

MAŁOPOLSKA

**PROGRAM REGIONALNY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MAŁOPOLSKI
2021-2027**

Małopolska Przyszłości

Kod CCI	
Tytuł w języku angielskim	
Tytuł w języku (językach) narodowym (narodowych)	Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027. Małopolska Przyszłości
Wersja	
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	
Kwalifikowalny do	
Nr decyzji Komisji	
Data decyzji Komisji	
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Przesunięcie inne niż istotne (art. 19 ust. 5)	Tak/Nie
Regiony NUTS objęte programem (nie dotyczy EFMRA)	
Dany fundusz	☒ EFRR
	☐ Fundusz Spójności
	☒ EFS+
	☐ FST
	☐ EFMRA
Program	☐ w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wyłącznie dla regionów najbardziej oddalonych

Spis treści

Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027	1
1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki	6
2. Priorytety	63
Priorytet 1. Inteligentny i konkurencyjny region.....	63
1(i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	63
1(ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów	69
1(iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	73
1(iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	81
Priorytet 2. Energetyka i środowisko	87
2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych .	87
2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	92
2(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.....	96
2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	100
2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.....	104
2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.....	108
2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	113
Priorytet 3. Mobilna Małopolska	118
3(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	118
Priorytet 4. Małopolska infrastruktura społeczna	123
4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	123
4(iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej	

sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	128
4(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.....	132
4(vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	136
Priorytet 5. Społeczna Małopolska.....	140
4(a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej	140
4(c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	145
4(d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględni zagrożenia dla zdrowia.....	149
4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.....	154
4(g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	160
4(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	164
4(i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.....	168
4(j) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie	172
4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa	

dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowe	176
4(l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	181
Priorytet 6. Małopolska bliżej mieszkańców	184
5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	184
5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie	184
Priorytet 7. Pomoc techniczna [EFRR, EFS+]	192
3. Plan finansowy	197
4. Warunki podstawowe	206
5. Instytucje programu	217
6. Partnerstwo	219
7. Komunikacja i eksponowanie	220
8. Stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami	223

1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki

[1. Innowacje i przedsiębiorczość]

- Na tle kraju Małopolska dysponuje wysokim potencjałem do generowania innowacji opartych na działalności badawczo-rozwojowej. W 2018 r. Małopolska osiągnęła nakłady ogółem na B+R (GERD) na poziomie przekraczającym 2% regionalnego PKB (2,14%, tj. niemal 2-krotnie więcej niż średnia dla kraju). Jednocześnie nakłady prywatne na B+R (BERD) w relacji do PKB regionu osiągnęły 1,41% (przy średniej dla kraju 0,8%, co oznacza ponad 2-krotny wzrost w stosunku do 2014 r.). W wymiarze europejskim poziom innowacyjności wszystkich polskich regionów jest oceniany jako niski. W wymiarze europejskim poziom innowacyjności wszystkich polskich regionów jest oceniany jako niski. Pomimo znacznych wysiłków na rzecz rozwoju innowacyjnej gospodarki, Polska spadła do najslabszej grupy „wschodzących innowatorów” w Europejskim Rankingu Innowacyjności (2021). W przypadku Małopolski region zaliczany jest do „umiarkowanych innowatorów”, zajmując 170 pozycje w gronie 241 regionów (spadek z miejsca 155 - Regional Innovation Scoreboard 2021).
- Blisko 90% nakładów na działalność B+R w Małopolsce koncentruje się w obszarze nauk inżynieryjno-technicznych, przyrodniczych i medycznych. Jednocześnie dynamicznie rozwija się środowisko firm start-upowych w obszarze technologii cyfrowych (m.in. gry wideo, big data, Internet rzeczy, analityka). Rosnąca masa krytyczna małych firm w obszarze ICT, ale także life science tworzy także przestrzeń do silniejszego zaangażowania dużych przedsiębiorstw w rozwijaniu działalności B+R+I w ramach współpracy z mniejszymi firmami.
- Na względnie niski poziom innowacyjności polskich regionów wpływa m.in. niedostatecznie rozwinięta współpraca partnerów publicznych i prywatnych w obszarze B+R+I, co dotyczy szczególnie powiązań pomiędzy sektorem nauki i biznesu. Podmioty sektora MŚP angażują się we wzajemną współpracę w o wiele mniejszym stopniu niż w większości państw członkowskich Unii (Komisja Europejska, *European Innovation Scoreboard 2021*). Jednocześnie w regionie nadal identyfikowane są znaczące potrzeby w obszarze infrastruktury badawczej sektora nauk.
- W polskiej gospodarce utrzymuje się wysoki rozwój przedsiębiorczości. W Małopolsce na koniec 2020 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wyniosła 426,3 tys. Stanowi to 9,14% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w Polsce. Tym samym, ze względu na liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, Małopolska znajduje się na 4. miejscu wśród wszystkich województw.
- Jednocześnie jednym z ważniejszych wyzwań dla regionalnej gospodarki jest zwiększenie skali zagranicznej wymiany handlowej. Małopolska plasuje się na 6 miejscu rankingu polskich regionów pod względem wartości eksportu; obecnie odsetek eksportujących firm spada, w 2019 w regionie utrzymał się ujemny bilans handlowy w stosunku do 2018 r.

- Dla budowy potencjału gospodarczego istotne jest wyposażenie regionu w infrastrukturę sprzyjającą lokowaniu działalności gospodarczej; Małopolska od lat boryka się z problemem, którym jest brak dużych terenów inwestycyjnych i w związku z tym brak atrakcyjnej oferty dla potencjalnych inwestorów.
- Wyzwaniem pozostaje również wspieranie wdrażania technologii cyfrowych, automatyzacja i robotyzacja przedsiębiorstw. Dobrym gruntem jest postępująca z roku na roku informatyzacja społeczeństwa oraz zapotrzebowania ze strony firm na rozwiązania ICT wywołane przez pandemię COVID-19. Problemem jest natomiast niedobór wykwalifikowanych pracowników. Na tle Unii Europejskiej poziom cyfryzacji przedsiębiorstw jest niski. Odsetek firm o wysokim lub bardzo wysokim wskaźniku intensywności cyfrowej – w 2017 r. dla Polski wynosił 14%, przy średniej UE – 21,4%. W 2019 roboty w swej działalności wykorzystywało 7,5% przedsiębiorstw w Polsce. W Małopolsce wykorzystanie robotów jest niskie (6,6% firm), zatem w tej kwestii jest jeszcze dużo do zrobienia.
- **W ostatnich latach (GUS¹) w Małopolsce nastąpił wzrost cyfryzacji usług administracji samorządowej** - w 2020r. usługi te przez Internet udostępniały wszystkie urzędy powiatowe, gminy miejskie i miejsko – wiejskie, oraz większość gmin wiejskich. **Kluczowe jest dalsze usprawnienia tej gałęzi gospodarki regionu** w celu podnoszenia poziomu cyberbezpieczeństwa, cyfryzacji zasobów, oraz zwiększenia odsetka urzędów posiadających politykę lub strategię na rzecz otwartych danych, który to wskaźnik wciąż nie przekracza 10%. Pandemia COVID-19 uwypukliła konieczność popularyzacji rozwiązań z zakresu e-zdrowia, zasadne zatem jest podejmowanie działań które przyczynią się do stworzenia spójnego z krajowym systemem zdrowia cyfrowego²; a mnogość zbiorów oraz bogate zaplecze instytucji kulturalnych sprawiają, że w Małopolsce szczególne znaczenie ma udostępnianie zasobów kultury i sztuki oraz wspieranie popularyzujących je platform.

Najważniejsze identyfikowane wyzwania rozwojowe w obszarze inteligentnego rozwoju gospodarczego, opartego na innowacjach, cyfryzacji i konkurencyjności przedsiębiorstw dotyczą więc:

- **konsekwentnego stymulowania popytu na innowacje oparte na działalności B+R, głównie w sektorze mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez współpracę z dużymi przedsiębiorstwami i sektorem nauki,**
- **wspierania wzrostu i modernizacji sektora MŚP, poprzez zwiększenie dostępu do instrumentów wsparcia ukierunkowanych na podnoszenie poziomu innowacyjności i produktywności przedsiębiorstw, rozwijanie innowacyjnych startupów, wdrażanie technologii cyfrowych przez MŚP, a także zwiększanie skali zagranicznej wymiany handlowej i**

¹ GUS: Wykorzystanie technologii informacyjno--komunikacyjnych w jednostkach administracji publicznej w 2020r.

² *Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-27 z perspektywą do 2030 r.* [projekt], str.119, dostęp 08.07.2021r.

internacjonalizacji MŚP, także w celu wzmacniania pozycji eksportowej Małopolski,

- **dalszego rozwoju i upowszechniania e-administracji i usług świadczonych drogą elektroniczną oraz poszerzania dostępu do cyfrowych zasobów zapewniających możliwość czerpania rzeczywistych korzyści społecznych i gospodarczych z cyfryzacji,**
- **wzmacniania kompetencji uczestników regionalnego ekosystemu innowacji, w celu zwiększenia podaży projektów innowacyjnych i skutecznego zarządzania regionalną inteligentną specjalizacją.**

[2. Środowisko i energetyka]

- Małopolska zajmuje 11. pozycję pod względem udziału OZE w produkcji energii elektrycznej, tj. 10,6%, czyli 545 GWh (2019 r., GUS). W produkcji energii elektrycznej największy udział mają elektrownie wodne (78%) i panele fotowoltaiczne (10%), natomiast ciepła – spalarnie odpadów (40%), kolektory słoneczne (23%) i instalacje geotermalne (20%). Szacuje się, że w regionie funkcjonuje ok. 11,5 tys. instalacji OZE do produkcji energii elektrycznej (o mocy 270 MW) i 23,6 tys. do produkcji ciepła i ciepłej wody użytkowej (o mocy 330 MW) (Regionalny Plan Działań na rzecz Klimatu i Energii, dane 2020 r.).
- W ostatnich latach nastąpił istotny rozwój energetyki rozproszonej, w tym wzrosło zainteresowanie tworzeniem klastrów energii. Przykładem są klastry, które uzyskały Certyfikat Pilotażowego Klastra Energii, w tym 8 z Małopolski³.
- W 2019 roku w większości stref województwa wystąpiły przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM10, natomiast w przypadku PM2,5 odnotowano przekroczenie w Aglomeracji Krakowskiej i strefie małopolskiej. Przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu są we wszystkich strefach, natomiast w Aglomeracji Krakowskiej został również przekroczony poziom dopuszczalny dwutlenku azotu (GIOŚ, 2019 r.).
- Głównym czynnikiem, mającym wpływ na jakość powietrza, jest emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego. W strukturze zanieczyszczeń odpowiada ona odpowiednio za około: 77% emisji PM10, 88% emisji PM2,5, 97% emisji B(a)P oraz 14% emisji NOx. Kolejnym ze źródeł emisji, uwidaczniającym się zwłaszcza w dużych miastach i aglomeracjach, jest transport, odpowiadający w skali województwa za około: 5% emisji PM10, 4% emisji PM2,5 oraz 44% emisji NOx (Program Ochrony Powietrza dla województwa Małopolskiego).
- Poprawa efektywności energetycznej budynków stanowi istotny element ograniczania zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania zarówno indywidualnego jak i zbiorowego. W przypadku budynków ogrzewanych indywidualnie termomodernizacja bezpośrednio wpływa na redukcję emisji proporcjonalnie do spadku zużycia ciepła. Biorąc pod uwagę fakt, iż sektory te odpowiadają za ok. 40% zużycia energii są potencjalnie istotnym źródłem w ramach oszczędności energii.

³ <https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/pilotazowe-klastry-energii>

- Małopolska jest regionem o wysokim stopniu zagrożenia powodzią, które wynika przede wszystkim z warunków naturalnych, w tym niskiej retencji powierzchniowej i szybkiego spływu wód, co jest efektem dużych spadków charakterystycznych dla urozmaiconej rzeźby Karpat. Obszar górnej Wisły charakteryzuje się znaczną zmiennością przepływów oraz dużym zróżnicowaniem w zakresie stopnia zagrożenia powodziowego. Z uwagi na ekspozycję występują tu jedne z najwyższych sum opadów, w tym maksymalne sumy w obrębie Tatr. W sezonie letnim częste są lokalne opady nawalne, skutkujące błyskawicznymi wezbrzeniami lokalnymi. Typowe są zarówno znaczne sumy opadów w okresach roku, w których nie są spodziewane, jak i długotrwałe okresy bezopadowe.
- Tereny województwa są obszarem wyjątkowo podatnym na ruchy masowe. Zagrożenie dotyczy przede wszystkim górskiej części Karpat, lecz zjawisko to odnotowywane jest również na obszarze zapadliska karpackiego i na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Aktualnie szacuje się nawet 50 000-60 000 osuwisk w polskich Karpatach (to 95% wszystkich osuwisk w Polsce).
- Województwo charakteryzuje się małymi zasobami eksploatacyjnymi wód podziemnych (648 mln m³) i nierównomiernym rozmieszczeniem przestrzennym ich zbiorników, z czego wynikają deficyty tych wód. Dodatkowo Małopolska jest regionem o jednym z najwyższych poborów wody (5. miejsce w kraju). Stąd też, bardzo ważna dla regionu jest ochrona wód zlewni, szczególnie powyżej ujęć wody pitnej.
- Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wzrósł nieznacznie i jest to nadal poziom niezadowalający (63,9% w 2019 r.). Małopolska jest na 14. miejscu. Dodatkowo występuje duże zróżnicowanie pomiędzy tym poziomem w miastach – 88,8% i na wsiach – 40,8%.
- Liczba osób korzystających z oczyszczalni ścieków nieznacznie wzrosła (z 66,1% w 2017 r. do 67,3% w 2019 r.) ale Małopolska zajmuje nadal odległe 14. Miejsce. Dlatego ochrona wód zlewni powinna nadal należeć do działań priorytetowych.
- Zauważalny niewielki wzrost odsetka ludności korzystającej z sieci wodociągowej (82% w 2019 r.). Małopolska jest na 15. miejscu. W miastach z sieci korzysta – 95,6% osób a na wsiach – 69,4%. Nadal w zakresie dostępności mieszkańców do sieci wodociągowej Małopolska wykazuje znaczne zróżnicowanie. Dodatkowo coraz częściej występuje zjawisko braku wody głównie na obszarach wiejskich, w wyniku obniżania się poziomu wody w studniach i brzegowych ujęciach infiltracyjnych.
- W 2019 r. z terenu województwa małopolskiego zebranych zostało około 1 078,8 tys. Mg odpadów komunalnych (GUS), w tym 943,2 tys. Mg z gospodarstw domowych. Ilość zebranych ogółem odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 317 kg, w tym zmieszane odpady komunalne stanowiły 212 kg, a odpady selektywnie zebrane 105 kg.
- Zauważalny jest wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie. W 2019 r. selektywnie zebrano ok. 357,7 tys. Mg, co stanowiło 33,2 % wszystkich zebranych odpadów komunalnych.

- Głównym sposobem zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych w regionie jest ich przekazywanie do regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). W 2019 r. w Małopolsce działało 16 instalacji MBP oraz 1 Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Krakowie (RIPOK).
- W 2019 r. w województwie funkcjonowało 14 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Na składowiskach tych deponowano masę pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i z sortowania odpadów zebranych selektywnie w ilości 369,1 tys. Mg.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery i wyzwania rozwojowe w obszarze energetyki i środowiska dotyczą:

- **Wsparcia rozwoju energetyki zielonej opartej na lokalnych potencjałach, prowadzącej w efekcie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz bezpieczeństwa energetycznego**
- **Wzrostu efektywności energetycznej w sektorze budownictwa oraz w przedsiębiorstwach co powinno mieć wpływ na budowanie gospodarki niskoemisyjnej**
- **Zwiększenia odporności regionu na zagrożenia wynikające ze zmian klimatu, głównie skoncentrowane na sektorze gospodarki wodnej, w tym poprawy retencyjności zlewni i bezpieczeństwa ludności**

Dalsze inwestowanie w obszar infrastruktury komunalnej w szczególności w zakresie zaopatrzenia w wodę, oczyszczania ścieków oraz gospodarowania odpadami

[3. Zrównoważona mobilność miejska]

- Niskoemisyjny transport miejski to jeden z kluczowych wymiarów transformacji miast jako ośrodków zdolnych do podjęcia wyzwań środowiskowych.
- Nasilające się zjawisko kongestii, zwłaszcza w aglomeracjach miejskich oraz w ich pobliżu, wzmacnia dodatkowo fakt, że jednym ze źródeł uciążliwości i problemów w zakresie emisji substancji szkodliwych oraz hałasu, zwłaszcza w aglomeracjach miejskich, jest transport drogowy.
- W raporcie pn. „*Evaluating 15 years of transport and environmental policy integration — TERM 2015: Transport indicators tracking progress towards environmental targets in Europe*” Europejska Agencja Środowiska przedstawiła m.in. dane zgodnie z którymi transport to jedyny sektor w Europie, w którym odnotowano wzrost emisji gazów cieplarnianych w okresie od 1990 r. do 2013 r. (wzrost o 19,4%), a emisje gazów cieplarnianych z transportu stanowiły blisko ¼ tych emisji w Europie w 2013 r.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze zrównoważonej mobilności miejskiej dotyczą niewystarczającego stopnia wykorzystania bardziej efektywnego transportu publicznego oraz niezmotoryzowanego indywidualnego wraz z potrzebą

ograniczania emisji zanieczyszczeń powietrza, hałasu oraz zatłoczenia w ośrodkach miejskich i ich otoczeniu.

[4. Bioróżnorodność, zielona infrastruktura i rekultywacja terenów zdegradowanych]

- Małopolskę wyróżnia niezwykle potencjał przyrodniczy bazujący na cennych zasobach środowiskowych, charakteryzujący się wysokim stopniem różnorodności biologicznej oraz szerokim wachlarzem siedlisk i ekosystemów. O wysokich wartościach środowiska naturalnego województwa świadczy m.in. udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni regionu. W Polsce, w końcu 2019 roku powierzchnia obszarów prawnie chronionych wynosiła 10,1 mln ha, co stanowiło 32,5% powierzchni kraju (GUS - Ochrona środowiska 2020). W Małopolsce obszary prawnie chronione stanowią aż 53% powierzchni województwa i jest to drugi najwyższy wynik w kraju. Dane te świadczą o niezwykle dużym i cennym potencjale przyrodniczym regionu, który wymaga nieustannej ochrony.
- Kolejnym istotnym elementem jest potrzeba rozwoju **zielonej infrastruktury w miastach**, która jest źródłem korzyści związanych ze zdrowiem, takich jak czyste powietrze czy lepsza jakość wody. Rozwiązania w zakresie zielonej infrastruktury są szczególnie ważne w środowisku miejskim, w którym żyje ponad 60 % ludności UE (zgodnie z Komunikatem Komisji: *Zielona infrastruktura — zwiększanie kapitału naturalnego Europy*). Na podstawie danych GUS (*Ochrona środowiska 2020*), w Polsce w 2019 roku, powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej wynosiła 61,9 tys. ha, zajmując 0,2% powierzchni kraju. Większość ww. terenów zieleni znajdowało się w miastach (51,1 tys. ha), pokrywając 2,3% ich powierzchni.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze bioróżnorodności i zielonej infrastruktury dotyczą:

- **konieczności podejmowania działań zmierzających do zachowania oraz poprawy ochrony różnorodności biologicznej w regionie. Zagwarantuje to prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów i utrzymanie równowagi pomiędzy wszystkimi elementami przyrody. Ponadto konieczne jest realizowanie przedsięwzięć zmierzających do rozwoju zielonej infrastruktury w miastach. Jest to sprawdzone narzędzie, które przyniesie ekologiczne, ekonomiczne i społeczne korzyści za pomocą naturalnych rozwiązań.**
- W wyniku intensywnie prowadzonej działalności człowieka dochodzi do degradacji środowiska naturalnego jak również do obniżenia wartości inwestycyjnej, estetycznej i społeczno-gospodarczej regionu. Na podstawie danych GUS w Małopolsce **powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających zagospodarowania i rekultywacji** według stanu na koniec 2019 r. wynosiła 2 044 ha, czyli około 3 % powierzchni wszystkich gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w Polsce (które wynoszą 62 089 ha). W regionie oprócz wyżej wymienionych zidentyfikowanych zdewastowanych i zdegradowanych gruntów, wymagających rekultywacji, istnieją tereny, które z uwagi na swój dotychczasowy charakter (np. związany z byłą działalnością przemysłu) stanowią enklawę

izolowaną fizycznie i społecznie co wymaga podjęcia działań mających na celu włączenie tych zdegradowanych obszarów (wraz z bezpośrednim otoczeniem) do funkcjonującej tkanki.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze rekultywacji zdegradowanych terenów dotyczą:

- o **konieczności podjęcia działań zmierzających do stworzenia nowej jakości przestrzeni publicznej w regionie, poprzez zagospodarowanie oraz nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym, zanieczyszczonym i odizolowanym, w tym przywrócenie do ponownego użytkowania tych terenów poprzez ich rekultywację.**

[5. Transport]

- **Aktualny pozostaje problem obciążenia ruchem małopolskich dróg.** Potwierdzają to cykliczne, przeprowadzane co pięć lat generalne pomiary ruchu. Dane ostatniego pomiaru (GPR 2015) wskazują, że największe obciążenie ruchem, wynoszące ponad 5000 poj./dobę, odnotowano w województwach: małopolskim i śląskim.
- Sukcesywnie prowadzone są **prace związane z uruchomieniem systemu Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej** o dużej częstotliwości kursowania pociągów.
- **Uzupełnieniem regionalnej oferty transportu kolejowego jest oferta autobusowa w publicznym transporcie zbiorowym**, która pozwala na skomunikowanie słabiej skomunikowanych terenów lub umożliwienie kontynuacji podróży pociągiem (tzw. transport dowozowy).
- Poszukiwanie odpowiedzi na rosnący **potencjał lekkiego lotnictwa biznesowego poprzez rozwój lądowisk i heliportów** na bazie istniejących lotnisk aeroklubowych, jako istotne dla sfery gospodarczej ułatwienie komunikacyjne.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze transportu dotyczą:

- o **przeciążenia przepustowości dróg**
- o **zwiększania bezpieczeństwa ruchu drogowego**
- o **niewystarczającej atrakcyjności oferty i jakości usług transportu zbiorowego**
- o **poszukiwania ułatwień komunikacyjnych dla sfery gospodarczej.**

[6. Rynek pracy i edukacja]

- W latach 2015-2019 sytuacja na Polskim i małopolskim rynku pracy była generalnie dobra. W roku 2020 pandemia COVID-19 wyraźnie wpłynęła na rynek pracy i obrazujące go wskaźniki zarówno na poziomie kraju, jak i w Małopolsce. W IV kwartale 2020 w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było już ponad 83 tys. osób, co oznaczało wzrost o ponad 21 tys. osób w ciągu jednego roku i powrót do stanu liczby bezrobotnych z przełomu lat 2016 - 2017 (wzrost o 33%). Stopa bezrobocia wzrosła w ciągu roku we wszystkich powiatach i w grudniu 2020 r. wyniosła 5,3%. W I kwartale stopa bezrobocia jeszcze wzrosła (5,5%), jednak w

II kw. odnotowano spadek 5,1% (czwarta pozycja w kraju). Na koniec I kwartału 2021 liczba bezrobotnych wyniosła ponad 86 tys. osób, na koniec II kw. ponad 78 tys. Zróżnicowanie terytorialnie pod względem stopy bezrobocia widoczne już wcześniej utrwała się.

- Sytuacja wywołana pandemią dotychczas nie wpłynęła znacząco na zmianę udziału w bezrobociu osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Na koniec IV kwartału 2020 r. spośród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy najliczniejszą grupę stanowili długotrwale bezrobotni (44,7% ogółu bezrobotnych). Bezrobotni do 30 r.ż. stanowili 29%, a powyżej 50 r.ż. - 24,5% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Najliczniejsza grupa bezrobotnych legitymowała się wykształceniem zasadniczym zawodowym (26,3%) oraz policealnym i średnim zawodowym (24,3%). Znaczna część osób posiadała zerowe lub niewielkie, krótsze niż 5 lat, doświadczenie zawodowe liczone stażem pracy (44,7% ogółu bezrobotnych). Od początku roku 2021 można zauważyć zwiększanie się odsetka osób długotrwale bezrobotnych oraz osób 50+ (na koniec II kw. - 51,3% oraz 25,3%) oraz spadek odsetka osób młodych (26,6%) w ogóle bezrobotnych.
- Mimo, że 64,1% bezrobotnych osób młodych posiada wykształcenie co najmniej średnie, z czego niemal 17% posiada dyplom uczelni wyższej, przebywają oni w rejestrach urzędów pracy dłużej niż to miało miejsce w poprzednich latach. Niemal 30% młodych bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne (tj. bez pracy ponad 12 mcy w okresie ostatnich 2 lat), mniej niż połowa (42,6%) posiadała co najmniej roczne doświadczenie zawodowe.
- Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata mimo pandemii rośnie (choć w roku 2020 sytuacja zmieniała się w ciągu roku) i w IV kwartale 2020 roku wyniósł 76,2% (w Polsce 74,4%), co stanowi wzrost rok do roku o 3,1 p.p. (w Polsce 1 p.p) oraz wzrost o 2,3 p.p. w stosunku do III kwartału 2020. Utrzymuje się znaczna różnica w wartości wskaźnika na poziomie płci (niemal 15 p.p w Małopolsce oraz 15,2 p.p w Polsce).
- Od lat poważnym problemem pozostaje bierność zawodowa, szczególnie wśród kobiet. Choć od roku 2016 następuje spadek liczby osób biernych zawodowo (spadek o 18 tys. osób) to w roku 2020 w Małopolsce mieszkało 1,15 mln osób biernych zawodowo (5 tys. mniej niż rok wcześniej), z czego 712 tys. stanowiły kobiety (ponad 61%). Aż 173 tys. osób biernych to osoby, które nie szukają pracy ze względu na obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2019 o 2 tys., o 11 tys. osób w stosunku do roku 2018 i o 27 tys. w stosunku do roku 2017. Ponadto biernymi w roku 2019 było 18 tys. osób z powodu przekonania, że wyczerpały już wszystkie znane możliwości znalezienia pracy oraz z przekonania, że pracy nie znajdują (za rok 2020 brak danych). Jest to spore grono osób którym należy zaoferować adekwatne wsparcie umożliwiające wejście na rynek pracy, w tym także umożliwiające łączenie życia zawodowego z prywatnym poprzez zapewnienie opieki nad osobami zależnymi (dziećmi, rodzicami).

- Wyniki badania dot. realizacji osi 8 RPO WM wskazują, że najbardziej istotnymi motywami podjęcia własnej działalności była chęć uzyskania niezależności związanej z pracą "na swoim" (90%) czy chęć stworzenia miejsca pracy dla siebie. Kobiety, znacząco częściej niż mężczyźni (różnica 12 p.p) deklarowały, że założyły własną działalność ponieważ nie miały możliwości znalezienia innej pracy. Takie motywy działania częściej wskazywały również osoby z niepełnosprawnościami (14p.p. różnicy względem ogółu uczestników), a także osoby w wieku 50 lat i więcej (13 p.p różnicy względem osób do 34 roku życia i 10 p.p różnicy względem osób z przedziału 25-49 lat). Także te same powyższe grupy częściej niż ogół uczestników wskazywały, że zrezygnowałyby z zakładania działalności gospodarczej gdyby nie było możliwości otrzymania bezzwrotnego wsparcia dotacyjno-doradczego na ten właśnie cel.
- Dzięki realizacji projektów ukierunkowanych na zwiększenie dostępności do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w regionie wzrasta w ostatnich latach liczba placówek pełniących funkcje opiekuńcze nad dziećmi (wzrost z 210 w roku 2015 do 513 w roku 2020), jak i miejsc opieki (z 7099 do 17 914). Nowopowstałe miejsca opieki są dostępne dla dzieci i osób z niepełnosprawnościami, ale istnieją poważne deficyty w tym zakresie w funkcjonujących instytucjach opieki (wg GUS tylko 56,9% małopolskich placówek opieki nad dziećmi do lat 3 posiadało udogodnienia dla dzieci z niepełnosprawnościami i były to zazwyczaj podstawowe udogodnienia jak np. pochylnie czy podjazdy). W ramach projektu „Małopolska niania 2.0” wsparto także 710 rodziców ze 141 gmin, a pośrednim efektem projektu było utworzenie 762 miejsc pracy dla osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 i nabycie doświadczenia zawodowego w tym zakresie przez osoby zatrudnione w ramach umów uaktywniających. Niemal 80% osób uczestniczących we wszystkich projektach w wyniku otrzymanej pomocy w zakresie opieki nad małym dzieckiem utrzymało pracę, mogło do niej powrócić, znalazło nową pracę lub rozpoczęło jej poszukiwanie. Mimo poprawy dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 w regionie istnieje konieczność kontynuacji realizowanego do tej pory wsparcia.
- Zachodzące zmiany demograficzne, jak również postępujący rozwój technologiczny powodują, że poważnym problemem staje się pozyskanie pracowników posiadających określone kompetencje zawodowe. Mimo że średni poziom wykształcenia wzrósł i jakość podaży pracy tym samym poprawiła się, to umiejętności pracowników coraz częściej nie odpowiadają na potrzeby pracodawców. Skutkuje to bezrobociem w pewnych grupach zawodowych i jednoczesnym niedoborem pracowników w innych branżach. Liczba zawodów deficytowych w Małopolsce na przestrzeni lat szybko rośnie.
- Konieczne jest dalsze podejmowanie prewencyjnych działań skoncentrowanych na utrzymaniu zatrudnienia osób pracujących w szczególności kontynuacja wsparcia dla pracowników w celu umożliwienia im uzupełnienia, nabycia niezbędnych na rynku pracy kompetencji lub kwalifikacji, szczególnie pracownikom dojrzałym oraz pracującym w warunkach obciążających zdrowie, a także zachęcanie pracodawców do zapoznania się z tematyką zarządzania różnorodnością w tym zarządzania wiekiem i wdrażania m.in. rozwiązań, które ułatwią pracownikom godzenie życia

zawodowego z rodzinnym (elastyczne formy organizacji pracy) i dostosowywania się do zmian (szczególnie w sytuacjach kryzysowych). Ważne będą także działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia się poprzez realizację działań dotyczących profilaktyki zdrowotnej.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w rynku pracy dotyczą:

- **kontynuowania działań ograniczających wpływ pandemii COVID-19 na rynek pracy poprzez wsparcie osób, które straciły lub stracą pracę w wyniku kryzysu,**
  - **zwiększenia poziomu zatrudnienia i aktywizacja osób biernych zawodowo,**
  - **zwiększenia nacisku na jakość i skuteczność projektów szczególnie skierowanych do grup wrażliwych, których sytuacja na rynku pracy jest wyjątkowo trudna,**
  - **ustawicznego dostosowywania kwalifikacji i kompetencji kadr do potrzeb rynku pracy (pracodawców), także w celu uzyskania pracy lepszej jakości i lepiej opłacanej,**
  - **zwiększania liczby przystępnych cenowo i dobrej jakości miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych w szczególności do potrzeb dzieci i opiekunów z niepełnosprawnościami,**
  - **podejmowania różnorodnych inicjatyw na rzecz utrzymania zatrudnienia osób pracujących i wsparcia pracodawców, w tym także w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz umożliwiających pogodzenie życia zawodowego z rodzinnym.**
- Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Małopolsce w roku 2019 osiągnął poziom prawie 90 % i w wielu gminach osiągnął już satysfakcjonujący poziom, jednak nadal widać zróżnicowanie terytorialne w tym zakresie. W sporej części gmin, głównie wiejskich, odsetek dzieci w wieku 3-5 lat jest nadal poniżej 70 %.
  - W roku 2019 dzieci w wieku przedszkolnym miały możliwość korzystać z placówek specjalnych w 12 gminach w województwie w tym tylko w jednym przypadku była to gmina wiejska⁴. Przedszkola ogólnodostępne często nie są dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością zarówno pod względem architektonicznym, posiadanego wyposażenia, jak i przygotowania kadry.⁵
  - Odsetek uczniów ze specjalnymi potrzebami w małopolskich szkołach stale rośnie.⁶
  - Jest duże prawdopodobieństwo, że dzieci, które obecnie chodzą do szkoły podstawowej będą pracować w zawodach, które obecnie nie istnieją. Jednocześnie wiele zawodów, które funkcjonuje obecnie w Małopolsce w następnych latach

⁴ GUS

⁵ Badanie dostępności i jakości instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 oraz stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego dzieci w województwie małopolskim, MORR 2016

⁶ Źródło: dane SIO, Opracowanie własne MORR

zniknie.⁷Rozwój u uczniów w ramach kształcenia ogólnego kompetencji przekrojowych i uniwersalnych w szczególności proinnowacyjnych powinien być kluczowym działaniem jeśli szkoła ma przygotowywać do funkcjonowania na rynku pracy, ale i w ogóle w szybko zmieniającej się rzeczywistości.⁸

- W Raporcie końcowym badania pn.: *Ewaluacja wpływu interwencji 10 osi priorytetowej RPO WM 2014-2020 na rozwój kapitału intelektualnego mieszkańców Małopolski (w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego)* wskazano, iż wsparcie nauczycieli w obszarze kształcenia ogólnego powinno dotyczyć m.in. rozwijania kompetencji cyfrowych i metodyki prowadzenia edukacji zdalnej czy szerzej wykorzystania nowoczesnych technologii w nauczaniu.
- Spada ilość uczniów uczących się w zasadniczych szkołach zawodowych. W szkołach średnich zawodowych uczyło się w 2017 r. prawie 5 razy uczniów więcej niż w zasadniczych szkołach zawodowych. W 2017 r. w szkołach branżowych I stopnia w klasie I uczyło się 5 543 uczniów.
- Uczestnictwo osób dorosłych w Polsce w kształceniu ustawicznym (25-64 lat, w okresie 4 tygodni poprzedzających badanie) stale rośnie (w 2019 r. było na poziomie 4,8 %) jednak ciągle pozostaje na poziomie dużo niższym niż średnia w Unii Europejskiej (w 2019 – 11,3 %).
- W gospodarce opartej na wiedzy, w jakiej aktualnie funkcjonujemy, koncepcja lifelong learning, tj. społeczeństwa nieustannie uczącego się, staje się w pewnym stopniu nadrzędną koncepcją w edukacji.⁹
- Zgodnie z *Barometrem zawodów 2021 dla województwa małopolskiego* na liście zawodów deficytowych znalazło się wiele zawodów z szeroko rozumianej branży medycznej tj. lekarze, pielęgniarki, położne i ratownicy medyczni, fizjoterapeuci i masażyści. Pandemia COVID w szczególności pokazała braki w tym obszarze. Ilość pielęgniarek w 2018 r. przypadająca na 1000 osób w Polsce to 5,1 gdy średnia UE to 8,2, a w najlepiej pod tym względem wypadającej Finlandii to, aż 14,3. W tym samym roku na 1000 mieszkańców w Polsce przypadało 2,4 praktykujących lekarzy, w UE było to średnio 3,8¹⁰. Dane te wyraźnie wskazują na lukę w tym zakresie, a działania w kierunku uzupełnienia kadr podejmowane powinny być szeroko zarówno na poziomie kraju, jak i regionu.
- Pozostałe grupy zawodów, gdzie brakuje to m.in. te związane z branżą budowlaną, kierowcy zawodowi, fryzjerzy, ale także nauczyciele oraz psychologzy i psychoterapeuci¹¹

---

⁷ Przyszłość edukacji. Scenariusze 2046, Infuture.Institute we współpracy z Collegium da Vinci., 2021 r.

⁸ Szkoła dla innowatora. Kształtowanie kompetencji proinnowacyjnych, Kalisz 2018

⁹ Przyszłość edukacji. Scenariusze 2046, Infuture.Institute we współpracy z Collegium da Vinci., 2021 r.

¹⁰ OECD/EuropeanUnion (2020), Health at a Glance: Europe 2020: State of Health in the EU Cycle, OECD Publishing, Paris,<https://doi.org/10.1787/82129230-en>.

¹¹ Barometr zawodów 2021. Województwo Małopolskie.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze edukacji dotyczą:

- **podnoszenia jakości edukacji przedszkolnej oraz dostosowywanie miejsc przedszkolnych do potrzeb dzieci ze specjalnymi potrzebami,**
- **systemowych zmian w edukacji, a na poziomie regionu położenie nacisku na rozwój kompetencji przekrojowych, miękkich, związanych z wykorzystaniem technologii czy budowania motywacji do nauki i zdobywania przydatnych umiejętności oraz rozwój wsparcia ukierunkowanego na indywidualne potrzeby uczniów i wspieranie ich w zakresie deficytów, jak i rozwoju potencjałów,**
- **podnoszenia udziału osób dorosłych w kształceniu przez całe życie,**
- **rozwoju kształcenia zawodowego i jego zbliżenia do rynku pracy, w szczególności w branżach ważnych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy w regionie**
- **kształcenie kadr medycznych i działania związane z próbą zatrzymania ich w regionie.**

[7. Włączenie społeczne i obszar ochrony zdrowia]

- W odniesieniu do Małopolski w okresie od 2015r. do 2019r. zaobserwować można było utrzymanie stabilnej relacji wskaźnika PKB na jednego mieszkańca Małopolski w stosunku do średniej krajowej na jednego mieszkańca (w 2015r. PKB na jednego mieszkańca Małopolski wynosiło 90,1 % PKB uśrednionego PKB na jednego mieszkańca Polski; w 2016r. oraz w 2017r. odpowiednio po 91%; natomiast w 2018r. wynosiło 92% PKB średniej kraju) **wraz z niekorzystnie się kształtującymi wskaźnikami zasięgu ubóstwa w regionie w stosunku do średniej krajowej w analogicznym okresie czasu.**
- W 2019r. **wskaźnik zasięgu ubóstwem relatywnym** wyniósł 20,9 % w Małopolsce przy średniej wartości 13% w skali kraju, natomiast mediana wartości tego wskaźnika w 2019r. dla 16 regionów wynosiła 10,75 % ; **wskaźnik zasięgu ubóstwem poniżej granicy ubóstwa skrajnego** wyniósł 7,5 % w Małopolsce przy średniej wartości 4,2 % w skali kraju, natomiast mediana wartości tego wskaźnika w 2019r. dla 16 regionów wynosiła 3,55 %.; **wskaźnik zasięgu ubóstwem poniżej granicy ubóstwa „ustawowego”** wyniósł 15 % w Małopolsce przy średniej wartości 9 % w skali kraju, natomiast mediana wartości tego wskaźnika w 2019r. dla 16 regionów wynosiła 7,45 %.
- **Szczególnie narażone na ubóstwo skrajne w 2019 r. były gospodarstwa utrzymujące się głównie z tzw. niezarobkowych źródeł,** w tym przede wszystkim ze świadczeń społecznych: ok. 11% oraz z pracy na roli: ok. 10%.
- **Ubóstwo skrajne koreluje z poziomem wykształcenia** i wynosi 10% wśród osób z wykształceniem; co najwyżej gimnazjalnym i ponad 6% wykształceniem zasadniczym zawodowym

- Stopa ubóstwa skrajnego w gospodarstwach domowych z co najmniej jedną osobą prawnie uznaną za niepełnosprawną wyniosła 6,5%.
- Problemem pozostaje **zróźnicowanie wewnątrzregionalne**, przy ogólnej tendencji spadkowej liczby osób korzystających z pomocy społecznej na poziomie regionu, niekorzystna sytuacja dotyczy wschodniej i południowo-wschodniej jego części tj. powiatów: dąbrowskiego, nowosądeckiego, gorlickiego i limanowskiego, które od szeregu lat charakteryzują się najwyższym odsetkiem mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogóle ludności województwa.
- Niezmiennie, główne powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej stanowią: **ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie z uwzględnieniem niewielkich wahań ich poszczególnego udziału.**
- **Obserwowana w ciągu ostatnich lat tendencja wzrostu mediany wieku, wskaźników starości i wsparcia międzypokoleniowego w dalszym ciągu potwierdziła proces starzenia się mieszkańców województwa.**
- W związku z utrwalającym się zjawiskiem tzw. *"odwróconej piramidy demograficznej"* i związanym z nim wyzwaniem zauważalny jest niedobór potencjału opiekuńczego (przy jednoczesnym przeciążeniu rodzinnego potencjału opiekuńczego tzw. opiekunów nieformalnych rekrutujących się głównie z członków rodziny)
- Z danych małopolskiego ZUS wynika, że pod koniec czerwca 2021r. liczba osób innej narodowości niż polska zgłoszonych do ubezpieczenia emerytalno-rentowego wynosi 70,2 tys. Ponad 70,1 % zgłoszonych cudzoziemców stanowią obywatele Ukrainy, są to osoby pracujące legalnie, natomiast trudna do oszacowania jest liczba obywateli państw trzecich pracujących w szarej strefie.
- **Małopolska jest jednym ze skupisk Romów w Polsce.** Romowie stanowią mniejszość etniczną oficjalnie uznaną przez państwo polskie, wg. Spisu Powszechnego z 2011r. 16 tys. osób deklaruje narodowość romską, **z czego 1735 zamieszkuje na terenie Małopolski (głównie powiat limanowski, nowotarski, nowosądecki, dzielnica Nowa Huta w Krakowie).**
- Około tysiąc osób mniej niż przed rokiem skorzystało z usług oferowanych przez małopolskie ośrodki interwencji kryzysowej w 2020r. pomimo bardzo trudnego pod względem psychicznym okresu izolacji w trakcie pandemii COVID-19 oraz ze specjalistycznego poradnictwa (o około 2 tysiące osób mniej niż w roku 2019 r.)
- W 2020 r. w mieszkaniach chronionych wykorzystano mniej miejsc niż było w nich dostępnych, z 405 dostępnych miejsc skorzystało 355 osób (wykorzystane w 88%, a rok wcześniej w 81%) przy jednoczesnym zgłaszaniem zapotrzebowaniu na tego typu miejsca.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze włączenia społecznego dotyczą:

- rozwoju mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego zlokalizowanego na obszarach atrakcyjnych pod względem komunikacyjnym,
  - podjęcia interwencji odnośnie kształcenia kadr podmiotów świadczących usługi opiekuńcze jak i tworzenia miejsc opieki przeznaczonych w szczególności dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym z powodu wieku, stanu zdrowia, niepełnosprawności),
  - upowszechniania dostępu do usług interwencji kryzysowej,
  - aktywizowanie dotychczas niewykorzystanych zasobów ludzkich w postaci osób biernych zawodowo jak i napływających do regionu obywateli państw trzecich, głównie z Ukrainy i Białorusi (wraz z towarzyszącymi im działaniami na rzecz ich rodzin),
  - kontynuowania dalszych działań na poziomie regionalnym w zakresie wspierania integracji społeczno- gospodarczej mniejszości romskiej zamieszkujących Małopolskę, w szczególności dzieci i młodzieży pochodzące ze środowisk zaniedbanych oraz kobiet pozostających poza rynkiem pracy,
  - dalszego rozwoju usług opiekuńczych w związku z wyzwaniami demograficznymi oraz niezaspokojonymi potrzebami w tym zakresie, uwzględniając przy tym ich dostępność zróżnicowaną terytorialnie oraz wykorzystując nowoczesne technologie tj. teleopieka i telemedycyna,
  - rozwój opieki długoterminowej i środowiskowej w społeczności lokalnej,
  - rozwoju ekonomii społecznej poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych oraz integracja społeczna osób szczególnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym dzieci.
- Według danych raportu „*State of Health on the UE. Polska. Profil systemu ochrony zdrowia 2017*” **średnia długość życia w UE wynosi 80,6 lat, zaś w Polsce tylko 77,5 lat** i jest to jeden z najgorszych wyników w UE (siódmy od końca). Wskaźnik zgonów możliwych do uniknięcia dzięki interwencji medycznej na 100 000 osób jest dużo wyższy niż w większości krajów UE (wartość dla UE: 126, zaś dla Polski: aż 170).
  - Odsetek populacji Polski zgłaszający niezaspokojone potrzeby związane z opieką medyczną wynosi **prawie 8 % względem ponad 3 % w całej UE**. Tylko **58 % Polaków** deklaruje, że jest w dobrym stanie zdrowia, co jest 6. wynikiem od końca w UE, przy **67 % wskaźniku dla całej Unii**.
  - Zauważyć się daje pozytywny trend zaznaczany w corocznych raportach GUS dotyczący malejącego **wskaźnika liczby łóżek na 10 tys. mieszkańców Polski w okresie ostatnich lat** tj. od 2012 r. do 2017 r. **bezwzględna liczba łóżek szpitalnych zmniejszyła się o 1,9%**. Średni czas pobytu w szpitalach ogólnych w kraju **zmniejszył się 5,4 dnia w 2015 r. do 5,3 dnia w 2017 r.** W województwie małopolskim w ramach stacjonarnej opieki zdrowotnej w 2017 r. funkcjonowało 13

szpitali wojewódzkich, 19 szpitali powiatowych, 8 szpitali resortowych oraz 39 publicznych i niepublicznych zakładów opieki długoterminowej. Polska charakteryzuje się jednym z najdłuższych okresów oczekiwania na zabiegi medyczne w całej UE.

- Wg raportu Fundacji Watch Health Care (WHC) - stan na *kwiecień/maj 2018 r.* uśredniony czas oczekiwania na pojedyncze gwarantowane świadczenie zdrowotne w Polsce wynosi **3,7 miesiąca, wobec 2,2 miesiąca w 2012 r.** Na poradę specjalisty w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej trzeba poczekać średnio 3,4 miesiąca. Średni czas oczekiwania na badanie diagnostyczne do 3,1 miesiąca.
- Problem stanowi **nierównomierne rozmieszczenie geograficzne świadczeń i nierównomierna alokacja zasobów w sektorze zdrowia.** Przykładowo wg badania Grupy Banku Światowego, 2015, odsetek pacjentów oczekujących na wizytę u ortopedy, neurologa, kardiologa, endokrynologa czy okulisty różnił się prawie trzykrotnie między polskimi województwami. Występują również liczne inne nierówności, np.: osoby posiadające wykształcenie wyższe w Polsce żyją średnio prawie 10 lat dłużej niż osoby, które nie ukończyły szkoły na poziomie kształcenia ogólnego, w wieku 65 lat polski mężczyzna może oczekiwać, że około połowę pozostałych lat życia przeżyje w zdrowiu, zaś kobieta jedynie 40 % tychże lat, średnia długość życia w małych i średnich miastach jest znacznie krótsza niż w dużych miastach i aglomeracjach.
- Przyczyną 27,3% zgonów w Polsce są **choroby nowotworowe**, przy czym należy podkreślić, iż odnotowywany odsetek zgonów **w Małopolsce jest wyższy i wynosi 28,1 %** – za: raport *Województwo Małopolskie 2018*.
- Problemem jest dostęp do **opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży.** Wg danych przeprowadzonego w 2018 r. badania *Ogólnopolska diagnoza skali i uwarunkowań krzywdzenia dzieci* Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę szacuje się, że nawet 20 % nastolatków ma objawy depresyjne. 72 % dzieci i młodzieży doświadczyło przemocy w różnych formach. 16% nastolatków stosuje samookaleczenia, zaś 10 % dziewcząt próbowało się zabić. Wg szacunków, jedynie 20 % dzieci potrzebujących pomocy psychiatrycznej ma ją faktycznie zagwarantowaną.
- Istotnym czynnikiem epidemiologicznym są również **choroby rzadkie**, czyli takie na które choruje nie więcej niż 5 na 10.000 osób. Uwzględniając polskie dane demograficzne, szacuje się, że na choroby rzadkie w Polsce cierpi ok. 2,3-3 mln osób.
- **Istotnym sprawdzianem systemu ochrony zdrowia w Polsce jest pandemia COVID-19.** W wyniku konieczności doposażania szpitali, na które spadł główny ciężar diagnozowania i leczenia osób zakażonych w Małopolsce realizowane były projekty nadzwyczajne ukierunkowane na zwalczanie COVID-19 w regionie, skierowane głównie do podmiotów lecznictwa szpitalnego, ale także do placówek opieki całodobowej.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze zdrowia dotyczą:

- **zapotrzebowania na zwiększanie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, będącymi odpowiedzią na wyzwania i czynniki epidemiologiczne, społeczne oraz demograficzne,**
- **dalszej interwencji w zakresie zmniejszania nierówności w zakresie opieki zdrowotnej pomiędzy województwem, a standardem Unii Europejskiej, jak i w zakresie nierówności wewnątrzregionalnych,**
- **przeniesienia ciężaru leczenia z poziomu szpitalnego na niższe poziomy tj. POZ lub AOS**
- **efektywnego leczenia specjalistycznego m.in. chorób nowotworowych oraz chorób rzadkich.**

[8. Kultura]

- Małopolska to region, który stanowi ważne centrum aktywności kulturalnej, gdzie wspiera i promuje się twórczość, edukację kulturalną oraz działania i inicjatywy kulturalne. Oddziaływanie sektora kultury na społeczeństwo jest niezwykle istotne, gdyż to poprzez edukację kulturalną i uczestnictwo w kulturze rozwijają się kompetencje kulturowe, które z kolei przekładają się na wzrost kreatywności, kapitału intelektualnego i społecznego. Jednocześnie szeroko rozumiane instytucje kultury odgrywają coraz większą rolę w integracji społecznej, jako przyjazne, inspirujące miejsca spotkań i spędzania czasu wolnego, zapewniając wielostronny kontakt z kulturą oraz pomagając walczyć z wykluczeniem z kultury (które jest jednym z wymiarów wykluczenia społecznego).
- Sektor kultury stanowi również ważną część gospodarki. W komunikacie dotyczącym wzmocnienia tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze (14.11.2017), Komisja Europejska zaznacza, iż nie można zapominać o znaczeniu gospodarczym branży kultury i podaje, że europejski sektor kultury i sektor kreatywny składają się na około 4% europejskiego PKB i zapewniają miejsca pracy 8 mln Europejczyków.
- Region jest w czołówce województw w Polsce, pod względem bogactwa oferty kulturalnej oraz liczby podmiotów funkcjonujących w obszarze kultury. Zaraz po województwie mazowieckim, Małopolskę wyróżnia największa w kraju liczba instytucji kultury. Małopolska zajmuje mocną pozycję w kraju także pod względem liczby osób korzystających z oferty instytucji kultury, wyróżniając się przede wszystkim liczbą osób zwiedzających muzea. W 2019 roku muzea w regionie odwiedziło 11,1 mln osób, co stanowiło 27,7% ogólnej liczby zwiedzających w Polsce.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze kultury dotyczą:

konieczności inwestowania w obszar związany z rozwojem sektora kultury w ramach CP 4 i CP 5, który jest bardzo ważny dla budowy tożsamości obywatelskiej i włączenia społecznego grup zmarginalizowanych. Jednocześnie mając na uwadze, że pandemia doprowadzała do poważnych strat w sektorze kulturze i osłabiła aktywność kulturalną, jednym z głównych wyzwań w tym obszarze jest podejmowanie działań związanych ze wzmocnieniem zdolności kulturowych mieszkańców regionu, poprzez zapewnienie możliwości aktywnego uczestnictwa w kulturze, dzięki wsparciu infrastruktury podmiotów prowadzących działalność kulturalną.

[9. Dziedzictwo kulturowe]

- Dziedzictwo kulturowe stanowi ważny element rozwoju społeczno-gospodarczego, wzmacniając tożsamość kulturową regionu oraz budując kapitał społeczny i aktywność lokalnych społeczności.
- Bogactwo kulturowe Małopolski przekłada się na jego wysoką pozycję w skali międzynarodowej – dziedzictwo materialne i niematerialne regionu pełni szczególną rolę w promocji całego kraju. Małopolskie dziedzictwo kulturowe tworzy wiele unikatowych obiektów. Zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa, znajduje się tu 6 zespołów zabytkowych (najwięcej w kraju) wpisanych na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz 9 zespołów zabytkowych uznanych za pomniki historii. Małopolska jest w Polsce jednym z regionów o największej liczbie zabytków. Na koniec 2019 roku w rejestrze zabytków prowadzonym przez Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ujętych było około 5 100 obiektów, natomiast w wojewódzkiej ewidencji zabytków figurowało około 48 000 obiektów. Do rejestru zabytków ruchomych na koniec 2019 roku wpisanych było 33 058 obiektów (na podstawie danych raportu o stanie województwa małopolskiego za rok 2019 „Województwo małopolskie 2020”). Ponadto w regionie funkcjonują obecnie 4 parki kulturowe, które są narzędziem kompleksowej ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze dziedzictwa kulturowego dotyczą:

- **Konieczności podejmowania działań na rzecz ochrony, udostępniania i promocji dziedzictwa kulturowego (w szczególności w ramach CP 5), dzięki czemu stworzone zostaną warunki dla rozwoju gospodarczego opartego na przedsiębiorczości lokalnej, wykorzystującej różnorodność kulturową jako czynnik konkurencyjności. Dodatkowo wsparcie dziedzictwa kulturowego to ważny czynnik rozwoju społecznego m.in. w kształtowaniu tożsamości obywateli, wzmacniający poczucie wspólnoty, będący skutecznym nośnikiem pozytywnych wzorców społecznych, budującym w mieszkańcach poczucie dumy i wyjątkowości miejsca, w którym żyją.**

[10. Turystyka]

- Od wielu lat rozmiary ruchu turystycznego w Małopolsce wykazywały tendencję wzrostową, aż do roku 2020, kiedy WHO uznała serię zachorowań, wywołaną zakażeniem wirusem SARS-CoV-2, za pandemię. W związku z tym wprowadzone zostały rozmaite ograniczenia w przemieszczaniu oraz konieczność zamknięcia obiektów noclegowych i turystycznych w Polsce. **Wskutek tego w 2020 roku ruch turystyczny w Małopolsce zmniejszył się o 14% w relacji do roku poprzedniego**, tj. do wielkości 15,37 mln osób, czyli do rozmiarów sprzed 2017 roku. Spadek dotyczył w szczególności liczby odwiedzających z zagranicy - o 62%, tj. do wielkości 1,44 mln osób. W związku z tym, że liczba odwiedzających Małopolskę była w 2020 roku niższa niż rok wcześniej, **szacunkowe wpływy Małopolski z turystyki w regionie były w 2020 roku o 35,3% niższe** niż rok wcześniej (9,84 mld zł vs 15,2 mld zł). Przyczyniło się do tego również to, że średnie wydatki podczas pobytu krajowych i zagranicznych odwiedzających okazały się niższe niż w roku ubiegłym.
- Pomimo, że ostatnie miesiące kryzysu związanego z COVID-19 obity się negatywnie na kondycji finansowej przedsiębiorców i pracowników, należy pamiętać, że **sektor turystyki w Małopolsce jest nadal kluczowym czynnikiem struktury gospodarczej i społecznej regionu**. Co więcej, zapewnia ona bardzo potrzebne miejsca pracy i dochody w miejscowościach bez alternatywnych źródeł zatrudnienia i umożliwia zatrudnienie lokalnych pracowników.
- Małopolska jest krajowym liderem pod względem atrakcyjności turystycznej, głównym motywem przyjazdu do regionu jest wypoczynek, zwiedzanie zabytków oraz turystyka aktywna. Województwo wyróżnia się wśród innych regionów długością oraz różnorodnością szlaków turystycznych. Szczególną popularnością cieszą się **szlaki rowerowe VeloMałopolska**, które łączą najciekawsze turystycznie i przyrodniczo miejsca w regionie. Z badań wykonanych przez Polską Organizację Turystyczną w latach 2014-2018, wynika, że między 14% a 25% obcokrajowców kojarzy Polskę właśnie z możliwością uprawiania turystyki rowerowej.
- Dodatkowo Małopolska to drugi (obok Dolnego Śląska) wiodący region oferty **uzdrowiskowej** w Polsce. W województwie znajduje się 11 obszarów spełniających wymagania zawarte w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym (9 miejscowości posiadających status uzdrowiska i 2 obszary ochrony uzdrowiskowej). Ze względu na swoje walory miejscowości te przyciągają wiele osób, które chcą połączyć wypoczynek z poprawą kondycji zdrowotnej.

Wobec powyższego, najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze turystyki dotyczą:

- **Konieczności dalszego wykorzystywania endogenicznych zasobów Małopolski (w ramach CP 4 i CP 5) przy jednoczesnym stymulowaniu rozwoju przemysłów czasu wolnego na szczeblu lokalnym i regionalnym. W obliczu walki ze skutkami pandemii, należy podejmować działania związane z rozwojem zrównoważonego sektora turystyki, który jest kluczowym czynnikiem struktury gospodarczej i społecznej w województwie. Co więcej, zapewnia on bardzo potrzebne miejsca pracy i dochody w**

miejsowościach bez alternatywnych źródeł zatrudnienia. Rozwój branży turystycznej będzie tworzył nowe miejsca pracy oraz przyczyni się do poprawy warunków sprzyjających wzrostowi zatrudnienia w regionie. Konieczne jest zróżnicowanie oferty turystycznej i wydłużenie sezonów. Jednocześnie niezbędne jest wsparcie działań związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej z wykorzystaniem dostępnych narzędzi terytorialnych. Zwiększenie wpływu wspólnot lokalnych na kształt działań nakierowanych na rozwój terytoriów i rozwiązywanie ich specyficznych problemów w oparciu o wewnętrzne potencjały przyczyni się do niwelowania różnic rozwojowych w województwie.

[11. Rewitalizacja]

- Istotnym czynnikiem rozwoju na poziomie lokalnym, oddziałującym na atrakcyjność społeczno-gospodarczą poszczególnych miast i regionu jako całości, nadal pozostaje kompleksowa rewitalizacja. Potrzeby w tym zakresie nie zostały zaspokojone.
- Zgodnie z założeniami ONZ zlikwidowanie ubóstwa we wszystkich jego formach jest niezbędnym warunkiem dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Stąd też konieczne jest zauważenie istniejących ubogich enklaw, w których kumulacja problemów społecznych jak niepełnosprawność członka rodziny, podeszły wiek, bezrobocie zwłaszcza długotrwałe potęgują zjawisko marginalizacji i wykluczenia społecznego.
- Deficyt mieszkaniowy w Polsce (różnica między liczbą gospodarstw domowych a liczbą mieszkań) wynosił około 650 tys. mieszkań¹² (koniec 2019 r.) a mieszkania przeznaczone dla osób o niższych dochodach (tj. komunalne, w ramach TBS, zakładowe) stanowiły 2,2% liczby nowo wybudowanych mieszkań.
- Liczba pustostanów w zasobach małopolskich gmin w latach 2016-2018 wzrosła o ponad 1/5, z których 23% (tj. 417 lokali) jest usytuowanych w miastach liczących między 5 a 110 tysięcy mieszkańców.
- Niska aktywność społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami (zatrudnionych jest 29.7% osób¹³) wynika w głównej mierze z ilości barier technicznych (np. bariery: architektoniczne, komunikacyjne) a także społecznych (np. mentalnych, prawnych, ekonomicznych), utrudniających a czasem uniemożliwiających samodzielne funkcjonowanie.
- Liczba mieszkańców biernych zawodowo wynosiła na koniec 2019 roku ponad 1,1 mln osób¹⁴. W tej liczbie prawie 14% stanowią osoby bierne z powodów osobistych lub rodzinnych czyli najczęściej z powodu konieczności sprawowania osobistej opieki nad członkiem rodziny. Sprawowanie opieki to najczęściej przyczyna bierności zawodowej kobiet i jest pochodną niedostępności instytucjonalnych form opieki nad osobami zależnymi.

¹² Raport o stanie mieszkalnictwa, Ministerstwo Rozwoju, 2020

¹³ dane za rok 2020, <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹⁴ Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego w roku 2019, WUP w Krakowie, Kraków 2020

- Przestrzeń publiczna jest dobrem wspólnym i jej jakość wpływa bezpośrednio na jakość życia mieszkańców, dlatego też powinna służyć nie tylko młodym, silnym i zdrowym, ale również starym, słabym i chorym. Przestrzeń w mieście w 30% jest zajęta przez ulice a te w większości zostały podporządkowane zwiększającemu się ruchowi samochodowemu przy marginalizacji pozostałych użytkowników. W Małopolsce 45,8% wszystkich wypadków stanowią zdarzenia w trzech największych miastach regionu: Krakowie, Nowym Sączu i Tarnowie¹⁵, wśród których 39% zabitych i 20% rannych to piesi.
- Tereny zielone i ich dostępność w odległości wygodnego dojścia pieszego jest warunkiem stworzenia „miasta sukcesu”, i jest jednym z czynników wpływających na decyzję o wyborze miejsca zamieszkania. Nie mniej istotne są pełnione przez nie funkcje, takie jak retencja wody, łagodzenie miejskiej wyspy ciepła czy oczyszczanie powietrza.

Wobec powyższego najważniejsze identyfikowane bariery lub wyzwania rozwojowe w obszarze zdegradowanych terenów miejskich dotyczą:

- **istnienia zdegradowanej, niewykorzystywanej zabudowy**
- **niewystarczających zasobów mieszkaniowych zwłaszcza dla osób o niższych dochodach oraz istnienia zabudowy mieszkaniowej charakteryzującej się wieloletnimi zaniedbaniami stanu technicznego budynku oraz o zapewnienie dogodnego dostępu dla osób z niepełnosprawnościami czy starzejących się mieszkańców,**
- **niewystarczającego dostępu do usług społecznych, edukacyjnych, kulturalnych**
- **niewystarczających warunków lokalowych do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju usług**
- **zbyt małej ilości ogólnodostępnych, przyjaznych przestrzeni publicznych lub istnienia przestrzeni publicznych nie zapewniających odpowiedniego poczucia bezpieczeństwa poruszających się/spędzających w nich czas mieszkańców.**

¹⁵ Ocena stanu bezpieczeństwa na drogach województwa małopolskiego w 2018 roku

Tabela 1

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
<p>CP 1- Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej</p>	<p>(i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR)</p>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planowana interwencja przyczyni się do wzmocnienia potencjału innowacyjnego regionu w długiej perspektywie czasowej, wzrostu produktywności pracy i konkurencyjności, a tym samym długofalowego rozwoju gospodarczego regionu • Dalsze konsekwentne koncentrowanie nakładów publicznych na bezpośrednim wsparciu inwestycji w badania i rozwój przyczynią się do podniesienie poziomu innowacyjności małopolskich przedsiębiorstw, a także zwiększenie intensywności wykorzystania technologii i wiedzy w gospodarce; • wsparcie działań opartych na współpracy nauki i biznesu oraz inwestycje w infrastrukturę organizacji badawczych przeznaczoną do realizacji prac badawczych na rzecz gospodarki znacząco wpłynie na zwiększanie intensywności transferu wiedzy i wykorzystaniem potencjału uczelni przez przedsiębiorstwa w ramach inteligentnych specjalizacji <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zalecenia Rady UE w sprawie krajowego programu reform Polski na 2019 r. – w zakresie dotyczącym zwiększenia potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystania zaawansowanych technologii, w tym poprzez wspieranie ryzykownych elementów inwestycji przedsiębiorstw w badania i rozwój, a także wsparcie działań opartych na współpracy nauki i biznesu, ze względu na niedostatecznie rozwiniętą współpracę w tym obszarze. • KSRR 2030 -Wyzwanie 4: Wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek • SRWM - obszar: Gospodarka, kierunek: Innowacyjność • RSI – Obszary Interwencji: 1. Innowacyjne zaplecze, potencjał i wizerunek regionu, 2. Innowacyjność i transformacja przemysłowa przedsiębiorstw <p>Uzasadnienie form wsparcia: Wsparcie w ramach celu szczegółowego będzie realizowane co do zasady w formie dotacji. Przedsięwzięcia w obszarze prac B+R obarczone są największym ryzykiem finansowym i inwestycyjnym w związku z czym interwencja będzie wdrażana w formie dotacyjnej.</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>W ramach interwencji planuje się realizację kompleksowych projektów B+R obejmujących wszystkie aspekty (od pomysłu po wdrożenie) włącznie z zakupem infrastruktury badawczej. Projekty kompleksowe są najbardziej pożądanymi w kontekście realizacji celów jakimi są zwiększenie nakładów na B+R, w szczególności prywatnych oraz wzrost innowacyjności firm. Dlatego system wsparcia w formie dotacji będzie preferować tego rodzaju projekty. Rozpatrując tego typu inwestycje z punktu widzenia organizacji systemu wdrażania należy mieć też na uwadze, że na rynku nie ma pośredników finansowych, którzy mieliby doświadczenie we wsparciu tego typu inwestycji. Ocena tego typu projektów jest trudna i wymaga bardzo dużej wiedzy na temat prowadzenia prac B+R oraz ich wdrażania.</p> <p>W przypadku samodzielnych projektów polegających na zakupie infrastruktury B+R przez przedsiębiorstwa również zostanie zastosowane wsparcie dotacyjne. Inwestycje w infrastrukturę B+R co do zasady bezpośrednio nie generują dochodu po zakończeniu realizacji projektu, a nawet w okresie jego trwałości. Większość przedsiębiorstw wciąż nie jest nastawiona na samodzielne prowadzenie działalności B+R, zwłaszcza w sposób ciągły, jako stały element swojej działalności. Forma wsparcia w postaci dotacji będzie stanowić jedną z zachęt do dokonywania zmian w tym zakresie.</p> <p>W przypadku usług proinnowacyjnych przyjęto formę rozliczenia w formie bonu dotacyjnego - ostateczne efekty tych usług są trudne do oszacowania (w tym wzrost przychodów lub generowanie oszczędności), mogą się pojawić dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, a dodatkowo ich osiągnięcie wymaga często dodatkowych wysokich nakładów związanych z ich wdrożeniem.</p>
CP 1	<i>(ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów (EFRR)</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie projektów z zakresu e-administracji, cyberbezpieczeństwa i geodezji przyczyni się znacząco do dalszego zwiększania dostępności urzędów dla obywateli, pozwoli na ochronę danych wrażliwych i zapobieganie cyberatakami, a zautomatyzowane systemy zwiększą przejrzystość wszelkich działań. • Realizacja projektów z zakresu e-zdrowia zapewni narzędzia informatyczne do analiz danych medycznych gromadzonych w ramach Małopolskiego Systemu Informacji Medycznej w powiązaniu z innymi

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>danymi, popraw i zoptymalizuje zarządzanie ochroną zdrowia na terenie województwa małopolskiego; a także ułatwi mieszkańcom możliwość pozyskania elektronicznej dokumentacji medycznej istotnej dla realizacji świadczenia zdrowotnych. Dzięki interoperacyjności z programami krajowymi w zakresie e-zdrowia, oraz dostępowi personelu medycznego do pełnego obrazu historii leczenia pacjenta, podniesiona zostanie jakość i koordynacja procesów leczenia, oraz zniwelowana zostanie bariera technologiczna związana z wymianą papierowej dokumentacji medycznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działania z zakresu e-kultury pozwolą na kompleksowe informatyzacje instytucji kultury, udostępnianie zbiorów szerokiemu gronu odbiorców bez narażania oryginałów na ich nadmierne eksploatowanie, a wsparcie dla platform promujących małopolskie dziedzictwo znacząco ułatwi dostęp do oferty kulturalnej Małopolski. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr 125 Rady Ministrów z dnia 22 października 2019 r. w sprawie Strategii Cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2019–2024 • Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego • Europejska strategia w zakresie danych (Priorytety 2019-2024, Europa na miarę ery cyfrowej) • KSRR 2030, Wyzwanie 4.Wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek, 4.5.Technologie cyfrowe • SRWM, obszar II <i>Gospodarka</i>, cel szczegółowy 5 <i>Cyfrowa Małopolska</i>. <p>Uzasadnienie form wsparcia: Zaplanowane działania mają na celu dalsze podnoszenie efektywności funkcjonowania administracji publicznej, usprawnienie i poszerzenie dostępu do zasobów i usług elektronicznych z zakresu e-administracji, e-zdrowia i e-kultury; oraz ochronę systemów przed cyberprzestępczością.</p>
CP 1	<i>(iii) wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategicznym wyzwaniem z punktu widzenia wzmocnienia pozycji konkurencyjnej regionu, obok

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	<p><i>MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)</i></p>	<p>podniesienia poziomu innowacyjności małopolskich przedsiębiorstw jest ich transformacja gospodarcza. Wspierane działania na rzecz zwiększenia wykorzystania przez przedsiębiorstwa zaawansowanych technologii zgodnych z koncepcją przemysł 4.0 oraz gospodarki w obiegu zamkniętym w sposób bezpośredni przyczynią się do zwiększenia optymalizacji procesów i efektywności, a w konsekwencji zdobycia/umocnienia pozycji konkurencyjnej na rynku europejskim i światowym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • efektem prowadzonych działań w zakresie wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw będzie zwiększenie skali prowadzonej działalności, wzrost zasięgu oferty firm, a w konsekwencji zdobywanie nowych rynków zbytu; • podejmowanie działań mających na celu wsparcie technologicznych startupów, nastawionych na szybki wzrost i wysoką pozycję w globalnych łańcuchach wartości, pomoże zwiększyć potencjał innowacyjny regionu oraz zwiększyć udział sektorów zaawansowanych technologicznie w strukturze gospodarczej regionu; • rezultatem działań mających na celu wyposażenie regionu w infrastrukturę sprzyjającą lokowaniu działalności gospodarczej, zwłaszcza na obszarach tracących funkcje społeczno – gospodarcze będzie stworzenia nowych miejsc pracy oraz wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców; • działania na rzecz zwiększenia poziomu umiędzynarodowienia firm ich ekspansji poprawą rozpoznawalność produktów i usług małopolskich przedsiębiorców na rynkach światowych, a małopolskie firmy będą w większym stopniu uczestniczyć w globalnych łańcuchach wartości; • wsparcie procesu inwestycyjnego w regionie oraz promocja gospodarcza Małopolski wpłynie na zwiększenie poziomu inwestycji, zwiększy znaczenia Małopolski na arenie międzynarodowej, wzmacniając tym samym pozycję konkurencyjną małopolskich przedsiębiorców i ich marek na rynkach zagranicznych. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zalecenia Rady UE w sprawie krajowego programu reform Polski na 2019 r. – w zakresie dotyczącym zwiększenia potencjału w zakresie

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>badań i innowacji oraz wykorzystania zaawansowanych technologii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zalecenia Rady UE w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r. w odniesieniu do wyzwań wynikających z kryzysu gospodarczego będącego następstwem pandemii COVID-19 – w zakresie zapewnienia przedsiębiorstw dostępu do finansowania i płynności, promowania inwestycji prywatnych, promowania transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i administracji publicznej, podnoszenie umiejętności cyfrowych (...) • Komunikat KE z dn. 11.12 2019 r., COM(2019) 640 final Europejskie Zielony Ład – w dokumencie wskazano na transformację gospodarki UE z myślą o zrównoważonej przyszłości m.in. poprzez zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym • Komunikat KE z dn. 22.11 2016 r., COM(2016) 733 final Przyszli liderzy Europy: inicjatywa na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up • KSRR 2030 -Wyzwanie 4: Wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek, Cel 2:Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych • SRWM - obszar: Gospodarka, kierunek: Konkurencyjność i przedsiębiorczość • RSI – Obszary Interwencji: 1. Innowacyjne zaplecze, potencjał i wizerunek regionu, 2. Innowacyjność i transformacja przemysłowa przedsiębiorstw <p>Uzasadnienie form wsparcia: Instrumenty finansowe zostaną zastosowane w zakresie projektów dotyczących inwestycji rozwojowych przedsiębiorstw - przedsięwzięcia w tym obszarze mają duży potencjał zwrotu z inwestycji i generowania przychodów. Jednocześnie nie wyklucza się zastosowania mieszanych form wsparcia dla projektów w obszarze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • transformacji przedsiębiorstw w kierunku przemysłu 4.0 (automatyzacja i robotyzacja) - ze względu na wysokie koszty, długi okres zwrotu z inwestycji oraz stworzenie zachęty dla przedsiębiorców do inwestowania w tym obszarze • dla podmiotów działających w branżach najbardziej poszkodowanych w wyniku wystąpienia ewentualnych klęsk żywiołowych,

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<ul style="list-style-type: none"> dla podmiotów działających na obszarach zmarginalizowanych. <p>W obszarze wspierania rozwoju startupów zaplanowano zastosowanie dotacji - z uwagi na bardzo wysoki poziom ryzyka związany z wczesną fazą rozwoju biznesu (brak lub minimalna wielkość generowanych przychodów oraz innowacyjny produkt).</p> <p>Wsparcie dotacyjne zaplanowano również dla projektów w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> internacjonalizacji przedsiębiorstw - internacjonalizacja jest działaniem o wysokim stopniu ryzyka i rozłożonym w czasie, wsparcie internacjonalizacji może przynosić efekty finansowe; potencjalność przyszłych zysków jest bardzo niepewna i mogą się one pojawić jako czynnik pośredni dopiero w dłuższej perspektywie czasowej <p>przygotowania terenów inwestycyjnych - długi okres zwrotu inwestycji, pogarszająca się w najbliższych latach sytuacja wielu JST (niższe wpływy z podatków w wyniku pandemii COVID -19), brak efektu zachęty do realizacji inwestycji w przypadku zastosowania IF.</p>
CP 1	<i>(iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (EFRR)</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizacja Programu w ramach celu szczegółowego (iv) jest skoncentrowana na rozwijaniu ekosystemu innowacji. W ramach celu szczegółowego 1(iv) wspierana będzie interwencja przyczyniająca się do dalszego rozwijania sieciowej i międzysektorowej współpracy, transferu wiedzy oraz podnoszenia kompetencji podmiotów tworzących regionalny ekosystem innowacji; wsparcie procesu monitorowania i ewaluacji innowacyjności oraz przedsiębiorczego odkrywania na rzecz inteligentnej specjalizacji pozwolą na koncentrację zasobów w obszarach i technologiach o potencjalnie najwyższym społecznym i ekonomicznym zwrocie z inwestycji; działania na rzecz rozwoju przedsięwzięć ukierunkowanych na promocję postaw przedsiębiorczych, rozwój umiejętności młodych przedsiębiorców i osób planujących założyć własną firmę, z będzie stanowić swoistą zachętę do podejmowania własnej działalności gospodarczej i przełoży się na rozwój przedsiębiorczości w regionie; kompleksowe działania na rzecz przedsiębiorców z obszaru gmin zmarginalizowanych będą mieć szczególne znaczenie dla wyrównania szans

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>rozwojowych na tych obszarach oraz wpłyną na rozwój przedsiębiorczości</p> <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zalecenia Rady UE w sprawie krajowego programu reform Polski na 2019 r. – w zakresie dotyczącym w zakresie dalszego stymulowania środowiska przedsiębiorczości, poprzez rozwój klastrów przemysłowych, zacieśnienie współpracy między małymi i średnimi przedsiębiorstwami a instytucjami badawczymi, a także trwałe zaangażowanie małych i średnich przedsiębiorstw w rozwój obszarów inteligentnej specjalizacji; • KSRR 2030 -Wyzwanie 4: Wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek, Cel 2:Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych • SRWM - obszar: Gospodarka, kierunek: Innowacyjność/ Konkurencyjność i przedsiębiorczość • RSI – Obszary Interwencji: 1. Innowacyjne zaplecze, potencjał i wizerunek regionu, 2. Innowacyjność i transformacja przemysłowa przedsiębiorstw, 3. Zaufanie, więzi i dyfuzja wiedzy w ekosystemie innowacyjności – Proces Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO) <p>Uzasadnienie form wsparcia:</p> <p>Dla planowanej interwencji zasadne jest zastosowanie wsparcia dotacyjnego - projekty w ramach celu szczegółowego będą realizowane przez instytucje publiczne i nie będą generować dochodów/oszczędności. Podmioty świadczące usługi dla przedsiębiorców w ramach regionalnych systemów świadczenia usług - nie są nastawione na osiąganie zysków, są to projekty społecznie oczekiwane, inicjowane z uwagi na wagę tego rodzaju przedsięwzięć dla gospodarki regionu.</p>
CP 1	<i>(v) udoskonalanie łączności cyfrowej</i>	Nie dotyczy.
CP 2- Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej	<i>(i) promowanie środków na rzecz efektywności energetycznej (EFRR)</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <p>Zwiększenie efektywności energetycznej ma istotny wpływ na zmniejszenie emisyjności gospodarki, a dodatkowo istnieją sektory, w których inwestowanie ma największy potencjał w zakresie oszczędzania energii. Jednocześnie kierowanie interwencji na te obszary jest również związane ze zobowiązaniami na poziomie unijnym i krajowym w zakresie wprowadzonych oszczędności energii. Przewiduje się, że wsparcie w</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
<p><i>transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem</i></p>		<p>ramach tego priorytetu będzie skierowane do podmiotów sektora mieszkaniowego i użyteczności publicznej, jako sektorów, w których łącznie występuje największe zużycie energii oraz przedsiębiorstw które także posiadają duży potencjał w zakresie możliwości zastosowania rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii</p> <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład • CSR 2019 zał. D - w zakresie dotyczącym ukierunkowania inwestycji na zwiększenia udziału niskoemisyjnej i bardziej ekologicznej produkcji energii oraz zmniejszenia zużycia energii, w szczególności poprzez gruntowną termomodernizację budynków publicznych i prywatnych; zastąpienie kotłów na paliwa kopalne instalacjami o niskim poziomie emisji dwutlenku węgla (w tym inwestycje w związaną z nimi infrastrukturę lub systemy ciepłownicze), któremu towarzyszyć będzie termomodernizacja budynków (uwzględniając bieżące działania w ramach inicjatywy na rzecz regionów rozwijających się); • CSR 2020 zał. D - w zakresie dotyczącym ukierunkowania na inwestycje w infrastrukturę zapewniającą przystępną cenowo czystą energię, w redukcję emisji gazów cieplarnianych, efektywność energetyczną i energię ze źródeł odnawialnych (regiony górnicze). • Polityka energetyczna Polski - zapewnienie powszechnego dostępu do energii pochodzącej z różnych źródeł, w tym energii odnawialnej, energii jądrowej, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne/ Cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej • Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 – w wymiarze obniżenia emisyjności • KSRR 2030 - Wyzwanie 5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach / Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym (1.5. Rozwój infrastruktury

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów)</p> <ul style="list-style-type: none"> • SRWM - obszar: <i>Klimat i środowisko</i>, kierunek: <i>Ograniczenie zmian klimatycznych</i> <p>Uzasadnienie form wsparcia: Projektów dotyczących efektywności energetycznej w mieszkalnictwie oraz przedsiębiorstwach generują oszczędności, co stanowi potencjał do zastosowania IF i taka też forma wsparcia zostaje przyjęta w tym obszarze. Dodatkowo doświadczenia perspektywy 2014-2020 potwierdzają właściwą formę przyjętego wsparcia. W obszarze efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej przyjęta zostaje forma wsparcia w postaci dotacji. Mając na uwadze fakt, iż finansowanie tych inwestycji ma bezpośredni związek z sytuacją finansową jst mogą mieć pewne trudności z zapewnieniem środków publicznych na pożyczki. Dodatkowo zagrożeniem jest również potencjalne zainteresowanie pośredników finansowych .</p>
CP 2	(ii) <i>promowanie odnawialnych źródeł energii (EFRR)</i>	<p>Planowane rezultaty działań: Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii zostanie oparty na zasadach racjonalnego wykorzystania istniejących zasobów tej energii, co jest realizacją jednego z celów pakietu klimatyczno-energetycznego. Wspierane w ramach priorytetu inwestycyjnego przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji celu szczegółowego poprzez koncentrowanie na inwestycjach, które w największym stopniu przysłużą się do osiągnięcia wyższych poziomów wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład • CSR 2019 zał. D - w zakresie dotyczącym ukierunkowania inwestycji na zwiększenia udziału niskoemisyjnej i bardziej ekologicznej produkcji energii oraz zmniejszenia zużycia energii, w szczególności poprzez gruntowną zwiększenie generacji rozproszonej z odnawialnych źródeł energii wraz z powiązaną infrastrukturą. • CSR 2020 zał. D - w zakresie dotyczącym ukierunkowania na inwestycje w infrastrukturę zapewniającą przystępną cenowo czystą energię, w redukcję emisji gazów cieplarnianych, efektywność

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>energetyczną i energię ze źródeł odnawialnych (regiony górnicze).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polityka energetyczna Polski do 2040 - zapewnienie powszechnego dostępu do energii pochodzącej z różnych źródeł, w tym energii odnawialnej, energii jądrowej, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne/ Cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii • Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 – w wymiarze efektywności energetycznej • KSRR 2030 - Wyzwanie 5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach / Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym (1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów • SRWM - obszar: <i>Klimat i środowisko</i>, kierunek: <i>Ograniczenie zmian klimatycznych</i> <p>Uzasadnienie form wsparcia: W obszarze rozwoju odnawialnych źródeł energii zaplanowane zostało przyjęcie formy wsparcia w postaci dotacji.</p>
CP 2	<i>(iii) rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania na szczeblu lokalnym (EFRR)</i>	Nie dotyczy.
CP 2	<i>(iv) wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe (EFRR)</i>	<p>Planowane rezultaty działań: Skutki zmian klimatu w ostatnich dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem działania w skali międzynarodowej. Mając na uwadze specyfikę województwa wśród działań najbardziej istotnych z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu należy wymienić wzmocnienie odporności oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym, takim jak powódź i susza. Związane jest to z jednej strony ze zróżnicowanym występowaniem opadów, ale równocześnie sprzyjającą ich odpływowi rzeźbą terenu, który jest prawie dwukrotnie wyższy od przeciętnego dla Polski. Niewystarczające są również rozwiązania podejmowane w celu zwiększenia zasobów małej retencji. Jednym z najistotniejszych sektorów problemowych do których</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>powinna być skierowana interwencja jest zatem gospodarka wodna, przede wszystkim w zakresie podejmowania działań dostosowawczych w zakresie nadmiaru jak i deficytu wody</p> <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład • CSR 2019 zał. D - w zakresie dotyczącym przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe. • Polityki ekologicznej państwa 2030 / Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych • KSRR 2030 - Wyzwanie 1: <i>Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie zagrożeń dla środowiska/ Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</i> • SRWM - obszar: <i>Klimat i środowisko</i>, kierunek: <i>Gospodarowanie wodą</i> <p>Uzasadnienie form wsparcia: Planowane do realizacji działania w tym celu są bezpośrednio związane z inwestycjami prowadzonymi przez jednostki samorządu terytorialnego. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców wynika bezpośrednio z obowiązków ustawowych i są to zadania finansowane przez gminy. W tym obszarze przyjęte zostały formy wsparcia dotacyjne.</p>
CP 2	(v) <i>wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej</i> (EFRR)	<p>Planowane rezultaty działań: Aktualny stan zasobów wodnych w województwie wymaga dalszego wspierania inwestycji w gospodarce wodno-ściekowej. Przede wszystkim wspierane będą działania mające na celu ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód powierzchniowych i podziemnych. Ze względu na wciąż duży ładunek zanieczyszczeń, którego źródłem jest gospodarka komunalna wsparcie będzie kierowane na kompleksową rozbudowę sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach od 2000 –10000 RLM. Priorytet zostanie nadany inwestycjom przyczyniającym się bezpośrednio do zapewnienia zgodności z wymogami dyrektywy ściekowej.</p> <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<ul style="list-style-type: none"> • Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład • CSR 2019 zał. D - w zakresie dotyczącym promowania zrównoważonej gospodarki wodnej, w tym przede wszystkim w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych. • Polityki ekologicznej państwa 2030 / Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód • KSRR 2030- Wyzwanie 5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach/ Cel1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym (1.5.2. Infrastruktura komunalna) • SRWM - obszar: <i>Klimat i środowisko</i>, kierunek: <i>Gospodarowanie wodą</i> <p>Uzasadnienie form wsparcia: Za organizacją systemu gospodarki wodą, w tym zagospodarowania ścieków jak i zapewnienia dostępu do wody jest odpowiedzialna gmina. W tym zakresie przyjętą formą wsparcia pozostaje dotacja.</p>
CP 2	<i>(vi) wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym (EFRR)</i>	<p>Planowane rezultaty działań: Celem głównym w rozwijaniu systemu gospodarki odpadami jest przerwanie powiązania między rosnącą ilością odpadów a wzrostem gospodarczym. Działania realizowane w ramach tego priorytetu przyczynią się do ograniczenia ilości odpadów unieszkodliwianych na składowiskach odpadów oraz pozwolą na osiągnięcie celów sformułowanych w ramach dyrektywy odpadowej i dyrektywy składowiskowej. Interwencje w sektorze gospodarki odpadami będą realizowane zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, która nadaje priorytet zapobieganiu powstawania odpadów, selektywnej zbiórce odpadów, przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingowi.</p> <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<ul style="list-style-type: none"> • CSR 2019 zał. D - w zakresie dotyczącym przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe. • CSR 2020 zał. D - w zakresie dotyczącym ukierunkowania na inwestycje we wzmacnianie gospodarki opartej na obiegu zamkniętym, w tym przez zapobieganie powstawaniu odpadów i ograniczanie ich ilości, efektywne gospodarowanie zasobami, ponowne wykorzystywanie, naprawy oraz recykling (regiony górnicze) • Polityki ekologicznej państwa 2030 / Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska. Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym • KSRR 2030 - Wyzwanie 5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach/ Cel1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym (1.5.2. Infrastruktura komunalna) • SRWM - obszar: <i>Gospodarka</i>, kierunek: <i>Gospodarka o obiegu zamkniętym</i> <p>Uzasadnienie form wsparcia: Organizacja systemu gospodarki odpadami jest obowiązkiem gminy, zgodnie z <i>ustawą o utrzymaniu czystości i porządku</i>. Gminy są zobowiązane do osiągnięcia określonego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. I w tym zakresie właściwą formą wsparcia będą dotacje. W odniesieniu do obszaru dotyczącego GOZ na obecnym etapie konieczne jest w pierwszej kolejności stworzenie zachęt dla przedsiębiorców do realizacji tego typu przedsięwzięć, zatem i w tym przypadku konieczne jest zastosowanie wsparcia dotacyjnego.</p>
CP 2	<i>(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania z zakresu ochrony bioróżnorodności, przyczynią się do prawidłowego funkcjonowania ekosystemów i utrzymania równowagi pomiędzy wszystkimi elementami przyrody. Poprzez projekty z zakresu edukacji ekologicznej czy tworzenie infrastruktury służącej zmniejszeniu antropopresji na obszary cenne przyrodniczo, zwiększona zostanie świadomość społeczna dotycząca środowiska przyrodniczego.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)	<ul style="list-style-type: none"> • działania z zakresu zielonej infrastruktury pozwolą ograniczyć zanieczyszczenie powietrza, zapewnić ochronę przed falami upałów oraz uzupełnić szarą infrastrukturę i poprawić tym samym warunki funkcjonowania ekosystemów w miastach • działania z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych wpłyną na poprawę stanu środowiska, przywracając do ponownego użytkowania tereny zdegradowane, stwarzając tym samym nową jakość przestrzeni publicznej, na terenach, które dotychczas były odizolowane i wyłączone z użytkowania. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CSR 2019 zał. D - w zakresie dotyczącym przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe. • Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030- m.in. w zakresie zazieleniania obszarów miejskich i podmiejskich, ograniczania zanieczyszczenia • Komunikat Komisji do PE, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Zielona infrastruktura — zwiększanie kapitału naturalnego Europy, rozwiązania takie jak zielone dachy i ściany mogą przyczynić się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, gdyż ograniczają ilość energii potrzebnej do ogrzewania i chłodzenia, zatrzymują wodę, oczyszczają powietrze i wzbogacają różnorodności biologicznej. • KSRR 2030- Wyzwanie 1: <i>Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie zagrożeń dla środowiska/</i> Cel 2. <i>Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</i> • SRWM - obszar: <i>Klimat i środowisko</i>, kierunek: <i>Bioróżnorodność i krajobraz, Edukacja ekologiczna, Gospodarowanie wodą</i> <p>Uzasadnienie form wsparcia: Zaplanowane działania mają na celu m.in ochronę dziedzictwa przyrodniczego, rozwój zielonej infrastruktury w miastach i zagospodarowanie zdegradowanych terenów. Takie działania nie będą bezpośrednio generowały przychodów, dlatego zasadne jest zastosowanie wsparcia dotacyjnego</p>
CP 2	(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania z zakresu wsparcia obszaru multimodalnej i zrównoważonej mobilności miejskiej przyczynią się do tworzenia warunków dla

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	<p><i>miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR)</i></p>	<p>upowszechniania transportu zbiorowego oraz aktywnej mobilności indywidualnej, poprzez zwiększanie ich konkurencyjności i atrakcyjności względem indywidualnego transportu samochodowego w miastach i powiązanych z nimi obszarami funkcjonalnymi. Wsparcie w ramach celu szczegółowego ma na celu wsparcie rozwiązań w transporcie miejskim odpowiadających na potrzeby i oczekiwania mieszkańców z uwzględnieniem wymiarów społecznego oraz środowiskowego.</p> <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikat Komisji do PE, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności - europejski transport na drodze ku przyszłości, w szczególności poprzez rozwiązania na rzecz budowy zrównoważonej, multimodalnej mobilności w miastach i ich otoczeniu • KSRR 2030 - Wyzwanie 5: Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach / Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym • SRWM - obszar: Klimat i środowisko, kierunek: Rozwój niskoemisyjnego i zeroemisyjnego transportu publicznego <p>Uzasadnienie form wsparcia:</p> <p>Zaplanowane działania obejmują wsparcie zadań z zakresu usług publicznych realizowanych w ogólnym interesie publicznym, tj. uznane jako podstawowe i mające szczególne znaczenie dla funkcjonowania społeczności lokalnej/regionalnej oraz warunkujące realizację jej istotnych potrzeb, które co do zasady są deficytowe, bo wymagają dotowania ze środków publicznych – inwestycje w tym obszarze z reguły nie generują dochodu/zysku. Kapitałochłonność inwestycji transportowych przy długim okresie zwrotu poniesionych na jej budowę/zakup nakładów oraz braku możliwości pobierania opłat za korzystanie z takiej infrastruktury lub pobieranie opłat nierekompensujących kosztów świadczenia tego typu usług, co pociąga za sobą konieczność dotowania przez JST, np. działalności przewozowej w transporcie publicznym. Finansowanie projektów poprzez instrumenty finansowe może skutkować koniecznością przerzucenia kosztów na odbiorców tych usług, czyli mieszkańców, poprzez podniesienie cen usług w tym</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		zakresie. Wobec powyższego, zasadne jest zastosowanie wsparcia dotacyjnego, także jako istotnego czynnika zwiększającego atrakcyjność transportu zbiorowego dla użytkowników, dzięki możliwości minimalizacji opłat ze strony korzystających, a więc zwiększający jego atrakcyjność, co może przyczynić się do wzrostu wykorzystania transportu publicznego, a nawet zahamowania odpływu użytkowników po pandemii COVID-19. Za podejściem dotacyjnym przemawia również znaczenie transportu zbiorowego dla środowiska naturalnego i ograniczenia społecznych kosztów transportu, poprzez ułatwienie organizatorom transportu publicznego dostępu do środków finansowych na inwestycje pozwalające budować atrakcyjność i zaufanie do transportu zbiorowego po pandemii COVID-19 oraz transportu indywidualnego.
CP 3- Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności	<i>(i) rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T (EFRR)</i>	Nie dotyczy.
CP 3	<i>(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> Walory turystyczne i krajobrazowe Małopolski, położenie tranzytowe wiążące się m.in. z krzyżowaniem się na terenie województwa ważnych szlaków komunikacyjnych, a także aspiracje rozwojowe Małopolan w sferach społecznej, gospodarczej i środowiskowej, sprawiają, że dostępność transportowa oraz jej jakość nabierają szczególnego znaczenia. Sprostanie tym wyzwaniom zmusza do kontynuacji wsparcia na rzecz poprawy w zakresie jakości infrastruktury transportu oraz tworzenia warunków dla zwiększania dostępności usług transportowych poprzez rozwój oferty transportu zbiorowego również poza miastami, a także tworzenie warunków dla rozwoju nowych coraz bardziej popularnych form przemieszczania się, szczególnie istotnych z punktu widzenia warunków sprzyjających napływowi do regionu inwestorów. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> CSR 2019 zał. D - w zakresie dotyczącym poprawy dostępności transportu publicznego na obszarach peryferyjnych, wiejskich i transgranicznych oraz w

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>zakresie dalszego ograniczenia wpływu transportu na środowisko i poprawę jego bezpieczeństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikat Komisji do PE, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności - europejski transport na drodze ku przyszłości, w szczególności poprzez rozwiązania na rzecz zbudowania systemu mobilności, który jest zrównoważony, inteligentny i odporny - systemu dla przyszłych pokoleń oraz poprzez inwestycje w infrastrukturę transportową mającą kluczowe znaczenie dla zapewnienia połączeń, zrównoważonego funkcjonowania gospodarki i spójności w regionie • KSRR 2030 - Wyzwanie 5: Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach / Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym • SRWM - obszar: Gospodarka, kierunek: Transport <p>Uzasadnienie form wsparcia: Zaplanowane działania obejmują wsparcie zadań z zakresu usług publicznych realizowanych w ogólnym interesie publicznym, tj. uznane jako podstawowe i mające szczególne znaczenie dla funkcjonowania społeczności lokalnej/regionalnej oraz warunkujące realizację jej istotnych potrzeb, które co do zasady są deficytowe, bo wymagają dotowania ze środków publicznych – inwestycje w tym obszarze z reguły nie generują dochodu/zysku. Kapitałochłonność inwestycji transportowych przy długim okresie zwrotu poniesionych na jej budowę/zakup nakładów oraz braku możliwości pobierania opłat za korzystanie z takiej infrastruktury lub pobieranie opłat nierekompensujących kosztów świadczenia tego typu usług, co pociąga za sobą konieczność dotowania przez JST, np. działalności przewozowej w transporcie publicznym. Finansowanie projektów poprzez instrumenty finansowe może skutkować koniecznością przerzucenia kosztów na odbiorców tych usług, czyli mieszkańców, poprzez podniesienie cen usług w tym zakresie. Wobec powyższego, zasadne jest zastosowanie wsparcia dotacyjnego, także jako istotnego czynnika zwiększającego atrakcyjność transportu zbiorowego (np. tabor kolejowy, tabor autobusowy) dla użytkowników, dzięki możliwości minimalizacji opłat ze strony korzystających, a więc</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		zwiększający jego atrakcyjność, co może przyczynić się do wzrostu wykorzystania transportu publicznego, a nawet zahamowania odpływu użytkowników po pandemii COVID-19. Za podejściem dotacyjnym w obszarze transportu przemawia również znaczenie transportu zbiorowego dla środowiska naturalnego i ograniczenia społecznych kosztów transportu, poprzez ułatwienie organizatorom transportu publicznego dostępu do środków finansowych na inwestycje pozwalające budować atrakcyjność i zaufanie do transportu zbiorowego po pandemii COVID-19 oraz transportu indywidualnego.
CP 4 - Europa o silniejszym wymiarze społecznym dzięki wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych”	i) poprawę skuteczności i poziomu włączenia społecznego rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i wspieranie ekonomii społecznej (EFRR)	Nie dotyczy.
CP 4	(ii) poprawę równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje w infrastrukturę pozwolą na zmodernizowanie i unowocześnienie często przestarzałej bazy szkół i placówek oświatowych oraz dostosowanie ich do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, co przełoży się na zwiększenie dostępności • Przygotowanie infrastruktury kształcenia ustawicznego jest niezbędne aby można było m.in. szkolić osoby w obszarze kierunków medycznych i wypełnić lukę w tym zakresie na regionalnym rynku pracy. Dofinansowanie przestrzeni fablabów to stworzenie przestrzeni, które będą mogły być wykorzystywane m.in. w celu podniesienie kompetencji związanych z innowacyjnością osób uczących się w małopolskich szkołach i placówkach oświatowych. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Załącznik D do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 cel strategiczny 4 - konieczność wspierania

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	<p>szkolenia na odległość oraz online; (EFRR)</p>	<p>poprawy dostępu do wysokiej jakości infrastruktury i usług w zakresie wczesnej edukacji. Załącznik D - konieczność wsparcia zasobów ludzkich w opiece zdrowotnej, a także podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowywania personelu medycznego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • w KSRR 2030 - wyzwanie na poziomie regionu: m.in. zapewnianie infrastruktury wspierającej równy dostęp do wysokiej jakości usług publicznych świadczonych przez m.in. placówki edukacyjne i oświatowe. Cel 2.1 <i>Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</i> - konieczność m.in. działań związanych ze wzmocnieniem potencjału szkół prowadzących kształcenie ogólne oraz przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego, • PSRWM 2030 Obszar Edukacja, Kierunek 6.4 Wsparcie infrastruktury i wyposażenia placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół podstawowych i średnich, kształtowanie optymalnej sieci placówek oraz poprawa warunków nauki, w tym dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z niepełnosprawnościami, 6.7.1. Poprawa jakości kształcenia branżowego, w szczególności poprzez rozwój infrastruktury i wyposażenie szkół i placówek. <p>Biorąc pod uwagę powyższe planowane jest wsparcie infrastruktury szkolenia i kształcenia, w tym szkolenia zawodowego, ze szczególnym uwzględnieniem kadr medycznych.</p> <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>
<p>CP 4</p>	<p><i>(iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki</i></p>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie w zakresie rozwoju mieszkań chronionych wraz z rozwojem usług społecznych w zakresie mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego oraz treningowego przyczyni się do poprawy sytuacji osób o szczególnych potrzebach (osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie bezdomności, osoby w kryzysie psychicznym) oraz usamodzielnianych wychowanków systemu pieczy zastępczej, • rozwój infrastruktury placówek opieki całodobowej zgodnie z zasadą deinstytucjonalizacji pozwoli sprostać wyzwaniom wynikającym ze zwiększeniem udziału osób wymagających opieki ze względu na wiek w populacji regionu,

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	<p><i>zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • doposażenie ośrodków opieki paliatywnej i hospicyjnej pozwoli na profesjonalną opiekę w społeczności lokalnej oraz na poprawę jakości życia chorych i ich rodzin. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SRWM 2030 Obszar Małopolskie rodziny, kierunek 1.4. Pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami poprzez środowiskowe formy aktywizacji i wsparcia oraz rozwój placówek pobytu dziennego i opieki całodobowej, kierunek 1.7 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego, • projekt „Strategia rozwoju usług społecznych na lata 2021-2040” oraz „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” • Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami, przyjęta Uchwała Nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r., w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021–2030. • Załącznik D Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 wskazuje na konieczność wspierania dostępności produktów i usług, infrastruktury mieszkaniowej i infrastruktury sprzyjającej włączeniu społecznemu dla osób z niepełnosprawnościami / osób z ograniczeniami funkcjonalnymi oraz na wspierania przejścia z opieki szpitalnej/instytucjonalnej na przystępne cenowo i wysokiej jakości usługi w zakresie opieki domowej i usługi środowiskowej. <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych</p>
<p>CP 4</p>	<p><i>(iv) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów, dzięki zintegrowanym</i></p>	<p>Nie dotyczy.</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR)	
CP 4	(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR)	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, będącymi odpowiedzią na wyzwania i czynniki epidemiologiczne, społeczne oraz demograficzne, • zmniejszania nierówności w zakresie opieki zdrowotnej w województwie a poprzez działania ukierunkowane w szczególności na mieszkańców małych miast i wsi oraz regionów słabiej zaludnionych poprzez wsparcie POZ oraz AOS, • zapewnienie specjalistycznych, wysokiej jakości usług leczenia szpitalnego równomiernie dostępnych w całym regionie m.in. poprzez wsparcie szpitali powiatowych, • zwiększenie efektywności leczenia chorób nowotworowych poprzez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury, • zwiększenie efektywności leczenia chorób rzadkich w regionie poprzez powstanie odpowiedniego ośrodka referencyjnego, • przygotowanie infrastruktury ochrony zdrowia w regionie na wystąpienie następnych, ewentualnych pandemii oraz na działania post -pandemiczne. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SRWM 2030 Obszar Opieka zdrowotna, kierunek 2.9. Rozwój infrastruktury i wyposażenia podmiotów świadczących usługi diagnostyczne, lecznicze oraz rehabilitacyjne (z uwzględnieniem istotnych dla regionu jednostek chorobowych oraz chorób rzadkich), kierunek 2.2 Programy profilaktyki i diagnostyki w zakresie istotnych dla regionu jednostek chorobowych, kierunek 2.3. Promocja zdrowia psychicznego oraz profilaktyka i leczenie zaburzeń psychicznych, • Zalecenia Rady UE dla Polski w roku 2019 wskazują na konieczność ukierunkowania inwestycyjnej polityki gospodarczej na opiekę zdrowotną, kluczowym dokumentem w obszarze ochrony zdrowia, w tym opieki długoterminowej w obszarze zdrowia na poziomie krajowym jest

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>polityka publiczna przygotowana przez Ministerstwo Zdrowia – Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r. wraz z załącznikami dotyczącymi deinstytucjonalizacji opieki nad osobami starszymi i opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi oraz z mapą potrzeb zdrowotnych oraz planami transformacji w obszarze ochrony zdrowia.</p> <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych</p>
<p>CP 4</p>	<p><i>(vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych; (EFRR)</i></p>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie działań w obszarze kultury i zrównoważonej turystyki umożliwi wykorzystanie potencjału tych sektorów do odbudowy Małopolskiej gospodarki oraz walki z wykluczeniem społecznym. Nastąpi poprawa dostępności do przestrzeni publicznej, oraz usług z zakresu kultury i istniejącej infrastruktury turystycznej i kulturalnej. • Wsparcie podmiotów prowadzących działalność kulturalną przyczyni się do zwiększenia udziału społeczeństwa w kulturze oraz wzrostu kompetencji kulturowych i kreatywnych. Inwestycje wpłyną na zwiększenie integracji społecznej i przyczynią się do zapobiegania marginalizacji poszczególnych grup społecznych. Stworzone zostaną atrakcyjne przestrzenie publiczne, które zapewnią użytkownikom nowoczesne warunki korzystania z oferty kulturalnej i stworią będą otwarte miejsca spotkań oraz integracji społecznej. • Realizacja projektów z zakresu infrastruktury turystycznej przyczyni się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej regionu, który bazuje na cennych zasobach przyrodniczych i krajobrazowych. Nastąpi rozwój ogólnodostępnej oferty turystycznej, która ułatwi dostęp do atrakcyjnych obszarów województwa. Osiągnięty zostanie efekt mnożnikowy, gdyż turystyka to sektor, który tworzy rynek pracy, dzięki temu działania realizowane w tym zakresie nie tylko przyczynią się do zwiększenia dochodów mieszkańców, ale także zwiększą produktywność, innowacyjność i zatrudnienie w całym województwie. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<ul style="list-style-type: none"> • Agenda dla zrównoważonej i konkurencyjnej turystyki europejskiej (2007) w zakresie zasad mających na celu osiągnięcie konkurencyjnej i zrównoważonej turystyki oraz w celu zapewnienia równowagi między zrównoważonym rozwojem gospodarczym, społecznym, kulturowym i środowiskowym w regionie. • Nowy europejski program na rzecz kultury (2018) w zakresie wykorzystania kultury dla spójności społecznej i integracji. • KSRR: w zakresie rozwoju infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów oraz w zakresie zwiększania zasobów rynku pracy i rozwój kapitału społecznego • SRWM 2030: obszar: <i>Małopolskie</i>, kierunek: <i>Kultura i Dziedzictwo</i>, obszar: <i>Gospodarka</i>, kierunek: <i>Turystyka</i> <p>Uzasadnienie form wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty dotyczące sektora kultury, turystyki będą realizowane głównie przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności, stąd planuje się wsparcie w formie dotacji.
CP 4	<p>a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także</p>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja kompleksowych projektów na rzecz aktywizacji zawodowej osób lub podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zgodnie z potrzebami rynku pracy, projektów na rzecz wsparcia przedsiębiorczości oraz innych inicjatyw na rzecz zatrudnienia, skierowanych szczególnie do osób których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza, bezpośrednio wpłynie na przybliżenie Małopolski (oraz Polski) do celu zatrudnieniowego określonego na poziomie unijnym (78%) oraz przyczyni się do redukcji skutków spowolnienia gospodarczego będącego wynikiem pandemii i ogólnej poprawy sytuacji na rynku pracy. • Zaangażowanie w projekty partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego pozwoli wzmocnić ich szeroko rozumiany potencjał. • Inicjatywy na rzecz aktywizacji zawodowej kobiet i wsparcie ich w powrocie/wejściu na rynek pracy, w tym także w zakresie wsparcia przedsiębiorczości, przyczyni się do zmniejszenia dysproporcji w

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	<p><i>poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS+)</i></p>	<p>zakresie wartości wskaźnika zatrudnienia wśród kobiet i mężczyzn.</p> <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Załącznik D Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 do Sprawozdania krajowego – Polska 2019, wskazuje w celu strategicznym 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych na konieczność m.in.: poprawy dostępu do zatrudnienia, w szczególności w przypadku osób długotrwale bezrobotnych, a także osób nieaktywnych zawodowo, w celu zwiększania udziału kobiet na rynku pracy oraz zwiększenia potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych • Komunikat KE z dn.4.03.2021 r. COM(2021)102 Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych wskazuje, że do roku 2030 r. co najmniej 78 % ludności UE w wieku 20–64 lat powinno mieć zatrudnienie. W roku 2020 w województwie małopolskim wskaźnik zatrudnienia w tej grupie wiekowej wyniósł 76,2%. • KSRR 2030 Cel 2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego • SRWM 2030 Obszar Rynek pracy, Kierunek 7.1 Wsparcie na rzecz uzyskania dobrej jakości zatrudnienia. <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>
CP 4	<p><i>(b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania</i></p>	<p>Nie dotyczy.</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	<p><i>umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy</i> (EFS+)</p>	
CP 4	<p><i>(c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu</i> (EFS+)</p>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komplementarnie do działań na rzecz aktywizacji zawodowej kobiet podejmowanych w ramach celu (a), tworzenia miejsc dziennej opieki dla osób niesamodzielnych w ramach celu (k) oraz inicjatyw dot. tworzenia nowych instytucjonalnych form opieki zaplanowanych w ramach Programu FERS, zaplanowano działania na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym poprzez dofinansowanie rodzicom/opiekunom dzieci do lat 3 - kosztów niani/opiekuna. • Zaplanowane wsparcie finansowe dla działających podmiotów prowadzących instytucjonalne formy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce) przeznaczone na kompleksowe i pełne dostosowanie opieki świadczonej przez te podmioty do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci zagrożonych niepełnosprawnością lub nieprawidłowym rozwojem (wraz ze wsparciem kadr placówki oraz pośrednio rodziców/opiekunów dzieci) przyczyni się do zwiększenia dostępności wysokiej jakości usług opiekuńczych dla dzieci do lat 3. • Oba w/w typy inicjatyw mają na celu ułatwienie podejmowania aktywności zawodowej opiekunom/rodzicom dzieci, szczególnie kobietom. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zalecenia Rady UE w sprawie krajowego programu reform Polski na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2019 r. COM (2019) 521 zwracają uwagę na kwestię podejmowania działań mających na celu zwiększenie uczestnictwa kobiet w rynku pracy, w tym przez poprawę dostępu do opieki nad dziećmi, w szczególności poprzez zapewnienie przystępnych cenowo, wysokiej jakości usług opieki nad dziećmi poniżej 3 lat.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<ul style="list-style-type: none"> • KSRR 2030 Cel 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów oraz Cel 2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego • SRWM 2030 Obszar Małopolskie rodziny, Kierunek 1.1 Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>
CP 4	<i>(d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia; (EFS+)</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie pracodawców w zakresie podnoszenia, zmiany kompetencji i kwalifikacji swoich pracowników oraz działania mające na celu wspieranie pracodawców w dostosowywaniu się do zmian zachodzących na rynku oraz utrzymania pracowników poprzez m.in. udział w celowanych szkoleniach i doradztwie, dostosowanie stanowisk/obowiązków pracowników do ich możliwości zdrowotnych i wieku, wdrażanie elastycznych form organizacji pracy, które ułatwią pracownikom godzenie życia zawodowego z prywatnym przyczynią się do podniesienia jakości podaży pracy i wzrostu poziomu wskaźnika zatrudnienia w Małopolsce. • Realizacja projektów typu outplacement ograniczy ryzyko wzrostu bezrobocia w regionie. • Wspieranie inicjatyw dotyczących profilaktyki zdrowotnej, przyczyni się do ogólnej poprawy zdrowia mieszkańców regionu i utrzymania zatrudnienia, szczególnie przez pracowników, wśród których ryzyko zaprzestania aktywności zawodowej z przyczyn zdrowotnych jest wysokie. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zalecenia Rady UE w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2020 r. COM (2020) 521 zwracają uwagę na kwestię podejmowania działań mających na celu wspieranie gospodarki i ożywienia gospodarczego, łagodzenie wpływu kryzysu na zatrudnienie, zapewnienie przedsiębiorcom dostępu do finansowania

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<ul style="list-style-type: none"> • Załącznik D Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 wskazuje na bardzo istotną rolę promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej w wydłużaniu aktywności zawodowej. • KSRR 2030 Cel 2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego • SRWM 2030 Obszar Rynek pracy, Kierunek 7.2 Działania wspierające aktywizację społeczno-zawodową adresowane do pracodawców oraz Obszar Opieka zdrowotna, Kierunek 2.2 Programy profilaktyki i diagnostyki w zakresie istotnych dla regionu jednostek chorobowych. <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>
CP 4	<i>e) poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów</i>	Nie dotyczy.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	szkolenia i przygotowania zawodowego (EFS+)	
CP 4	f) <i>wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> wsparcie wychowania przedszkolnego w tym realizacja programów dwujęzyczności w szczególności w placówkach zlokalizowanych na terenach wiejskich przyczyni się do podniesienia jakości oferty tych placówek i w konsekwencji zwiększenia szans edukacyjnych dzieci na kolejnych etapach nauki. Działania takie będą służyć też wyrównywaniu sytuacji dzieci w wieku przedszkolnym z terenów wiejskich i miejskich. wsparcie kształcenia ogólnego skoncentrowane będzie w szczególności na rozwijaniu kompetencji ogólnych i przekrojowych, w tym rozwoju innowacyjności czy kompetencji związanych z cyfryzacją szkół i przyczynić się ma do podniesienia jakości nauczania i wyposażania uczniów w kompetencje niezbędne na rynku pracy przyszłości działania podejmowane w ramach wsparcia kształcenia zawodowego mają przede wszystkim zbliżyć edukację do obszaru rynku pracy i być motorem współpracy przedsiębiorców ze szkołami, tak, aby absolwenci tych szkół byli przygotowani do podjęcia pracy, a ich umiejętności i kompetencje zgodne były z oczekiwaniami pracodawców oraz aby byli oni przygotowani do podnoszenia tych kompetencji na poziomie wyższym realizacja programu stypendialnego ma na celu wspieranie osób uzdolnionych na różnych etapach nauczania, a komponent skierowany do studentów kierunków medycznych ma działać motywująco i zachęcać ich do podjęcia praktyki w regionie Zaangażowanie w projekty partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego pozwoli wzmocnić ich szeroko rozumiany potencjał. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Załącznik D do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 -wspieranie m.in.: rozwoju kompetencji kluczowych, w tym umiejętności cyfrowych, umiejętności na rzecz innowacji i przedsiębiorczości, zwalczanie stereotypów; Komunikat KE z dn.4.03.2021 r. COM(2021)102 - inwestowanie w systemy kształcenia

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<ul style="list-style-type: none"> • Zalecenia Rady z dnia 22 maja 2018 r. (2018/C 195/01) - promocja edukacji włączającej dla wszystkich, wsparcie osób zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami • KSRR 2030 w celu 2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego • PSRWM 2030 Obszar Edukacja, Kierunki: 6.1, 6.2, 6.3, 6.6, 6.7 <p>Biorąc pod uwagę powyższe oraz zarysowaną w diagnozie sytuację w Województwie Małopolskim w obszarze edukacji, konieczne jest dalsze modernizowanie i podnoszenie jakości systemu kształcenia na poziomie ogólnym jak i zawodowym poczynając już od edukacji przedszkolnej.</p> <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>
CP 4	<i>g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gotowość do uczenia się nowych rzeczy i zmiany posiadanych kwalifikacji jest niezbędne do dobrego funkcjonowania osób na rynku pracy i umożliwienia utrzymania się na nim. Zachodzące procesy automatyzacji i robotyzacji pracy wymagają ciągłego dostosowywania kwalifikacji osób pracujących do zmieniającej się sytuacji. Bazując na dotychczasowych doświadczeniach regionu w zakresie bilansowania kariery osób dorosłych i jednocześnie nadal diagnozując potrzebę rozwijania, promowania i upowszechniania idei uczenia się przez całe życie, a także rozwijania narzędzi oraz usług poradnictwa zawodowego, zaplanowano wsparcie osób dorosłych w zakresie uczenia się przez całe życie będące kontynuacją działań z okresu 2014-2020. • Zaangażowanie w projekty partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego pozwoli wzmocnić ich szeroko rozumiany potencjał. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Załącznik D do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 w celu strategicznym 4 - konieczność wspierania m.in.: podnoszenia podstawowych umiejętności i promowania uczenia się dorosłych,

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
	<i>mobilności zawodowej (EFS+)</i>	<p>zapewnienia środków w zakresie podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan Działań na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych (Zalecenia Rady z dnia 22 maja 2018 r. (2018/C 195/01) wskazuje cel: co najmniej 60 % wszystkich dorosłych powinno co roku uczestniczyć w szkoleniach. Wiąże się on bezpośrednio z celem: zatrudnienie osób dorosłych na poziomie co najmniej 78%. • KSRR 2030 Cel 2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 2.1.2. Kształcenie ustawiczne • Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 obszar oddziaływania I: umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Ciągłe uczenie się i zdobywanie nowych umiejętności ma zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju zarówno poszczególnych osób jak i całych społeczeństw. • PSRWM 2030 Obszar Edukacja, kierunek 6.7.4.Promocja uczenia się przez całe życie i rozwój edukacji ustawicznej, <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>
CP 4	<i>(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+)</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaangażowanie w projekty partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego pozwoli wzmocnić ich szeroko rozumiany potencjał, • zwiększenie zatrudnienia wśród osób biernych zawodowo oraz zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym wpłynie na poprawę spójności społecznej i tym samym wyrównywanie szans, • zwiększenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych oraz zwiększenie liczby samych przedsiębiorstw społecznych w regionie pozwoli na stworzenie miejsc pracy dedykowanym grupom wrażliwym. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan Działań na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych (Zalecenia Rady z dnia 22 maja 2018 r. (2018/C 195/01) jako jeden z trzech głównych celów UE do 2030 r. wskazuje podjęcia działań w celu ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego tym samym liczba osób zagrożonych ubóstwem

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>lub wykluczeniem społecznym w UE powinna zmaleć o co najmniej 15 mln.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Załącznik D Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 zwracają uwagę na kwestie m.in. wspierania zintegrowanych działań na rzecz aktywnego włączenia mających dotrzeć do większej liczby osób ze środowisk defaworyzowanych oraz wspierania tworzenia miejsc pracy w ekonomii społecznej. • SRWM 2030 Obszar Małopolskie rodziny, Kierunek 1.3. Rozwój oferty sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej, w tym w wymiarze międzypokoleniowym, Obszar Rynek Pracy, Kierunek 7.4. Rozwój ekonomii społecznej. • KSRR 2030 Cel 2.1.3. Zwiększanie zasobów rynku pracy i rozwój kapitału społecznego <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>
CP 4	<i>(i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+)</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich oraz członków ich rodzin wpłynie na poprawę spójności społecznej i gospodarczej w regionie oraz zniweluje napięcia społeczne związane ze zwiększonym udziałem cudzoziemców w rynku pracy, • pomoc reemigrantom oraz członkom ich rodzin w osiedleniu się, ze szczególnym naciskiem na podejmowanie aktywności zawodowej pozwoli przyspieszyć proces reintegracji z rynkiem pracy co z kolei przyczyni się do efektywności zatrudnieniowej. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SRWM 2030 Obszar Rynek Pracy, kierunek 7.1.3. Kompleksowe rozwiązania sprzyjające podejmowaniu przez cudzoziemców pracy długoterminowej, szczególnie w zawodach deficytowych, kierunek 7.1.4. Systemowe działania ułatwiające reemigrantom podejmowanie aktywności zawodowej. • Załącznik D Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 wskazuje, że atrakcyjność polskiego rynku pracy dla migrantów i Polaków powracających z zagranicy będzie mieć duże znaczenie dla przyszłej

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>podaczy pracy oraz rekomenduje dalsze działania integrujące w stosunku do pracowników migrujących.</p> <ul style="list-style-type: none"> • KSRR 2030 Cel 2.1.3. Zwiększanie zasobów rynku pracy i rozwój kapitału społecznego <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych</p>
CP 4	<p><i>(j) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie (EFS+)</i></p>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie integracji społecznej członków mniejszości romskiej w społecznościach lokalnych przyczyni się do spójności regionalnej, • zwiększenie aktywności zawodowej wśród przedstawicieli mniejszości romskiej, w szczególności kobiet pozwoli na wykorzystanie rezerw nieaktywnego kapitału ludzkiego i wpłynie na ich usamodzielnieni w sferze ekonomicznej. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, która stanowi, iż organy władzy publicznej mają obowiązek podejmowania odpowiednich środków mających na celu wspieranie działalności zmierzającej do ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej, a także integracji obywatelskiej i społecznej mniejszości etnicznych, • Dyrektywa Rady Europy 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne oraz zasada wspierania równych szans grup niedostatecznie reprezentowanych ze względu na pochodzenie etniczne zawarta jednej z 20 zasad, na których opiera się Europejski filar praw socjalnych, • Kontynuowanie działań w powyższym zakresie jest ponadto spójne z Zaleceniami Rady Unii Europejskiej w sprawie równouprawnienia, włączenia i partycypacji Romów z dnia 2 marca 2021r. • komplementarność z Programem integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021–2030 <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
CP 4	<p>(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+)</p>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie nowych miejsc świadczenia usług społecznych, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii przyczyni się do poprawy równego szybkiego dostępu do wysokiej jakości, zrównoważonych i przystępnych cenowo usług w społecznościach lokalnych w szczególności ukierunkowanych na osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz dzieci, rodziny wymagających wsparcia. • Realizacja regionalnych programów zdrowotnych przyczyni się do poprawy profilaktyki najczęstszych schorzeń wśród dzieci i młodzieży. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SRWM 2030 Obszar Małopolskie rodziny oraz obszar Opieka Zdrowotna • KSRR 2030 Cel 2.1.3. Zwiększanie zasobów rynku pracy i rozwój kapitału społecznego • Załącznik D Wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 - zawiera konkluzję, że dostęp do usług społecznych jest niedostateczny, rozwój i podaż usług społecznych z zakresu opieki nad osobami wymagającymi wsparcia, w tym ze względu na wiek, dziećmi i młodzieżą, osobami w sytuacji kryzysowej oraz usługi wspierające opiekunów nieformalnych wciąż nie są adekwatne do istniejących potrzeb. • projekt krajowej „Strategii rozwoju usług społecznych na lata 2021-2040”, „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności”, projekt aktualizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030) • Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021–2030. • Projekt „Zdrowa Przyszłość. Ramy Strategiczne Rozwoju Systemu Ochrony Zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r.” <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
CP 4	<i>(l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)</i>	<p>Planowane rezultaty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podejmowane działania przyczynią się do zwiększenia udziału w życiu społecznym osób doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego, w szczególności osób bezdomnych oraz ograniczą ubóstwo wśród dzieci co w konsekwencji przyczyni się do poprawy spójności społecznej regionu. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan Działań na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych (Zalecenia Rady z dnia 22 maja 2018 r. (2018/C 195/01) jako jeden z trzech głównych celów UE do 2030 r. wskazuje podjęcia działań w celu ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego tym samym liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w UE powinna zmaleć o co najmniej 15 mln. • SRWM 2030 Obszar Małopolskie Rodziny, • projekt aktualizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030) <p>Uzasadnienie form wsparcia: Powyższe inicjatywy powinny być wspierane w formie dotacji, ze względu na silny wymiar społeczny oraz brak generowania bezpośrednich korzyści ekonomicznych.</p>
CP 4	<i>(m) przeciwdziałanie deprivacji materialnej przez udzielanie pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym, w tym dzieciom, oraz zapewnianie środków towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne. (EFS+)</i>	Nie dotyczy.
CP 5 - Europa bliższa	<i>(i) wspieranie zintegrowanego i</i>	Planowane rezultaty działań:

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych	<i>sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie lokalnych społeczności z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych zwiększy współpracę między władzami lokalnymi i partnerami społeczno-gospodarczymi w ramach terytoriów funkcjonalnych, oraz przyczyni się do niwelowania różnic rozwojowych na poziomie wewnątrzregionalnym. • Wsparcie podmiotów prowadzących działalność kulturalną przyczyni się do zwiększenia udziału społeczeństwa w kulturze, oraz wzrostu kompetencji kulturowych. Interwencja wpłynie na podniesienie jakości lokalnej infrastruktury kultury poprzez stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej. • Wsparcie projektów z zakresu dziedzictwa kulturowego przyczyni się do ochrony i zwiększenia dostępności zasobów lokalnego dziedzictwa materialnego i niematerialnego oraz zwiększy efektywność działania obiektów dziedzictwa kulturowego służących rozwojowi społeczności lokalnych.
CP 5	<i>(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie projektów z zakresu infrastruktury turystycznej podniesie atrakcyjność poszczególnych gmin i powiatów, co z kolei przełoży się na polepszenie jakości życia mieszkańców całego regionu, gdyż turystyka to sektor który tworzy rynek pracy, i przyczynia się nie tylko do zwiększenia dochodów mieszkańców, ale także zwiększa produktywność i zatrudnienie w całym województwie. • Wsparcie działań z zakresu infrastruktury uzdrowiskowej, przyczyni się do rozwoju turystyki uzdrowiskowej i prozdrowotnej obejmującej wszelkie pobyty związane z wykorzystaniem bogactw naturalnych stanowiącej doskonałe uzupełnienie oferty całego regionu. • Wsparcie działań z zakresu rewitalizacji przyczyni się do ożywienia zdegradowanych obszarów miejskich, zniwelowania problemów społecznych występujących na tych obszarach, poprawy bezpieczeństwa przestrzeni publicznych, zwiększenia szans na zatrudnienie i podniesienie jakości życia mieszkańców oraz uruchomienia trwałych mechanizmów rozwoju w tych obszarach. <p>Zgodność z dokumentami krajowymi i europejskimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CSR 2019 zał. D – w zakresie wspierania zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich, w tym przyspieszenia społeczno-gospodarczej rewitalizację obszarów

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		<p>podupadających oraz wzmocnienia zdolności administracyjnych władz lokalnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agenda dla zrównoważonej i konkurencyjnej turystyki europejskiej, w zakresie zasad mających na celu osiągnięcie konkurencyjnej i zrównoważonej turystyki oraz w celu zapewnienia równowagi między zrównoważonym rozwojem gospodarczym, społecznym, kulturowym i środowiskowym w regionie. • Nowy europejski program na rzecz kultury w zakresie wykorzystania kultury dla spójności społecznej i integracji. • Agenda miejska dla UE w zakresie tematów priorytetowych dotyczących przede wszystkim społeczno-ekonomicznych wyzwań jak tworzenie nowych miejsc pracy, walka z ubóstwem, rozwiązywanie problemów z zakresu mieszkalnictwa i mobilności na obszarach miejskich a ponadto w zakresie zrównoważonego planowania przestrzennego i rozwiązań wzorowanych na naturze. • Nowa Karta Lipska z 2020 r. wskazuje wprost na konieczność przywracania do życia centrów miast, będących niejednokrotnie obszarami zdegradowanymi. • KSRR: w zakresie zwiększanie zasobów rynku pracy i rozwój kapitału społecznego oraz w zakresie przeciwdziałania nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz niwelowaniu sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych • SRWM 2030: obszar: <i>Małopolskie</i>, kierunek: <i>Kultura i Dziedzictwo</i>, obszar: <i>Gospodarka</i>, kierunek: <i>Turystyka</i> oraz obszar: <i>Rozwój zrównoważony terytorialnie</i>, kierunek: <i>Ład przestrzenny</i> oraz <i>Wsparcie miast</i> <p>Uzasadnienie form wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W zakresie dotyczącym rewitalizacji nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych, gdyż duża część tych projektów – także ze względu na ich społeczny charakter - nie generuje przychodów a są jednocześnie pożądane z punktu widzenia lokalnej społeczności. Projekty dotyczące kultury, turystyki i dziedzictwa kulturowego będą realizowane głównie przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności, stąd planuje się wsparcie w formie dotacji.

*Odrębne priorytety zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFS+

2. Priorytety

2.1 Priorytety inne niż pomoc techniczna

Priorytet 1. Inteligentny i konkurencyjny region

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy działań innowacyjnych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁶
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie połączeń teleinformatycznych określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Cel szczegółowy

Cel polityki 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej

1(i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach celu szczegółowego 1(i) wspierana będzie interwencja przyczyniająca się do stymulowania popytu na innowacje oparte głównie na działalności B+R, szczególnie w sektorze MŚP. Interwencja skoncentrowana zostanie na bezpośrednim wsparciu inwestycji przedsiębiorstw w projekty i usługi B+R+I. W ramach kompleksowej oferty wsparcia – przedsiębiorcy uzyskają dostęp do komplementarnych instrumentów: adekwatnych usług doradczych oraz finansowania projektów innowacyjnych, począwszy od fazy koncepcyjnej, poprzez fazę badawczą i prace rozwojowe, aż po wdrożenie do działalności rynkowej. Wsparciem objęte będą również przedsięwzięcia mające na celu uzupełnienie regionalnych zasobów publicznej infrastruktury badawczej, ukierunkowane na rozszerzenie dostępu do nowoczesnej aparatury badawczej, z korzyścią zarówno dla sektora nauki, jaki i sektora przedsiębiorstw.

Wsparcie działalności B+R i innowacyjności będzie kierowane na obszary dopasowane do specyfiki i potrzeb regionu, na obszary regionalnych inteligentnych specjalizacji, a także wyłaniające się w ramach przedsiębiorczego odkrywania inteligentne specjalizacje regionu.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego 1(i) udzielane jest w trybie konkursowym.

Wspierane będą następujące działania:

¹⁶ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

- **prace badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw** - obejmujące badania naukowe (przemysłowe/aplikacyjne) i prace rozwojowe włącznie z przygotowaniem do wdrożenia wyników prac B+R
- **wdrożenie wyników prac B+R** - wsparcie będzie przeznaczone na wdrożenie wyników prac B+R do działalności własnej przedsiębiorstwa, poprzez rozpoczęcie produkcji lub świadczenia usług na bazie innowacyjnego rozwiązania / rozwiązań opracowanych w ramach fazy B+R; wdrożenia mogą dotyczyć prac B+R opracowanych w ramach realizacji kompleksowego projektu B+R lub być wynikiem prac B+R zrealizowanych/nabytych samodzielnie przez beneficjenta.
- **rozwój infrastruktury niezbędnej dla prowadzenia działalności B+R** - wsparcie służące uruchamianiu lub rozszerzaniu działalności laboratoriów oraz działów badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach, w tym inwestycje w obiekty, aparaturę badawczą oraz innego typu infrastrukturę niezbędną do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej.

Promowane będą w szczególności przedsięwzięcia dotyczące rozwiązań wspierających transformację gospodarki w kierunku automatyzacji, robotyzacji, cyfryzacji oraz gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki niskoemisyjnej.

Beneficjenci będą mieć możliwość realizacji kompleksowych przedsięwzięć, składających się ze wszystkich wyżej wskazanych rodzajów działań, realizowanych w ramach jednego projektu lub każdego komponentu oddzielnie, w ramach samodzielnego projektu. Zakres projektu będzie określać Beneficjent w zależności od zidentyfikowanych potrzeb. Elementem uzupełniającym realizowane projekty będzie budowanie kompetencji pracowników i osób zarządzających w zakresie zarządzania innowacjami, nowymi modelami biznesowymi, a także rozwój umiejętności niezbędnych do obsługi infrastruktury badawczej sfinansowanej w ramach kompleksowego projektu.

- **bony na innowacje dla MŚP** obejmujące wsparcie przeznaczone na zakup usług badawczo-rozwojowych oraz proinnowacyjnych

Bony na innowacje będą stanowić element systemu zachęt do podejmowania działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej przez mniejsze podmioty gospodarcze. Instrument ten łączy bezpośrednio wsparcie dla podmiotów z sektora MŚP z popytowym wsparciem sektora badawczego i proinnowacyjnych instytucji otoczenia biznesu oraz klastrów. Wsparcie w formule bonu na innowacje może zostać przeznaczone na zakup usługi związanej z opracowywaniem, rozwojem i praktycznym zastosowaniem nowego lub ulepszonego produktu (wyrobu, usługi), bądź zmian procesowych w przedsiębiorstwie, dotyczących głównie innowacji technicznych/technologicznych, w tym również innowacji społecznych i ekoinnowacji. W tym obszarze wspierane będą m.in. usługi badawczo-rozwojowe i proinnowacyjne dotyczące rozwiązań służących transformacji przedsiębiorstw w kierunku automatyzacji, robotyzacji, cyfryzacji oraz gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki niskoemisyjnej.

- **infrastruktura badawcza sektora nauki**, w szczególności w zakresie rozbudowy, przebudowy lub doposażenia istniejących obiektów

W tej grupie operacji finansowane będą przedsięwzięcia polegające na uzupełnieniu regionalnych zasobów publicznej infrastruktury badawczej, ukierunkowane na rozszerzenie dostępu do nowoczesnej aparatury badawczej, z korzyścią zarówno dla sektora nauki, jaki i sektora przedsiębiorstw. Zapewnienie mechanizmów umożliwiających wykorzystanie wspartej infrastruktury do działalności gospodarczej powinno służyć wzmocnieniu współpracy pomiędzy instytucjami nauki i przedsiębiorstwami oraz przyczyniać się do osiągania korzyści gospodarczych.

Przewiduje się możliwość finansowania zarówno przedsięwzięć ukierunkowanych na prowadzenie działalności gospodarczej, jak i wsparcie inwestycji, w których działalność gospodarcza będzie miała charakter działalności pomocniczej).

Elementem uzupełniającym realizowane projekty będzie budowanie kompetencji pracowników i osób zarządzających w zakresie przedsiębiorczości, transferu technologii, zarządzania innowacjami, a także kompetencji niezbędnych do obsługi infrastruktury badawczej sfinansowanej w ramach kompleksowego projektu.

Wyłączone ze wsparcia będą inwestycje dotyczące przedsięwzięć ujętych na liście strategicznych infrastruktur badawczych umieszczonych na Polskiej Mapie Infrastruktury Badawczej oraz organizacji działających w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz.

Główne grupy docelowe

Przedsiębiorcy (MŚP oraz duże przedsiębiorstwa, w tym mid- caps oraz small mid-caps) oraz konsorcja z udziałem przedsiębiorstw oraz innych podmiotów, uczelnie i inne podmioty tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie

sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także ewentualnej kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

Ze względu na specyfikę obszaru wsparcia, jakim jest obszar B+R, nie wyklucza się w ramach niniejszego celu szczegółowego możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących *poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego*

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Wsparcie w ramach celu szczegółowego będzie realizowane w formie dotacji. Zgodnie z wnioskami z przeprowadzonego badania *Ewaluacja efektów wdrażania zwrotnych instrumentów finansowych realizowanych w ramach RPO WM 2014-2020 wraz z analizą ex- ante dla perspektywy finansowej 2021-2027* gdzie wskazano, że na przedsięwzięcia w obszarze B+R obciążone największym ryzykiem finansowym i inwestycyjnym powinno zostać skierowane wsparcie dotacyjne.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	i	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	szt.		
1	i	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	szt.		
1	i	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 06	Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych	EPC		
1	i	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 10	Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi	szt.		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
1	i	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	EPC					
1	i	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR					
1	i	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 03	MŚP wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	szt.					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	001	5 400 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	002	9 800 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	004	7 413 010
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	005	11 800 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	006	14 500 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	007	3 500 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	008	3 177 004
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	009	12 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	010	18 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	011	3 500 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	028	3 500 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	029	10 500 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	030	3 500 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	01	120 590 015

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	033	

Tabela 4: Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	nd	-

Tabela 5: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	i	03	120 590 015

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej

1(ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach celu szczegółowego 1 (ii) wsparcie kierowane będzie głównie do podmiotów publicznych świadczących usługi publiczne. Ze względu na specyfikę interwencji wspierane będą przedsięwzięcia z obszarów:

- e-administracji i cyberbezpieczeństwa – aby zwiększyć dostępność do instytucji i usług publicznych zaplanowano działania służące wdrażaniu standardów funkcjonowania cyfrowych urzędów lub cyfrowemu udostępnieniu zasobów ze źródeł administracyjnych, dalszy rozwój elektronicznej administracji, wzmacnianie bezpieczeństwa świadczenia e-usług, zapewnienie otwartego dostępu do cyfrowych zasobów danych ze źródeł administracyjnych (dane sektora publicznego), oraz wspieranie i rozwój kompetencji cyfrowych pracowników. Planowane jest również wsparcie w zakresie geodezji - dla części województwa małopolskiego w ramach RPO 2014-2020 wykonano modernizacje ewidencji gruntów i budynków (EGiB), obecnie 1504 obręby ewidencyjne mają już zakończoną lub będącą w toku w/w modernizację, co stanowi 57 % wszystkich (2642) obrębów ewidencyjnych w WM. Celem do osiągnięcia w RPO 2021-2027 jest dalsza aktualizacja baz danych dla pozostałych obrębów.
- przedsięwzięć w obszarze kultury i dziedzictwa regionalnego obejmujących w szczególności platformy cyfrowe, kompleksowe projekty w zakresie informatyzacji małopolskich instytucji kulturalnych, digitalizację oraz udostępnianie unikalnych zbiorów w postaci cyfrowej; a także rozwijanie cyfrowych rejestrów i repozytoriów oraz zapewnienie warunków bezpiecznego udostępniania, przechowywania i późniejszego udostępniania tych zasobów.
- e-zdrowia: zarówno jako kontynuacja rozwoju systemu funkcjonującego w Małopolsce, a także wprowadzanie nowych funkcjonalności i udogodnień a przez to zwiększenie dostępności i jakości e-usług z zakresu ochrony zdrowia w Małopolsce. Planowany jest dalszy rozwój Małopolskiego Systemu Informacji Medycznej, w tym zastosowanie narzędzi informatycznych Big Data (BD) oraz Sztucznej Inteligencji (IA) w ramach MSIM. Wsparcie skoncentrowane zostanie na projektach o charakterze regionalnym będących jednocześnie w pełni kompatybilnymi z krajowymi rozwiązaniami dotyczącym e-zdrowia.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Głównymi odbiorcami wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego, oraz wszyscy zainteresowani ofertą kulturalną platform udostępniających zbiory on-line.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty w ramach celu szczegółowego będą realizowane przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	ii	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 14	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	szt.		

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
1	ii	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 11	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy / rok					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	016	40 800 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	019	38 028 632

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
I	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	01	78 828 632

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
I	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	33	

Tabela 4: Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	nd	-

Tabela 5: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
I	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	03	78 828 632

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej

1(iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach celu szczegółowego 1 (iii) realizowana będzie interwencja ukierunkowana na wzmocnienie konkurencyjności sektora małopolskich MŚP. Wspieraniem objęte będą działania z zakresu innowacyjności produktowej i procesowej przedsiębiorstw, które w sposób bezpośredni przyczyniają się do ich rozwoju m.in. w obszarze gospodarki opartej o przemysł 4.0 oraz gospodarki w obiegu zamkniętym. Dodatkowo stworzone zostaną warunki ułatwiające przedsiębiorcom ekspansję na rynki zagraniczne. Celem interwencji jest stymulowanie wzrostu konkurencyjności i produktywności małopolskich przedsiębiorstw, co w konsekwencji będzie stanowić bazę do rozwoju eksportu, tworzenia nowych stabilnych miejsc pracy dla wykwalifikowanych pracowników, zahamowania wzrostu różnicowań regionalnych, a także do rozwoju innowacyjnych dziedzin działalności gospodarczej.

Ponadto w celu zmniejszenia dysproporcji pomiędzy rozwojem poszczególnych części regionu, zostaną zastosowane preferencje w dostępie do środków dla przedsiębiorstw z obszarów zmarginalizowanych/tracących funkcje społeczno – gospodarcze. Jednocześnie zostanie zapewniona odpowiednia infrastruktura, która umożliwi lokowanie oraz działalność przedsiębiorstw na obszarach tracących funkcje społeczno - gospodarcze, co przyczyni się do długotrwałego zwiększenia produktywności na tych terenach.

W ramach celu szczegółowego 1 (iii) **premiowane** będzie powiązanie realizowanych projektów z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami.

Proponowana oferta działań odpowiada na najważniejsze identyfikowane wyzwania rozwojowe regionu w obszarze inteligentnego **rozwoju gospodarczego, wsparciem objęte zostaną:**

- inwestycje rozwojowe **przedsiębiorstw,**

W tej grupie operacji wspierane będą projekty inwestycyjne przedsiębiorstw, mające na celu zwiększenie skali prowadzonej działalności, poszerzenie palety oferowanych produktów i usług oraz zdobywanie nowych rynków zbytu, w tym w szczególności inwestycje w nowoczesne maszyny i urządzenia, wartości niematerialne i prawne, technologie informacyjno-komunikacyjnych (TIK)

Interwencja skierowana również zostanie na działania z zakresu innowacyjności produktowej i procesowej przedsiębiorstw oraz zmianę modeli działalności przedsiębiorstw w kierunku gospodarki opartej o przemysł 4.0. , w zakresie automatyzacji, robotyzacji i cyfryzacji.

Wspierane będą również przedsięwzięcia w obszarze gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie związanym ze zmniejszeniem zasobo- i materiałochłonności procesów produkcyjnych i logistycznych, z nowym sposobem projektowania, wykorzystaniem nowych materiałów, zmianą technologii produkcji, czy też nowoczesnymi technikami recyklingu.

W celu zwiększenia potencjału przedsiębiorstw do transformacji przemysłowej zaplanowano kompleksową ofertę działań obejmującą doradztwo biznesowe i technologiczne w zakresie analizy potrzeb, identyfikacji optymalnych rozwiązań, analizy opłacalności i możliwości wprowadzenia ich do działalności danego przedsiębiorstwa oraz zakup i wdrożenie nowoczesnych technologii, w tym specjalistyczną pomoc przy integracji nowych maszyn, urządzeń oraz oprogramowania. W ramach interwencji przedsiębiorcy będą mieć możliwość skorzystania z najlepszych dostępnych na rynku technologii.

Przyspieszanie procesów transformacji cyfrowej przedsiębiorstw w kierunku Przemysłu 4.0 stanowi duży potencjał do wzrostu produktywności i konkurencyjności firm, jednocześnie zastosowanie nowoczesnych rozwiązań IT daje duże pole do działania cyberprzestępcom, dlatego wsparciem objęte zostaną również inwestycje w rozwiązania podnoszące poziom cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach.

W ramach realizowanych projektów możliwe będzie również skorzystanie z komponentu szkoleniowego w celu zwiększenia umiejętności przedsiębiorców i jego pracowników w zakresie wykorzystania nowych technologii, umiejętności cyfrowych, tzw. green skills oraz zarządzania nowymi modelami biznesowymi - przy uwzględnieniu indywidualnych potrzeby beneficjenta.

W tej grupie operacji projekty będą wdrażane z wykorzystaniem instrumentów finansowych.

- **wsparcie dla nowopowstałych firm**

Istotną rolę w stymulowaniu środowiska przedsiębiorczości w regionie stanowi wspieranie młodych innowacyjnych firm, w tym działających w oparciu o nowe technologie. Planowane instrumenty rozwojowe w postaci programów inkubacyjnych będą zapewniały dopasowane wsparcie dla osób posiadających pomysły na innowacyjny produkt/usługę oraz firm będących w początkowej fazie rozwoju. W tym celu zapewniona zostanie kompleksowa oferta obejmująca dostęp do specjalistycznych usług indywidualnie dopasowanych do potrzeb przedsiębiorcy, konsultacje, mentoring biznesowy, udział w warsztatach i szkoleniach.

Ponadto realizowane będą przedsięwzięcia z zakresu wsparcia rozwoju nowych firm poprzez świadczenie specjalistycznych usług przez inkubatory przedsiębiorczości (m.in. wsparcie szkoleniowe, coachingowe, mentoringowe). W takim przypadku w uzupełniającym zakresie możliwe będzie przeznaczenie dofinansowania na infrastrukturę IOB służącą rozwojowi MŚP we wczesnej fazie rozwoju, w tym infrastrukturę living-labs, centrów co-workingu.

Instrumenty na rzecz tworzenia warunków zapewniających możliwość rozwoju działalności przez przedsiębiorstwa typu start-up będą mieć korzystny wpływ na generowanie miejsc pracy wysokiej jakości oraz wzrost gospodarczy w regionie.

- **wsparcie w zakresie internacjonalizacji, promocji gospodarczej Małopolski oraz atrakcyjności inwestycyjnej regionu**

Zwiększenie umiędzynarodowienia działalności małopolskich przedsiębiorstw ma kluczowe znaczenie dla podniesienia poziomu konkurencyjności regionu i produktywności samych przedsiębiorstw. Mając na względzie jeszcze słabą pozycję eksportową Małopolski w stosunku do jej potencjału podejmowane będą działania mające na celu ułatwienie przedsiębiorcom wchodzenia na rynki zagraniczne, w tym rynki pozaeuropejskie, które stwarzają szanse na szybki wzrost eksportu i ekspansji zagranicznej.

W ramach tego kierunku interwencji prowadzone działania obejmują wsparcie doradcze m.in. w zakresie budowy strategii ekspansji zagranicznej (strategie wprowadzenie produktów na rynki zagraniczne, strategie finansowania eksportu na wybrane destynacje eksportowe), poszukiwania partnerów na rynku zagranicznym z którym firma mogłaby zawiązać partnerstwo, opracowania koncepcji marki / wizerunku przedsiębiorstwa na wybranym rynku zagranicznym, zmiany modeli biznesowych w związku z internacjonalizacją przedsiębiorstwa. Wspierane będą również przedsięwzięcia dotyczące udziału przedsiębiorstw w krajowych wydarzeniach wystawienniczych o charakterze międzynarodowym oraz zagranicznych wydarzeniach o charakterze gospodarczym. Interwencja zostanie skierowana do firm z sektora MŚP, które nie posiadają wystarczającego potencjału do samodzielnej ekspansji zagranicznej. Zwiększenie poziomu umiędzynarodowienia firm ich ekspansji poprawi rozpoznawalność produktów i usług małopolskich przedsiębiorców na rynkach światowych, a małopolskie firmy będą w większym stopniu uczestniczyć w globalnych łańcuchach wartości.

W procesie umiędzynarodowienia przedsiębiorstw niezbędne jest prowadzenie działań promujących małopolską gospodarkę. Budowania wizerunku Małopolski jako ośrodka wiedzy, kompetencji i przedsiębiorczości, miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów biznesowych, wpływa na zwiększenie znaczenia Małopolski na arenie międzynarodowej, a także wzmacnia pozycję konkurencyjną przedsiębiorców i ich marek. Konieczne jest zatem podejmowanie dalszych działań na rzecz budowy silnej i rozpoznawalnej marki gospodarczej regionu.

W związku z powyższym na wsparcie mogą liczyć przedsięwzięcia obejmujące: promocję innowacyjności w regionie szczególnie w powiązaniu z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami, promocję oferty gospodarczej regionu, w tym realizację kampanii promocyjnych na rynkach międzynarodowych oraz rynku krajowym w oparciu o szeroką ofertę turystyczną, działania mające na celu organizację dla Małopolski dużych wydarzeń o charakterze krajowym i międzynarodowym z dużym potencjałem promocyjnym, udział Małopolski w wydarzeniach wystawienniczych o charakterze międzynarodowym oraz zagranicznych wydarzeniach gospodarczych, naukowych, technologicznych, podkreślenie w ofercie regionu potencjału naukowego. Ponadto

wsparciem objęte zostaną przedsięwzięcia związane ze wsparciem małopolskich MŚP w ekspansji na rynki zewnętrzne, w tym m.in. poprzez: poprzez organizację zagranicznych misji gospodarczych małopolskich przedsiębiorców, organizację konferencji, opracowywanie analiz rynków zagranicznych, ułatwianie nawiązywania kontaktów z partnerami zagranicznymi.

W uzupełnieniu do powyższych działań planowane jest wsparcie procesu inwestycyjnego w regionie, w tym wsparcie działań Centrum Business in Małopolska prowadzącego zintegrowany system obsługi inwestorów oraz eksporterów w modelu one – stop – shop. Interwencja zostanie skierowana na działania mające na celu pozyskanie i obsługę inwestorów zainteresowanych lokowaniem nowych inwestycji na terenie Małopolski, m.in. poprzez kompleksowe przygotowanie oferty inwestycyjnej regionu, obejmującej sugerowane lokalizacje inwestycji, informacje na temat warunków prowadzenia działalności gospodarczej, dostępnych form wsparcia inwestycji na terenie województwa. Powyższe działania zapewnią wysoki poziom obsługi oferowanej inwestorom zainteresowanym prowadzeniem działalności w Małopolsce.

Jednocześnie istotnym działaniem na rzecz zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej regionu jest zapewnienia przedsiębiorcom odpowiednich terenów inwestycyjnych o uregulowanej sytuacji własnościowej, wyposażonych w media i dostępnych komunikacyjnie. Mając na względzie duże wewnętrzne zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województwa wsparcie w tym obszarze planowane jest przede wszystkim dla gmin zmarginalizowanych oraz tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury, która umożliwi lokowanie oraz działalność przedsiębiorstw na obszarach tracących funkcje społeczno - gospodarcze, przyczyni się do długotrwałego zwiększenia przedsiębiorczości na tych terenach oraz zrównoważenia poziomu życia mieszkańców w regionie.

Realizowane będą operacje ukierunkowane na tworzenie lub rozbudowę stref aktywności gospodarczej infrastruktury na terenach przeznaczonych na prowadzenie działalności produkcyjnej, usługowej lub handlowej, w tym wyposażenie w niezbędną infrastrukturę techniczną, budynki oraz stworzenie wewnętrznego układu komunikacyjnego oraz dróg dojazdowych do strefy. Planuje się również przeznaczenie wsparcia na przygotowanie terenów inwestycyjnych pod nowoczesne obiekty umożliwiające hurtowy obrót artykułami rolno-spożywczymi, co przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności małopolskich rolników i przedsiębiorców działających w branży przetwórstwa rolno-spożywczego. Rezultatem powyższych działań będzie stworzenia nowych miejsc pracy oraz wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców z obszarów słabszych gospodarczo.

Ponadto zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności wskazanych w art. 15a rozporządzenia ogólnego możliwa będzie realizacja działań zorientowanych na wsparcie inwestycji w przedsiębiorstwach związanych z rozszerzeniem/dywersyfikacją/ zmianą profilu dotychczasowej działalności gospodarczej do zmian w gospodarce w związku z wystąpieniem globalnego/europejskiego/krajowego kryzysu, w tym także związanych z poprawą bezpieczeństwa pracowników i ograniczeniem ryzyk występujących w

miejscach pracy, a także wsparcie w zachowaniu płynności finansowej przedsiębiorstwa w okresie spowolnienia gospodarczego.

Główne grupy docelowe

- Przedsiębiorstwa z sektora MŚP, przedsiębiorstwa mid- caps oraz small mid-caps - w przypadku projektów finansowanych z wykorzystaniem IF
- JST, IOB oraz Organizacje pozarządowe

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także ewentualnej kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych. Na etapie tworzenia

programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W celu szczegółowym 1 (iii) interwencja będzie wdrażana z wykorzystaniem dotacji, instrumentów finansowych, a także z wykorzystaniem formuły mieszanej.

Instrumenty finansowe zostaną zastosowane w zakresie projektów dotyczących inwestycji rozwojowych przedsiębiorstw - przedsięwzięcia w tym obszarze mają duży potencjał zwrotu z inwestycji i generowania przychodów.

Jednocześnie nie wyklucza się zastosowania mieszanych form wsparcia dla projektów w obszarze:

- transformacji przedsiębiorstw w kierunku przemysłu 4.0 (automatyzacja i robotyzacja) - ze względu na wysokie koszty oraz długi okres zwrotu z inwestycji oraz stworzenie zachęty dla przedsiębiorców do inwestowania w tym obszarze
- dla podmiotów działających w branżach najbardziej poszkodowanych w wyniku wystąpienia ewentualnych klęsk żywiołowych,
- dla podmiotów działających na obszarach zmarginalizowanych.

W obszarze wspierania rozwoju startupów zaplanowano zastosowanie dotacji. Zgodnie z wnioskami z badania ewaluacyjnego, gdzie wskazano na rezygnację z projektowania ewentualnych

instrumentów finansowych skierowanych na finansowanie startupów, z uwagi na bardzo wysoki poziom ryzyka związany z wczesną fazą rozwoju biznesu (z charakterystycznym dla niej brakiem lub minimalną wielkością generowanych przychodów) oraz innowacyjnym produktem.

Wsparcie dotacyjne zaplanowano również dla projektów w zakresie:

- internacjonalizacji przedsiębiorstw - internacjonalizacja jest działaniem o wysokim stopniu ryzyka i rozłożonym w czasie, wsparcie internacjonalizacji może przynosić efekty finansowe dla firm po kilku latach lub też nie przynieść zakładanych korzyści.

przygotowania terenów inwestycyjnych - długi okres zwrotu inwestycji, pogarszająca się w najbliższych latach sytuacja wielu JST (niższe wpływy z podatków w wyniku pandemii COVID -19), brak efektu zachęty do realizacji inwestycji w przypadku zastosowania IF.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	iii	EFR R	Słabiej rozwinięte	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	szt.		
1	iii	EFR R	Słabiej rozwinięte	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	szt.		
1	iii	EFR R	Słabiej rozwinięte	RCO 03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	szt.		
1	iii	EFR R	Słabiej rozwinięte	RCO 04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	szt.		

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
1	iii	EFR R	Słabiej rozwinięte	RCR 01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	EP C					
1	iii	EFR R	Słabiej rozwinięte	RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EU R					
1	iii	EFR R	Słabiej rozwinięte	RCR 03	MŚP wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	szt.					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	013	12 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	014	3 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	020	39 900 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	021	43 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	022	6 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	024	10 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	027	21 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	01	75 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	03	60 000 000

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	033	

Tabela 4: Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	nd	-

Tabela 5: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	03	147 412 558

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej

1(iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach celu szczegółowego 1(iv) wspierana będzie interwencja przyczyniająca się do dalszego rozwijania sieciowej i międzysektorowej współpracy, transferu wiedzy oraz podnoszenia kompetencji podmiotów tworzących regionalny ekosystem innowacji, z korzyścią głównie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz z ukierunkowaniem na promowanie innowacji, głównie technicznych/technologicznych, w tym również innowacji społecznych oraz ekoinnowacji.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się realizację projektów w trybie pozakonkursowym.

Planowana do realizacji interwencja zostanie skoncentrowana na przedsięwzięciach z zakresu:

- **inkubowania innowacyjnej przedsiębiorczości**

Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację działań służących stymulowaniu działalności innowacyjnej oraz zwiększeniu podaży projektów innowacyjnych. Wspierane będą przedsięwzięcia realizowane w formule systemowych instrumentów wsparcia, zapewniających dostęp do usług dotyczących działalności badawczo-rozwojowej, transferu technologii oraz inkubowania projektów innowacyjnych, przy uwzględnieniu działań wspierających transformację przedsiębiorstw w kierunku automatyzacji, robotyzacji, cyfryzacji oraz gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki niskoemisyjnej.

Mając na względzie wciąż zbyt niski poziom współpracy przedsiębiorców ze środowiskiem nauki w regionie, wśród planowanych działań przewidziano specjalistyczne doradztwo na rzecz przedsiębiorstw w oparciu o regionalny model transferu wiedzy. Usługi dotyczące w szczególności audytu technologicznego oraz transferu technologii świadczone będą przez regionalne centra transferu wiedzy w obszarach inteligentnej specjalizacji regionalnej. Zaplanowane przedsięwzięcie przyczyni się do pobudzania aktywności przedsiębiorstw z sektora MŚP w zakresie poszukiwania i wprowadzania rozwiązań innowacyjnych przy współpracy z sektorem nauki, a także większego zaufania przedsiębiorstw do współpracy z instytucjami naukowymi.

Ponadto zaplanowano wsparcie przedsiębiorstw w zakresie przygotowania projektów innowacyjnych (pipeline dla innowacji). Zakres przedsięwzięcia obejmuje wstępną weryfikację pomysłów na projekty innowacyjne oraz analizę ich potencjału pod kątem wpisywania się w program regionalny. Przedsiębiorcy chcący realizować projekty

badawczo-rozwojowe otrzymają analizę swojego pomysłu, przygotowaną pod kątem możliwości ubiegania się o środki w programie regionalnym wraz z praktyczne rekomendacjami, których wdrożenie zwiększy szanse na uzyskanie dofinansowania na realizację pomysłu. Efektem realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia będzie zwiększenie podaży projektów innowacyjnych przygotowanych do ubiegania się o wsparcie w ramach dostępnych źródeł finansowania działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej, w szczególności kwalifikujących się do wsparcia w ramach programu regionalnego.

Mając na względzie jak ważnym aspektem budowania innowacyjności w regionie jest kształtowania postaw proinnowacyjnych i otwartości na zmiany, zaplanowano również wsparcie na rzecz promocji innowacyjności i przedsiębiorczości w regionie. Celem planowanych działań jest budowanie potencjału niezbędnego do transformacji cyfrowej, ekologicznej i przemysłowej regionu. Realizowana interwencja ukierunkowana będzie na organizację wydarzeń, eventów, spotkań networkingowych, warsztatów motywujących, hackatonów mających na celu aktywizację młodych firm, w tym startupów i Małopolan w obszarze przedsiębiorczości, innowacyjności, nowych technologii. Jednocześnie wsparcie inicjatyw rozwijających proinnowacyjne i przedsiębiorcze kompetencje młodych przedsiębiorców i Małopolan, takich jak kreatywność, akceptacja ryzyka i niepewności zachęci do podejmowania własnej działalności gospodarczej i przełoży się na rozwój przedsiębiorczości w regionie.

Uzupełnieniem planowanych działań będzie wsparcie procesu sukcesji w małopolskich przedsiębiorstwach z wykorzystaniem profesjonalnego doradztwa dla firm stojących u progu przemian związanych z sukcesją (np. poprzez tworzenie sieci doradców sukcesyjnych) oraz poprzez podnoszenie świadomości przedsiębiorców na temat skutecznego procesu transferu biznesu.

- **zarządzanie regionalną inteligentną specjalizacją**

Obecnie wyzwaniem w zakresie rozwoju innowacyjności jest zwiększenie zarówno interdyscyplinarności badań, jak i znaczenia inteligentnych specjalizacji w procesie koncentracji wsparcia publicznego na wybranych obszarach oraz wprowadzenie kompleksowych narzędzi wsparcia branż strategicznych, wynikających z dokumentów strategicznych takich jak Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2030.

Aby sprostać wyzwaniom kontynuowane będzie monitorowanie i ewaluacja innowacyjności oraz małopolskich inteligentnych specjalizacji w tym prowadzenie badań i analiz wspierających kształtowanie polityki innowacyjnej na poziomie regionalnym, organizowanie stałych form współpracy międzysektorowej, w szczególności z udziałem przedsiębiorstw np. rada innowacji, grupy robocze ds. regionalnych inteligentnych specjalizacji. Niezbędne są przy tym dalsze działania na rzecz wypracowania efektywnych mechanizmów zaangażowania w proces przedsiębiorczego odkrywania przedsiębiorców, a także zwiększenie interdyscyplinarności projektów badawczych i wdrożeniowych. Realizacji działań animujących tzw. proces przedsiębiorczego odkrywania w regionie (w tym przegląd istniejących sieci, podmiotów, partnerstw) będzie przebiegać w oparciu o platformy specjalizacyjne i przyczyni się również do

wsparcie procesu identyfikacji i tworzenia regionalnych agend badawczych. W mechanizmie tym przewidziano również kluczowe role dla inicjatyw klastrowych w animowaniu domen regionalnych inteligentnych specjalizacji i tworzenie wokół nich kompetencyjnych i biznesowych hub-ów, docelowo liderujących Procesowi Przedsiębiorczego Odkrywania w regionie. Ponadto w ramach tego kierunku interwencji prowadzone będą również działania sieciujące oraz wsparcie współpracy międzynarodowej podmiotów regionalnych w obszarze B+R+I, w tym uczestnictwa w programie Horyzont Europa i partnerstwach międzynarodowe. Efektem aktywnego udziału w międzynarodowej współpracy przemysłowej będzie wzmocnienie potencjału przemysłowego w szczególności firm, klastrów, a także jednostek naukowych, jednostek B+R, działających w Małopolsce w obszarach małopolskich inteligentnych specjalizacji.

- **promocja i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości oraz innowacji na obszarach zmarginalizowanych**

W odpowiedzi na strukturalne problemy obszarów zmarginalizowanych zaplanowany kompleksowy pakiet działań z zakresu rozwoju przedsiębiorczości, którego celem będzie wyrównywanie szans rozwojowych małopolskich MŚP działających na obszarach zmagających się z trudnościami społeczno-gospodarczymi.

Działania w powyższym obszarze obejmą:

- wzmocnienie wiedzy i kompetencji pracowników samorządowych w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności/ stymulowanie wymiany informacji o dobrych praktykach w zakresie działań innowacyjnych / zachęcanie do współpracy gmin, rozwój i profesjonalizacja ich usług w zakresie rozwoju działań innowacyjnych oraz przeprowadzanie cyklicznych szkoleń/ pokazywanie dobrych praktyk/ tworzenie standardów dobrej współpracy urzędów z przedsiębiorcami / zasad obsługi przedsiębiorcy,
- doradztwo dla przedsiębiorców w zakresie zakładania i rozwijania działalności gospodarczej wraz z informacją o źródłach finansowania innowacji; Indywidualnie świadczone doradztwo przyjmujące formułę spotkania u przedsiębiorcy w kontekście dedykowanych jemu działań/ instrumentów, oraz dla funkcjonujących dłużej na rynku przedsiębiorców, w celu wzmocnienia ich kompetencji i poprawy zajmowanej pozycji konkurencyjnej na rynku, a w konsekwencji zwiększenia potencjału dla tworzenia nowych miejsc pracy i innowacji,
- bony dla mikroprzedsiębiorstw na wdrażanie innowacji, wprowadzanie nowych produktów/ usług
- wsparcie przedsiębiorstw w podnoszeniu kompetencji cyfrowych - szkolenia dla lokalnej społeczności oraz pracowników lokalnych firm, które pozwolą na wzrost umiejętności pracowników, dzięki temu przedsiębiorcy w większym stopniu będą mogli stać się beneficjentami cyfrowych zmian zachodzących w społeczeństwie i gospodarce.

Wsparcie będzie dostarczane przez instytucje otoczenie biznesu działające zarówno na szczeblu regionalnym jak i lokalnym.

Silne zróżnicowania wewnątrzregionalne w zakresie poziomu rozwoju gospodarczego stanowią w przypadku Małopolski poważny problem - w tym kontekście, planowane działania pozwolą zdynamizować proces wyrównywania różnic w poziomie rozwoju gospodarczego w regionie, a więc stanowią próbę odwrócenia tych niekorzystnych rozwojowo trendów.

Główne grupy docelowe

Przedsiębiorstwa, w szczególności mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, uczelnie i inne podmioty tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki, organizacje badawcze, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe, klastry, mieszkańcy Województwa Małopolskiego

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także ewentualnej kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na

skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty w ramach celu szczegółowego będą realizowane przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	iv	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	szt.		
1	iv	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	szt.		
1	iv	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 16	Udział podmiotów instytucjonalnych w procesie przedsiębiorczego odkrywania	szt.		

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	iv	EFRR	Słabiej rozwinięte	Nd.	Liczba przedsiębiorstw w korzystających z usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iv	023	3 563 093
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iv	024	3 563 093
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iv	028	2 531 546
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iv	029	3 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iv	01	12 657 733

Tabela 3: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iv	26, 28	12 657 733

Tabela 4: Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iv	nd	-

Tabela 5: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięte	iv	03	12 657 733

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Priorytet 2. Energetyka i środowisko

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy działań innowacyjnych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁷
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁷
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie połączeń teleinformatycznych określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Cel szczegółowy

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2)

2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Poprawa efektywności energetycznej jest jednym z elementów składających się na realizację zrównoważonej polityki energetycznej. Istnieją duże potencjały, nadal w znacznym stopniu niewykorzystane w zakresie podnoszenia efektywności energetycznej w sektorze firm, budynków, środków transportu. Ukierunkowanie środków w te obszary przyczyniłoby się do optymalizacji gospodarowania energią, zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Inwestowanie w te obszary mogłoby również mieć wpływ na rozwiązanie problemów związanych m.in. z zanieczyszczeniem powietrza, zmianami klimatycznymi, ograniczeniem użycia paliw kopalnych.

Wsparcie może być kierowane do **mikro i małych przedsiębiorstw** w szczególności na szeroki zakres prac termomodernizacyjnych obiektów, wdrożenie energooszczędnych technologii produkcji, zwiększenie udziału OZE, wprowadzenie systemów zarządzania energią. Wsparcie przedsiębiorstw będzie mogło również obejmować projekty o charakterze prośrodowiskowym mające na celu np. zmniejszenie zapotrzebowania na zasoby naturalne, w tym np. na energię lub ciepło, jak również ograniczenie zużycia wody, czy wykorzystanie ciepła odpadowego. Zmniejszenie zużycia energii przez wsparte przedsiębiorstwa powinno przyczynić się również do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, a w efekcie do poprawy jakości powietrza w regionie.

¹⁷ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

Wspierane będą w szczególności następujące przedsięwzięcia:

- **inwestycje w poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstwa**
- **inwestycje w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych**

Przewiduje się, że wsparcie w ramach tego celu będzie skierowane także do podmiotów **sektora mieszkaniowego i użyteczności publicznej**, jako sektorów, w których łącznie występuje największe zużycie energii. Kluczowym aspektem realizacji projektów będzie uzyskanie założonego efektu ekologicznego w postaci ilości zaoszczędzonej energii. W związku z czym wstępnym warunkiem rozpoczęcia inwestycji powinno być przeprowadzenie analizy opłacalności energetycznej i ekonomicznej działań.

Elementem projektów będzie również realizacja działań nie wynikających bezpośrednio z analiz energetycznych obiektów, mających istotny wpływ na poprawę funkcjonowania obiektu, w tym np. działań dostosowujących obiekt do osób z niepełnosprawnościami, inwestycji w zieloną infrastrukturę, zagospodarowanie wód opadowych. Wspierane będą w szczególności następujące przedsięwzięcia:

- **głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej**
- **głęboka modernizacja energetyczna budynków sektora mieszkaniowego**

W zakresie **sieci ciepłowniczych** wsparcie będzie ukierunkowane na rozwój sieci w obszarach gdzie tego rodzaju inwestycje będą uzasadnione i możliwe do realizacji. Inwestycje te będą miały również na celu dostosowanie sieci ciepłowniczych do wymogów dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej.

Dodatkowo w ramach celu szczegółowego zaplanowane byłoby wsparcie dla gmin we wdrażaniu Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego oraz wypełnianiu warunków zapisanych w przyjmowanych uchwałach antysmogowych mających na celu realizację działań naprawczych w zakresie ograniczenia niskiej emisji i zmniejszenia stężeń: pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu oraz dwutlenku azotu, a także ograniczenia emisji CO₂.

Wsparcie z poziomu regionalnego będzie skierowane na działania mające na celu (realizacja projektu w formule pozakonkursowej):

- zapewnienie wyposażenia sprzętowego straży gminnych/międzygminnych w zakresie przeprowadzanych kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska
- umożliwienie dalszego funkcjonowanie ekodoradców takich jak Life oraz rozbudowa całego systemu podobnie wzorowanego do Programu Life. W ramach wsparcia dofinansowaniem objęte zostałyby również działania edukacyjne realizowane na poziomie lokalnym w zakresie ochrony powietrza dedykowane każdej grupie społecznej.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Główną grupą docelową wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego oraz przedsiębiorcy inwestujący w zakresie poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania OZE, instytucje i podmioty zainteresowane poprawą efektywności energetycznej infrastruktury mieszkaniowej i publicznej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego planuje się wykorzystania instrumentów finansowych przede wszystkim w obszarze poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstw oraz sektorze mieszkaniowym.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa		
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO18	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	szt.		
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	m2		
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO20	Wybudowane lub zmodernizowane sieci ciepłownicze i chłodnicze	km		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 26	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok					
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu CO2/rok					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	038	8 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	041	20 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	044	78 406 786
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	047	130 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	048	35 540 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	049	1 300 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	052	130 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	054	5 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	077	31 277 056

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	01	134 683 842
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	03	45 000 000

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	03	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	33	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	02	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2)

2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Interwencja w ramach celu szczegółowego zostanie skierowana na rozwój wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, co umożliwi dywersyfikację struktury wytwarzania energii, zmniejszenie wpływu na środowisko oraz zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego.

Wspierane będą w szczególności następujące przedsięwzięcia:

- **rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii**
- **rozwój klastrów oraz wsparcie inwestycji związanych z produkcją i zarządzaniem energią w systemie klastra**

Realizacja przedsięwzięć będzie opierała się na generowaniu energii w szczególności w systemie rozproszonym, w oparciu o budowę małych źródeł energii elektrycznej i ciepłej na potrzeby lokalne, które nie będą wymagały przesyłania jej na duże odległości. Rozproszenie jednostek wytwórczych oraz zlokalizowanie ich blisko odbiorcy wpływa także na ograniczenie strat przesyłowych, choć wymaga to utrzymania w dobrym stanie lokalnej infrastruktury dystrybucyjnej.

Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii prowadzony będzie m.in. poprzez realizację inwestycji w zakresie budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania:

- **energii elektrycznej wykorzystujących biomasę, biogaz, energię wiatru, słońca oraz wody**
- **ciepła przy wykorzystaniu energii geotermalnej lub słonecznej**

Wprowadzane od kilku lat odpowiednie uregulowania prawne umożliwiły proces powstawania klastrów energetycznych. Jednak skuteczność klastrów zależy od racjonalnego i efektywnego wykorzystania potencjału: lokalnie dostępnych surowców energetycznych, odnawialnych źródeł energii, innowacji, przedsiębiorczości w obszarze wytwarzania, przesyłu, dystrybucji, a także **zarządzania odbiorem energii. W związku z powyższym interwencja w tym obszarze będzie miała na celu zapewnienie rozwoju klastrów oraz wsparcie inwestycji związanych z produkcją i zarządzaniem energią w systemie klastra.**

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Główną grupą docelową wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego oraz użytkownicy indywidualni, przedsiębiorcy oraz sektor publiczny zainteresowany wsparciem zwiększenia udziału OZE w produkcji energii oraz rozwojem energetyki prosumenckiej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

WSKAŹNIKI

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO97	Liczba społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej	wspartych szt.		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR32	Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii	MW					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	047	1 189 512
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	048	134 994 517
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	049	4 002 988
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	052	2 676 402
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	053	4 973 780
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	054	3 434 451

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	01	151 271 650
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)		

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	03	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	33	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)		

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	02	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2)

2(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju regionu, w tym przede wszystkim negatywnie wpływają na gospodarkę wodną poprzez wzrost ryzyka wystąpienia powodzi i okresów suszy. Wrażliwość na te niekorzystne zmiany ponosi niewystarczająca zdolność retencyjna naturalnych i sztucznych zbiorników oraz wzrost udziału powierzchni nieprzepuszczalnych, szczególnie w miastach.

Jednym z najistotniejszych sektorów problemowych do których powinna być skierowana interwencja jest zatem gospodarka wodna, przede wszystkim w zakresie podejmowania działań dostosowawczych w zakresie nadmiaru jak i deficytu wody.

Realizowane będą działania o charakterze regionalnym i lokalnym nakierowane na **zwiększenie retencji zlewni, w tym: rozwój różnych form małej retencji.**

Przewiduje się też wdrożenie działań obejmujących m.in. zrównoważone i zaadaptowane do zmian klimatu **systemy gospodarowania wodami opadowymi oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury.**

Wsparcie będzie skierowane także na **przeciwdziałanie ruchom masowym**, których częstotliwość występowania oraz zasięg terytorialny stanowią istotne zagrożenie naturalne w regionie.

W kontekście zarządzania ryzykiem i zagrożeniami istotną kwestią będzie także wzmocnienie potencjału służb pełniących kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa w regionie. Wsparcie to będzie skierowane na obszary najbardziej zagrożone wystąpieniem klęsk żywiołowych oraz na **zabezpieczenie potrzeb służb ratowniczych** w najistotniejszym zakresie, jako uzupełnienie dotychczasowego wyposażenia (np. sprzęt, urządzenia, pojazdy, zagospodarowanie zaplecza, terenu ćwiczeniowego). Elementem powyższych działań będą przedsięwzięcia związane z tworzeniem i rozwijaniem systemów monitorowania i ostrzegania mieszkańców przed klęskami żywiołowymi mającymi kluczowe znaczenie dla zwiększenia bezpieczeństwa ludności.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Główną grupą docelową wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego a przede wszystkim mieszkańcy terenów zagrożonych wystąpieniem naturalnych katastrof.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty w ramach celu szczegółowego będą realizowane przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 41	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.		
2	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 106	Nowo wybudowane lub wzmocnione środki ochrony przed osunięciami ziemi	ha		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
2	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 35	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	058	23 440 272

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	01	40 440 272

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	33	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)		

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	02	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej

2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Pomimo zauważalnego w ostatnich latach rozwoju infrastruktury komunalnej zapewniającej odprowadzanie i efektywne oczyszczanie ścieków, nadal istnieją w województwie potrzeby inwestycyjne w tym obszarze. W zakresie poprawy stanu i ilości zasobów wodnych działania, jakie będą podejmowane, dotyczą ograniczania ładunku zanieczyszczeń z sektora komunalnego.

Zasoby wodne Małopolski zaspokajają w dużej części potrzeby mieszkańców, jednak nadal konieczne do podjęcia są działania polegające na wyrównaniu poziomu zaopatrzenia w wodę w niektórych obszarach województwa, gdzie zostały zidentyfikowane duże deficyty.

Wspierane będą w szczególności następujące przedsięwzięcia:

- **zbiorcza infrastruktura zagospodarowania ścieków komunalnych**
- **inwestowanie w systemy zaopatrzenia w wodę i optymalizacja zużycia wody**

Kontynuowane będą inwestycje mające na celu ograniczenie niedostatecznie oczyszczonych ścieków przedostających się do wód powierzchniowych i podziemnych. Ze względu na wciąż duży ładunek zanieczyszczeń, którego źródłem jest gospodarka komunalna, wsparcie będzie kierowane na rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Dopelnieniem tych działań będzie także wsparcie gospodarki osadami ściekowymi w oczyszczalniach, w celu innego ich zagospodarowania niż składowanie, ale wyłącznie jako element projektu.

Dodatkowo interwencją będą objęte projekty polegające na rozwoju systemu zaopatrzenia, magazynowania, dystrybucji wody.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Główną grupą docelową wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 30	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km		
2	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 31	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 41	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby					
2	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 42	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	osoby					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	062	15 747 493
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	065	23 621 239

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	01	39 368 732

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	03	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	33	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)		

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	02	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej

2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Hierarchia sposobów postępowania z odpadami i cele do osiągnięcia w obecnej perspektywie wskazują na bezwzględną konieczność dalszej redukcji ilości składowanych odpadów oraz ograniczenia składowania wyłącznie do odpadów uprzednio przetworzonych. W związku z powyższym w docelowym systemie gospodarki odpadami województwa małopolskiego przewiduje się minimalizację ilości składowanych odpadów na poczet kierowania ich do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia lub odzysku innymi metodami.

Interwencje będą również ukierunkowane na zapobieganie powstawaniu odpadów i tym samym przerwanie powiązania pomiędzy wzrostem gospodarczym a wytwarzaniem odpadów mających wpływ na środowisko. Zapobieganie powstawaniu odpadów powinno być wynikiem działań ukierunkowanych na kompleksową poprawę efektywności działalności gospodarczej przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych.

Działania na rzecz pełnego wdrożenia hierarchii sposobów postępowania z odpadami wpisują się w koncepcję rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym, której celem będzie zwiększenie wydajności wykorzystania zasobów i ograniczenie powstawania odpadów

Wspierane będą w szczególności następujące typy operacji / projektów:

- **budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych**
- **budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych**
- **usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest**

W pierwszej kolejności wsparcie będzie skierowane na działania uzupełniające system selektywnego zbierania odpadów zapewniający tym samym pozyskanie jak najwyższej jakości odpadów aby mogły zostać poddane recyklingowi w możliwie najbardziej efektywny sposób. W tym zakresie interwencja będzie wspierała powstawanie gminnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, jako jednego z elementów systemu gospodarki odpadami. W PSZOK zbierane będą odpady wielkogabarytowe, odpady niebezpieczne pochodzące ze strumienia odpadów komunalnych, odpady budowlane, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny itp.

Elementem kompleksowym będzie budowa i promocja sieci napraw i ponownego użycia.

Aby wdrożyć gospodarkę o rzeczywiście zamkniętym obiegu należy prowadzić działania w zakresie zrównoważonej produkcji i konsumpcji, kładąc główny nacisk na cykl życia produktów w sposób pozwalający oszczędzić zasoby.

Wsparcie otrzymają również projekty dotyczące unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych, jednak wyłącznie w zakresie usuwania i unieszkodliwiania azbestu. Interwencja będzie skierowana na działania, które są kontynuacją realizowanego Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

Wśród szeregu działań przyczyniających się do osiągnięcia zakładanych celów istotną rolę odgrywać będzie uczestnictwo w nich społeczeństwa. Podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami i korzyści z tego wynikających powinno przyczynić się do wytworzenia poczucia indywidualnej odpowiedzialności obywateli za wytwarzane przez nich odpady. Działania informacyjno - edukacyjne powinny, jako element projektu, zmierzać do budowania i kształtowania świadomych postaw i zachowań konsumentów.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Główną grupą docelową wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także

kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa		
2	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 107	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	EUR		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 47	Odpady poddane recyklingowi	tony/r ok					
2	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 103	Odpady zbierane selektywnie	tony/r ok					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	067	37 065 978
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	070	9 266 494

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	01	46 332 473

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	03	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	33	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	02	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej

2(vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach celu szczegółowego 2 vii, wspierana będzie interwencja, która przyczyni się do zahamowania spadku **różnorodności biologicznej na obszarach cennych przyrodniczo** oraz poprawi warunki umożliwiające zrównoważone korzystanie z zasobów dziedzictwa przyrodniczego regionu. Utrata różnorodności biologicznej stanowi zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania życia na Ziemi, dlatego przeciwdziałanie czynnikom i zjawiskom negatywnie oddziałującym na jej stan pozwoli zachować bogactwo przyrody dla przyszłych pokoleń. Dodatkowo wspierana będzie interwencja, z zakresu **rozwój zielonej infrastruktury w miastach**, służąca łagodzeniu negatywnych skutków zmian klimatu. Stosowanie rozwiązań wykorzystujących naturalne procesy występujące w przyrodzie zapewnią korzyści ekologiczne, gospodarcze i społeczne. Rozwój zielonej infrastruktury pozwoli uzupełnić szarą infrastrukturę, poprawić warunki funkcjonowania ekosystemów w miastach oraz przyczyni się do złagodzenia efektu miejskich wysp ciepła. Przewiduje się również wsparcie z zakresu **rewaloryzacji i rekultywacji obszarów przemysłowych, gruntów zdegradowanych**, zdewastowanych, skażonych, zanieczyszczonych, poprzez nadanie lub przywrócenie im wartości użytkowych.

Wspierane będą w szczególności następujące rodzaje działań:

- **ochrona różnorodności biologicznej:**
  - czynna ochrona ekosystemów, siedlisk i gatunków roślin, zwierząt i grzybów w szczególności na terenach objętych formą ochrony przyrody (m.in. na terenie parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, obszarach chronionego krajobrazu), w tym m.in. usuwanie obcych gatunków inwazyjnych z terenów cennych przyrodniczo, introdukcja i reintrodukcja gatunków chronionych i/lub zagrożonych, ochrona ex situ, ochrona in situ, utrzymanie różnorodności biologicznej poprzez wypas zwierząt trawożernych, ochrona i hodowla zapylaczy.
  - projekty z zakresu edukacji ekologicznej, w tym budowa, rozbudowa i modernizacja ośrodków edukacji ekologicznej na terenie parków krajobrazowych.

- budowa i rozwój centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich (np. ogrody botaniczne, ośrodki rehabilitacji zwierząt chronionych i dzikich, banki genowe).
- tworzenie nowych form ochrony przyrody jak również ochrona, pielęgnacja i konserwacja istniejących pomników przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.
- **rozwój zielonej infrastruktury:**
  - rozwój i tworzenie terenów zielonych w miastach m.in. parków spacerowo-wypoczynkowych (w tym zabytkowych) wraz z małą infrastrukturą, parków kieszonkowych, zielonych dachów, ścian i fasad na budynkach użyteczności publicznej, zielonych przystanków, zielonej infrastruktury na terenach placówek edukacyjnych i ogólnodostępnych placów zabaw (jako infrastruktura towarzysząca), zieleni towarzyszącej ulicom, oraz infrastruktury przyczyniającej się do walki ze smogiem (np. chodniki antysmogowe, tężnie, rośliny pyłolubne, tworzenie ogrodów deszczowych).
- **zagospodarowanie terenów zdegradowanych:**
  - rewaloryzacja i rekultywacja obszarów przemysłowych, terenów zdegradowanych, zdewastowanych, skażonych, zanieczyszczonych (w tym nielegalnych składowisk odpadów) poprzez nadanie lub przywrócenie im wartości użytkowych np. przeznaczenie terenu na cele przyrodnicze lub gospodarcze. Możliwe będą działania dotyczące m.in. oczyszczania gleby, ziemi i wód gruntowych, ograniczenia możliwości rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, wprowadzania roślinności, zalesiania, zadrzewiania, zmiana ukształtowania terenu i niezbędnych instalacji lub urządzeń lub małej infrastruktury. Wsparcie może być udzielone w przypadkach, gdy podmiot odpowiedzialny za degradację terenu czy też nielegalne składowanie odpadów nie może być zidentyfikowany lub nie może zostać obciążony odpowiedzialnością za sfinansowanie remediacji lub rekultywacji zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”.

Główne grupy docelowe

Głównymi odbiorcami wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw

Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie w zakresie bioróżnorodności i rekultywacji terenów zdegradowanych adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) w odniesieniu do projektów z zakresu zielonej infrastruktury. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty w ramach celu szczegółowego będą realizowane przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(vii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 36	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	ha		
2	(vii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 69	Powierzchnia obszarów chronionych i cenych przyrodniczo innych niż Natura 2000 objętych działaniami ochronnymi i odtwarzającymi	ha		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(vii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 - zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	vii	079	

Tabela 5: Wymiar 2 - forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	vii	01	

Tabela 3: Wymiar 6 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	vii	33	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	VII	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	vii	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej

2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Celem wsparcia w tym obszarze jest dalszy rozwój nowoczesnego, zero- i niskoemisyjnego transportu miejskiego zachęcającego do rezygnacji z korzystania z samochodów osobowych.

Wspierane będą w szczególności przedsięwzięcia w następujących zakresach:

- nabycie nowego zeroemisyjnego lub niskoemisyjnego taboru autobusowego dla połączeń miejskich i podmiejskich z niezbędną infrastrukturą (stacje ładowania pojazdów elektrycznych, stacje tankowania paliw alternatywnych – bez inwestycji związanych z infrastrukturą dystrybucji paliw kopalnych)
- budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z publicznego transportu miejskiego i podmiejskiego lub aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. obiekty typu „parkuj i jedź”, centra i węzły przesiadkowe, dworce)
- budowa, przebudowa oraz wyposażenie zaplecza technicznego służącego do obsługi taboru
- ograniczanie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego w centrach miast (np. system roweru miejskiego z infrastrukturą rowerową jak np.: stojaki, wiaty rowerowe, stacje samoobsługowej naprawy rowerów; drogi rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe; wspólny bilet; przejścia dla pieszych, azyle dla pieszych; rozwiązania na rzecz poruszania się alternatywnymi środkami transportu (hulajnogi elektryczne, urządzenia transportu osobistego, urządzenia wspomagające ruch)
- rozwiązania dotyczące organizacji ruchu ułatwiających sprawne i bezpieczne poruszanie się pojazdów komunikacji zbiorowej (np.: wydzielonych pasów ruchu dla autobusów; budowa/przebudowa skrzyżowań w celu ułatwienia lub nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu jak, np. pasy skrętów dla autobusów, śluzy na skrzyżowaniach; infrastruktura drogowa przy pętlach tramwajowych/ autobusowych, stacjach kolejowych lub obiektach typu „parkuj i jedź” wraz z odcinkami dróg łączących je z bezpośrednio z drogami miejskimi; wyposażenie dróg i ulic w niezbędne obiekty i urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego)

- inwestycje i rozwiązania umożliwiające wdrożenie strefy ograniczonej emisji komunikacyjnej
- tworzenie lub rozbudowa systemów zarządzania ruchem (ITS), tworzenie / rozbudowa systemów koordynacji / integracji różnych środków transportu (w tym koncepcja „mobilność jako usługa”)
- energooszczędne oświetlenie uliczne i drogowe
- działania informacyjno-promocyjne i edukacyjne promujące transport zbiorowy lub indywidualny niezmotoryzowany i bezpieczeństwo ruchu w transporcie publicznym

Dopuszcza się możliwość realizacji prac remontowych w sytuacji gdy tego typu prace stanowią niezbędny element projektu dla pełnej funkcjonalności inwestycji podstawowej.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Główną grupą docelową wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego oraz przyjeżdżający korzystający z dofinansowanej środkami europejskimi infrastruktury lub środków transportu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do miast i ich obszarów funkcjonalnych, w związku z tym inwestycje lokalizowane będą zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

Ze względu na specyfikę obszaru wsparcia, jakim jest transport, nie wyklucza się w ramach niniejszego celu szczegółowego możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych i transgranicznych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty w ramach celu szczegółowego będą realizowane przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusze	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO5 7	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	osoby		
2	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO5 8	Wspierana infrastruktura rowerowa	km		
2	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 97	Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
2	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	użytkownicy/r ok					
2	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR64	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy/r ok					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	081	69 753 845
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	082	52 322 461
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	083	6 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	084	4 800 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	085	1 200 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	086	2 180 103

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	01	136 256 409

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	02	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	03	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	26	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	27	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	33	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	02	
2	EFRR	Słabiej rozwinięte	viii	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawienia płci w ramach poszczególnych programów.

Priorytet 3. Mobilna Małopolska

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy działań innowacyjnych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁸
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie połączeń teleinformatycznych określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Cel szczegółowy

Cel polityki 3. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności

3(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Zadania realizowane w ramach celu szczegółowego będą stanowiły kontynuację działań ukierunkowanych na zwiększanie efektywności regionalnego systemu transportowego, zaspokajającego potrzeby mobilnego społeczeństwa oraz dokonującego się rozwoju gospodarczego.

Celem wsparcia w tym obszarze jest rozwój infrastruktury transportowej sprzyjającej konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej regionu, przyczyniającej się przy tym do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.

Wspierane będą w szczególności przedsięwzięcia w następujących zakresach:

– Transport drogowy:

- budowa, przebudowa dróg wojewódzkich, w tym również obwodnic, budowa, przebudowa obiektów mostowych, wiaduktów estakad, tuneli drogowych i innych obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich wraz z towarzyszącą infrastrukturą, w tym m.in. ścieżkami rowerowymi. Dopuszcza się możliwość realizacji prac remontowych w sytuacji gdy tego typu prace stanowią niezbędny element projektu dla pełnej funkcjonalności inwestycji podstawowej. Realizowane inwestycje drogowe będą umożliwiały ruch pojazdów o dopuszczalnym nacisku osi napędowej do 11,5 tony. W sytuacji, gdy inwestycja na drodze wojewódzkiej obejmuje również

¹⁸ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

skrzyżowanie z drogą krajową lub drogą lokalną, możliwe jest objęcie dofinansowaniem również takich odcinków dróg wyłącznie w porozumieniu z Województwem Małopolskim

- nowoczesne techniki zarządzania ruchem, przyczyniające się do usprawnienia ruchu oraz zwiększania jego bezpieczeństwa na drogach, w tym również rozwiązania służące ochronie dróg regionalnych przed zniszczeniem wskutek przeciążenia pojazdów
  - inwestycje z zakresu zwiększania bezpieczeństwa na drogach, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa pieszych, w tym również budowa obiektów przeznaczonych do nauki dzieci i młodzieży przepisów ruchu drogowego i praktycznego szkolenia z zakresu ruchu pieszych, a także nauki jazdy na rowerze, motorowerze, czy alternatywnymi środkami transportu (hulajnogi elektryczne, urządzenia transportu osobistego, urządzenia wspomagające ruch).
- Regionalny transport kolejowy oraz publiczny transport pozamiejski:
- nabywanie lub modernizacja pasażerskiego taboru kolejowego
  - nabywanie przyjaznego środowiska taboru autobusowego na potrzeby publicznego transportu pozamiejskiego oraz transportu dowozowego, spełniającego co najmniej normę emisji spalin Euro-6
  - budowa, przebudowa i wyposażenie zaplecza technicznego służącego do obsługi taboru kolejowego lub autobusowego na potrzeby publicznego transportu pozamiejskiego oraz transportu dowozowego wraz z wyposażeniem w specjalistyczny sprzęt i w przypadku taboru kolejowego, w specjalistyczne pojazdy dla potrzeb jego utrzymania. Wsparcie nie dotyczy inwestycji związanych z infrastrukturą dystrybucji paliw kopalnych
  - budowa, rozbudowa, przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z transportu kolejowego, publicznego transportu pozamiejskiego lub transportu dowozowego
  - tworzenie lub rozbudowa rozwiązań integrujących usługi transportowe w regionie różnych rodzajów transportu zbiorowego lub gałęzi transportu zbiorowego (np. kolej, transport pozamiejski i dowozowy, transport miejski)
- Transport lotniczy:
- wsparcie dla inwestycji w infrastrukturę istniejących lotnisk aeroklubowych celem ich dostosowania do ruchu biznesowego.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Główną grupą docelową wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego oraz przyjeżdżający korzystający z dofinansowanej środkami europejskimi infrastruktury lub środków transportu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie lokalizowane będą zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

Ze względu na specyfikę obszaru wsparcia, jakim jest transport, nie wyklucza się w ramach niniejszego celu szczegółowego możliwości realizacji przedsięwzięć

międzyregionalnych i transgranicznych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty w ramach celu szczegółowego będą realizowane przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T	km		
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km		
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	osoby		
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO113	Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego	szt.		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR55	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	pasażerokilometr/rok					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	081	4 000 000
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	082	5 000 000
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	083	282 917
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	086	100 000
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	090	47 037 188
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	093	47 037 188
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	095	10 000 000
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	107	67 397 168
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	118	20 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	01	200 844 461

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	33	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	02	
3	EFRR	Stabiej rozwinięte	ii	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów

Priorytet 4. Małopolska infrastruktura społeczna

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy działań innowacyjnych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁹
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie połączeń teleinformatycznych określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach tego celu szczegółowego wspierana będzie infrastruktura kształcenia i szkolenia, w szczególności:

– **infrastruktura edukacyjna:**

- wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych i średnich prowadzących kształcenie ogólne
- wsparcie infrastruktury kształcenia zawodowego na poziomie średnim i wyższym w szczególności w branżach kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy

– **infrastruktura szkoleniowa:**

- wsparcie infrastruktury na potrzeby szkolenia kadr medycznych (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
- Wsparcie tworzenia i funkcjonowania fablab

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

---

¹⁹ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

Główne grupy docelowe

- dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie i nauczyciele szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe, studenci, rodzice
- pracownicy służb medycznych, szczególnie lekarze, pielęgniarki, ratownicy medyczni i pielęgniarki

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Modernizowana/projektowana infrastruktura edukacyjna i szkoleniowa będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnościami, a korzystać z niej będą mogli wszyscy, z poszanowaniem zasad niedyskryminacji i włączania osób w kształcenie i szkolenie bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Oferta powstałych instytucji, szkół i placówek będzie zachęcała do korzystania z przestrzeni w szczególności osoby narażone na wykluczenie.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lokalizowane będą zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich.

W ramach celu szczegółowego nie wyklucza się wykorzystania narzędzi terytorialnych (ZIT) lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i

uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty w ramach celu szczegółowego będą realizowane przez instytucje publiczne co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	Os.		
4	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 125	Liczba wspartych szkół	szt.		
4	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 128	Liczba wspartych uczelni	szt.		
4	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 66	Pojemność klas nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi	os.		
4	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 121	Liczba wspartych przedszkoli	szt.		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
4	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 71	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych						
4	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 70	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi						

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	121	5 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	122	20 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	123	9 797 309
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	124	19 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	01	53 797 309

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	33	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	ii	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych.

4(iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

- Budowa, remont, wyposażenie infrastruktury społecznej związanej ze wsparciem działań z zakresu zapewnienia całodobowej opieki osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji
- Zakup sprzętu medycznego oraz wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług medycznych, w tym służących opiece długoterminowej, paliatywnej i hospicyjnej w zakresie zgodności z zasadami deinstytucjonalizacji
- Remont i/lub wyposażenie infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania o charakterze wspomaganym: chronione, treningowe i wspierane skierowane w szczególności dla osób opuszczających pieczę zastępczą, zakłady poprawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie jedynie konkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy województwa małopolskiego uprawnieni do korzystania z infrastruktury społecznej na podstawie właściwych ustaw, w szczególności:

- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym z powodu wieku, stanu zdrowia, niepełnosprawności),
- osoby z niepełnosprawnościami,
- dzieci i młodzież do 18 roku życia przebywające w pieczy zastępczej.
- osoby bezdomne,
- osoby opuszczające pieczę zastępczą, zakłady poprawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- migranci, uchodźcy i osoby objęte ochroną międzynarodową lub ubiegające się o nią.

Działania mające na celu zapewnienie równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	iii	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO113	Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji	osoby		
4	iii	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	EFRR	iii	Słabiej rozwinięte	RCR67	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych lokalach socjalnych	Użytkownicy/rok		2020			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	126	35 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	127	15 452 477

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	01	50 452 477

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	32	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	09	

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	iii	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

- budowa, przebudowa i modernizacja obiektów infrastruktury ochrony zdrowia i/lub ich wyposażenie w sprzęt medyczny - inwestycje w inne poziomy leczenia niż leczenie szpitalne, w tym POZ, AOS ,
- budowa, przebudowa i modernizacja obiektów infrastruktury ochrony zdrowia i/lub ich wyposażenie w sprzęt medyczny - inwestycje w leczenie szpitalne.

Zadania realizowane w ramach celu szczegółowego będą stanowiły kontynuację działań ukierunkowanych na zwiększenie efektywności systemu ochrony zdrowia.

Celem wsparcia w tym obszarze jest zapewnienie mieszkańcom województwa małopolskiego równego dostępu do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej, co będzie możliwe dzięki odpowiedniemu rozwojowi infrastruktury ochrony zdrowia.

W ramach priorytetu podejmowane będą działania stanowiące odpowiedź na wyzwania epidemiologiczne, społeczne i demograficzne, poprawę równego i szybkiego dostępu do wysokiej jakości, zrównoważonych, skutecznych i efektywnych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wspierane będzie przejście z opieki szpitalnej do pozostałych poziomów świadczeń opieki zdrowotnej, w tym wzmocnienie podstawowej opieki zdrowotnej (również w zakresie prac budowlanych/wyposażenia nowo powstających jednostek świadczących usługi podstawowej opieki zdrowotnej na terenach z deficytowym dostępem do tychże świadczeń) i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, a także rozwój opieki koordynowanej, opieki długoterminowej (tj. zakłady opiekuńczo – lecznicze i pielęgnacyjno – opiekuńcze, pielęgnarska opieka długoterminowa - domowa).

Zaś wsparcie dla poziomu leczenia szpitalnego obejmować będzie:

1.Modernizację stanu aparatury medycznej umożliwiającą lepszą jakość diagnostyki i efektów leczenia oraz zwiększenia dostępu do nowoczesnej opieki zdrowotnej,

oraz

2. Remonty, modernizację i rozwój bazy (infrastruktury) leczenia szpitalnego, w zakresie rozwoju regionalnej oferty stanowiącej odpowiedź na aktualne potrzeby, w dziedzinach stanowiących najważniejsze wyzwania epidemiologiczne, społeczne i demograficzne, tj.: onkologia, geriatryka, opieka psychiatryczna dla dzieci i młodzieży, z

odpowiednim uwzględnieniem zasad deinstytucjonalizacji (centra oferujące kompleksową i skoordynowaną opiekę)

Dedykowanym wsparciem zostanie również objęta systemowa regionalna oferta leczenia chorób rzadkich.

Realizowane wsparcie wynikać będzie z dokumentu strategicznego Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2021-2027, przy odpowiednim uwzględnieniu Strategii na rzecz deinstytucjonalizacji.

Podejmowane interwencje będą zgodne z mapami potrzeb zdrowotnych, opracowanymi zgodnie z zapisami Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz Policy paper.

Za koordynację wsparcia odpowiadać będzie Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji w ochronie zdrowia.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

- podmioty lecznicze udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- mieszkańcy województwa małopolskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	v	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO133	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	v	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 73	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	Użytkownicy/r ok		2020			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	v	128	43 722 410
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	v	129	43 722 410
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	v	130	43 722 409

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	v	01	131 167 229

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	v	32	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	v	09	

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	v	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach celu szczegółowego 4 vi, wspierana będzie interwencja **(na poziomie regionalnym) w obszarze kultury i turystyki** przyczyniająca się do pobudzenia szeroko rozumianego rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym walki z wykluczeniem społecznym oraz rozwojem kapitału społecznego m.in. poprzez uczestnictwo w kulturze i twórcze wykorzystanie dziedzictwa kulturowego. Dodatkowo, dzięki wykorzystaniu wewnętrznych potencjałów regionu, stworzone zostaną warunki sprzyjające wzrostowi zatrudnienia.

Realizowana interwencja wpłynie na podniesienie jakości **infrastruktury kultury** w regionie poprzez stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej. Ponadto działania przyczynią się do stworzenia atrakcyjnych przestrzeni publicznych, które zapewnią użytkownikom przyjazne warunki korzystania z oferty wspartych podmiotów, a jednocześnie stanowić będą otwarte, nowoczesne miejsca spotkań i integracji społecznej. Rezultatem interwencji będzie wzrost jakości i dostępności oferty w obszarze kultury, zwiększenie stopnia wykorzystania zasobów sektora kultury oraz zwiększanie efektywności działania szeroko rozumianych instytucji kultury, służących rozwojowi społeczności oraz integracji społecznej. Ponadto **rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej** bazującej na potencjałach regionu, umożliwi dywersyfikację i ukierunkowanie ruchu turystycznego w Małopolsce. Rezultatem interwencji będzie podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz wzrost jakości życia społecznego mieszkańców.

Wspierane będą w szczególności następujące rodzaje działań:

- **Rozwój infrastruktury instytucji kultury:**
  - budowa, rozbudowa i modernizacja **instytucji kultury**, w tym ich wyposażenie w nowe technologie oraz zapewnienie warunków technicznych i programowych w zakresie ich dostępności m.in. dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów i rodzin z małymi dziećmi.
  - wsparcie w zakresie dokumentowania, zachowywania i upowszechniania **dziedzictwa niematerialnego** m.in. poprzez badania terenowe, sporządzanie wywiadów i dokumentacji etnograficznej, upowszechnianie kultury ludowej.
  - w zakresie rozwoju infrastruktury kultury, możliwe będzie również wsparcie **obiektów, które mają charakter zabytkowy** m.in. poprzez realizację prac konserwatorskich, restauratorskich, prac zabezpieczających wraz z ich otoczeniem, umożliwiających zachowanie ich dotychczasowych funkcji, a także

służących nadaniu im nowych funkcji użytkowych z przeznaczeniem w szczególności na cele kulturalne, edukacyjne, czy służące integracji społecznej. Możliwa będzie również **konserwacja zabytków ruchomych** jako część szerszego projektu infrastrukturalnego.

- Rozwój i udostępnianie **szlaków kulturowych**.

- **Rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej:**

- budowa, rozbudowa i promocja zintegrowanej sieci głównych tras rowerowych VeloMalopolska, przebiegających przez całe województwo i łączących główne jego ośrodki,
- budowa, rozbudowa, promocja produktów turystycznych, np. turystycznych szlaków tematycznych (odwołujących się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych regionu) wraz z budową schronisk na szlakach.

Ponadto zaplanowano wsparcie w zakresie dostosowania obiektów infrastruktury kultury, obiektów turystycznych czy szlaków **do potrzeb osób z niepełnosprawnościami** (m.in. działań dotyczących likwidacji barier architektonicznych).

Jednocześnie przewiduje się **komplementarność działań ze środkami EFS+** w celu zapewnienia rozwoju potencjału zasobów ludzkich. Działania w zakresie zrównoważonej turystyki i kultury, które dotyczą przekwalifikowania i podnoszenia umiejętności, będą mogły być wspierane przez EFS +, tym samym uzupełniać działania wspierane przez EFRR w tym zakresie.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie **konkursowej oraz pozakonkursowej** ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Głównymi odbiorcami wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego, turyści oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z

niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych w ramach budowy zintegrowanej sieci tras rowerowych w Małopolsce. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty w ramach celu szczegółowego będą realizowane przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne		
4	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 135	Długość wspartych szlaków turystycznych	km		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych	Uwagi
4	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający/rok					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 vi	083,	21 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 vi	165	10 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 vi	166	32 426 751

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 vi	01	

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 vi	33	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 vi	09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięte	4 vi	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Priorytet 5. Społeczna Małopolska

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy działań innowacyjnych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ²⁰
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie połączeń teleinformatycznych określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Główne rodzaje podejmowanych działań:

1. indywidualne wsparcie prowadzące do zwiększenia szans na zdobycie lub zmianę pracy oraz nabycie kompetencji lub kwalifikacji niezbędnych na rynku pracy
2. promocja postaw przedsiębiorczych i kompleksowa pomoc dla osób zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej
3. budowanie potencjału parterów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego poprzez realizację lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia

Działania podejmowane w ramach celu (a) będą stanowiły w dużej mierze kontynuację inicjatyw na rzecz zwiększenia poziomu zatrudnienia w regionie poprzez zindywidualizowane wsparcie (także z zakresu wsparcia postaw przedsiębiorczych) udzielane w szczególności osobom pozostającym bez pracy. Dopuszcza się także w zależności od zmieniającej się sytuacji na rynku pracy możliwość realizacji działań na rzecz osób pracujących. Dodatkowo, w ramach projektów na rzecz zatrudnienia zaplanowano także wspieranie potencjału partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów. Planowane jest wykorzystanie stawki

²⁰ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

jednostkowej dotyczącej doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach projektów współfinansowanych z EFS+. Dopuszcza się realizację projektów grantowych.

Główne grupy docelowe

- klienci małopolskich instytucji rynku pracy, działających w szczególności na rzecz osób poszukujących pracy oraz osób młodych
- osoby poszukujące pracy, w tym w szczególności osoby pozostające bez pracy (osoby bezrobotne tj. zarejestrowane lub niezarejestrowane w PUP, osoby bierne zawodowo), w tym w szczególności osoby, których sytuacja na rynku pracy jest trudniejsza
- osoby pragnące założyć działalność gospodarczą lub przystąpić do niej, w tym w szczególności osoby pozostające bez pracy których sytuacja na rynku pracy jest trudniejsza oraz osoby mieszkające na obszarach zmarginalizowanych lub w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze lub pragnące założyć działalność gospodarczą na takim obszarze
- partnerzy społeczni, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, społeczności lokalne

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Wspieranie realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach działań podejmowanych w celu (a) będzie miało szczególne znaczenie ze względu na występujące nierówności w obszarze zatrudnienia. Realizowane w programie regionalnym inicjatywy na rzecz zatrudnienia, komplementarnie do projektów podejmowanych w ramach programu krajowego FERS, powinny w szczególny sposób zapewniać wyrównywanie szans kobiet, jako grupy której sytuacja na rynku pracy z różnorodnych przyczyn jest trudniejsza. Realizowane projekty powinny obejmować działania dedykowane, które ułatwią w szczególności kobietom wejście lub powrót na rynek pracy, wspieranie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji kobiet, promocję przedsiębiorczości wśród kobiet. Realizowane projekty powinny charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, zapewniać wysoki poziom jego dostosowania do potrzeb i umiejętności osób uczestniczących w projektach oraz uwzględniać ich indywidualne predyspozycje i możliwości (m.in. płeć, wiek, sytuację

rodzinną, zdrowotną, w tym występowanie niepełnosprawności, współwystępowanie jednocześnie kilku czynników powodujących dyskryminację).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego +. Wsparcie tego rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansową zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS (instrumenty finansowe na podejmowanie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne).

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	a	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby		
5	a	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO04	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	osoby		
5	a	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO07	Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie	osoby		
5	a	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLACO01	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (osoby)	osoby		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	a	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby					
5	a	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	134	126 503 746
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	135	36 432 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	136	31 947 600
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	137	51 580 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	01	126 503 746

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a		

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	04	51 580 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	07	900 749
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	08	3 602 997
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	10	126 503 746

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	a	02	50 601 498

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40%. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Główne rodzaje podejmowanych działań:

1. wsparcie finansowe dla rodziców/opiekunów na pokrycie kosztów opieki niani/opiekuna nad dzieckiem do lat 3
2. wsparcie finansowe dla podmiotów prowadzących instytucjonalne formy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce) przeznaczone na ich dostosowanie do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci zagrożonych niepełnosprawnością lub nieprawidłowym rozwojem wraz ze wsparciem dla rodziców/opiekunów prawnych dzieci oraz kadry podmiotów.

Powyższe wsparcie ma na celu wdrożenie praktycznych rozwiązań, które umożliwią rodzicom i opiekunom małych dzieci (w szczególności dzieci z niepełnosprawnościami) łączenie życia zawodowego z prywatnym i utrzymanie zatrudnienia lub powrót na rynek pracy. Stanowi ono komplementarne uzupełnienie do działań zaplanowanych w programie krajowym w ramach celu szczegółowego c), które dotyczy w szczególności tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w instytucjonalnych formach opieki.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie jedynie pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów. Dopuszcza się realizację projektów grantowych.

Główne grupy docelowe

- rodzice/opiekunowie dzieci do lat 3, którym wsparcie zapewniające opiekę nad dzieckiem pozwoli na rozpoczęcie lub powrót do aktywności zawodowej lub utrzymanie zatrudnienia
- podmioty prowadzące instytucjonalne formy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz ich kadra oraz pośrednio rodzice/opiekunowie dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci zagrożonych niepełnosprawnością lub nieprawidłowym rozwojem oraz osoby pełniące funkcję niani (opiekuna)

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę

lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Podejmowane inicjatywy w ramach celu szczegółowego c) bezpośrednio przyczyniają się do realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz równości szans i niedyskryminacji. Zaproponowane do realizacji działania dotyczą bowiem finansowania kosztów opieki nad dziećmi do lat 3, co pozwoli ich opiekunom, w zdecydowanej większości kobietom, wejść, wrócić na rynek pracy lub utrzymać zatrudnienie. Nie bez znaczenia jest także fakt, że podejmowane działanie przyczyni się m.in. do tworzenia nowych miejsc pracy w regionie i aktywizacji zawodowej osób wcześniej niepracujących oraz nabycia doświadczenia zawodowego w zakresie pełnienia opieki przez osoby zatrudnione w ramach umów uaktywniających. Pozwoliłoby to na późniejszą kontynuację pracy w tym lub bardzo podobnym charakterze u innych zleceniodawców lub w podmiotach świadczących opiekę dzienną i w konsekwencji zwiększenie dostępności usług opiekuńczych. Doświadczenia z wdrażania tego typu inicjatyw w regionie wskazują ponadto, że wśród zatrudnionych 5% stanowili mężczyźni, co wskazuje na pozytywne oddziaływanie projektu w wymiarze równości szans płci i przełamywanie stereotypu związanego z zawodem opiekunki/niani powszechnie uznanego jako typowo „żeński”. Podejmowanie z kolei działań na rzecz dostosowania istniejących placówek opiekuńczych dla dzieci do lat 3 do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci zagrożonych niepełnosprawnością lub nieprawidłowym rozwojem zwiększy jakość świadczonych usług i dostępność tych instytucji dla dzieci oraz ich opiekunów, zapewni wszystkim odbiorcom równy dostęp do usług opiekuńczych oraz przyczyni się do integracji wszystkich dzieci, także dzieci dotkniętych niepełnosprawnością.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego +. Wsparcie tego

rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansową zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS.

WSKAŹNIKI

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	c	EFS+	Słabiej rozwinięte		Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	osoby		
5	c	EFS+	Słabiej rozwinięte		Liczba miejsc dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci zagrożonych niepełnosprawnością lub nieprawidłowym rozwojem w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	sztuki		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	c	EFS+	Słabiej rozwinięte		Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu						

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	c	143	11 858 489

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	c	01	11 858 489

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	c		

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	c	05	11 858 489
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	c	10	11 858 489

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	c	01	11 858 489

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Główne rodzaje podejmowanych działań:

1. finansowanie usług rozwojowych (np. szkoleń, doradztwa) zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez pracodawców oraz w oparciu o system popytowy oraz krajową bazę usług
2. programy typu outplacement
3. opracowanie oraz wdrożenie u pracodawców kompleksowych narzędzi w celu umożliwienia elastycznego reagowania na zmiany zachodzące na rynku pracy i utrzymanie pracowników w tym ujmujące w szczególności:
  - a) działania szkoleniowe lub doradcze oraz wdrażanie rozwiązań u pracodawców umożliwiających pracownikom dostosowanie do zmian w tym godzenie życia zawodowego z prywatnym poprzez rozwój elastycznych form organizacji pracy (np. praca na część etatu, telepraca, praca zdalna)
  - b) przeciwdziałanie oraz ograniczanie występowania na stanowiskach pracy czynników, które w sposób niekorzystny wpływają na zdrowie pracowników poprzez m.in. realizację działań edukacyjnych oraz doposażenie lub modernizację stanowisk pracy
  - c) działania szkoleniowe – doradcze i wdrożeniowe z zakresu zarządzania różnorodnością w tym zarządzania wiekiem
  - d) działania informacyjne i uświadamiające w zakresie wpływu sytuacji demograficznej na rynek pracy i zatrudnienie

W powyższym zakresie przewiduje się wykorzystanie pozakonkursowej ścieżki wyboru projektu. Dopuszcza się realizację projektu grantowego.

4. opracowanie lub wdrażanie programów zdrowotnych dotyczących istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu w szczególności profilaktyki i rehabilitacji narządu ruchu, profilaktyki chorób odstresowych oraz profilaktyki nadwagi i otyłości.

Biorąc pod uwagę wyzwania związane m.in. ze zmianami demograficznymi i zwiększającą się sukcesywnie liczbą osób w wieku poprodukcyjnym w populacji mieszkańców regionu, działania realizowane w ramach celu szczegółowego koncentrować będą się na dwóch obszarach tj. szeroko rozumianego wsparcia adaptacyjności pracowników i przedsiębiorców oraz na obszarze zdrowego i aktywnego starzenia się.

W ramach adaptacji do zmian wsparcie skoncentruje się na podnoszeniu kwalifikacji i kompetencji małopolskich kadr zgodnie z potrzebami pracodawców, przeciwdziałaniu przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy poprzez w szczególności szybkie i kompleksowe wspomaganie pracowników, którzy są zagrożeni utratą zatrudnienia, a także wsparciu pracodawców w celu umożliwienia im elastycznego reagowania na zachodzące zmiany oraz wdrażanie różnorodnych rozwiązań na rzecz utrzymania pracowników.

W ramach działań na rzecz zdrowego i aktywnego starzenia się zaplanowano realizację inicjatyw z zakresu profilaktyki zdrowotnej i ochrony zdrowia w istotnych z punktu widzenia regionu obszarach.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów. Dopuszcza się realizację projektów grantowych.

Główne grupy docelowe

- pracodawcy i ich pracownicy
- pracownicy przewidziani do zwolnienia, zagrożeni zwolnieniem z pracy oraz osoby zwolnione z przyczyn nie dotyczących pracownika objętych wsparciem w programie
- osoby odchodzące z rolnictwa
- osoby należące do grup docelowych wskazanych we właściwym programie zdrowotnym

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Podejmowane inicjatywy w ramach celu szczegółowego d) przyczyniają się do realizacji zarówno zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i zasady równości szans i niedyskryminacji. Zaproponowane bowiem działania dotyczące wprowadzenia nowych rozwiązań u pracodawców w zakresie organizacji pracy ułatwią pracownikom godzenie życia zawodowego z prywatnym i przyczynią się do wyrównywania szans na rynku pracy szczególnie rodziców/opiekunów osób niesamodzielnych (w tym dzieci, starszych rodziców), w szczególności kobiet. Propagowanie idei zarządzania wiekiem wśród pracodawców oraz inne działania na rzecz utrzymania pracowników uwzględniające m.in. kwestie wieku oraz stanu zdrowia pracowników przyczyni się do realizacji zasady niedyskryminacji ze względu na wiek. Realizacja programów polityki zdrowotnej,

uwzględniających także zróżnicowanie ze względu na płeć, przyczyni się do utrzymania aktywności zawodowej osób szczególnie narażonych na dezaktywizację z przyczyn zdrowotnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego +. Wsparcie tego rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansową zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDCO 01	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługami rozwojowymi	przedsiębiorstwa		
5	d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDCO 06	Liczba osób objętych wsparciem z zakresu outplacementu	osoby		
5	d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDCO 07	Liczba pracodawców objętych wsparciem w zakresie elastycznych form zatrudnienia, adaptacji środowiska pracy do szczególnych potrzeb pracowników	podmioty		
5	d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDKC 002	Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej	sztuki		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDC R01	Liczba pracowników, którzy uzyskali kwalifikacje w wyniku uczestnictwa w usłudze rozwojowej	osoby					
5	d	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDC R02	Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/adaptacji środowiska pracy/elastycznych form zatrudnienia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d	144	2 992 958
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d	145	6 083 909
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d	146	48 203 668
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d	147	3 791 080

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d	01	51 994 748

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d		

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d	02	6 083 909
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d	04	2 992 958
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d	10	36 031 812

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	d	02	20 797 899

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach tego celu szczegółowego wspierana będzie edukacja od poziomu przedszkolnego poprzez kształcenie ogólne oraz zawodowe, do poziomu wyższego.

W szczególności:

– **edukacja przedszkolna, w tym:**

- realizacja programów dwujęzyczności w zakresie języka angielskiego (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
- podniesienie jakości edukacji przedszkolnej poprzez m.in. realizację zajęć dodatkowych oraz podniesienie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli, a także działania integrujące osoby z grup mniejszościowych;
- tworzenie miejsc przedszkolnych na terenach gdzie występują deficyty w tym zakresie np. obszary wiejskie;
- promowanie edukacji włączającej oraz poprawa dostępności OWP dla osób z niepełnosprawnościami (w tym likwidacja barier architektonicznych, odpowiednie przygotowanie nauczycieli do wsparcia dzieci o różnych potrzebach);
- wsparcie rodziców i opiekunów w zakresie pełnienia funkcji rodzicielskich i wspierania rozwoju dzieci na każdym etapie (np. możliwość konsultacji psychologicznej lub pedagogicznej)

– **kształcenie ogólne, w tym:**

- podniesienie jakości kształcenia ogólnego w tym poprzez rozwój u uczniów kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych w tym sprzyjających innowacyjności/proinnowacyjnych z uwzględnieniem specjalnych potrzeb, deficytów i uzdolnień uczniów oraz poprzez wsparcie nauczycieli i kadry szkół (*w zakresie wsparcia uzdolnień planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
- promowanie edukacji włączającej oraz poprawa dostępności szkół i placówek dla osób z niepełnosprawnościami (w tym likwidacja barier architektonicznych, odpowiednie przygotowanie nauczycieli do wsparcia dzieci o różnych potrzebach)

- rozwój współpracy szkół z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z uczelniami/szkołami wyższymi (np. realizacja projektów badawczych, realizacja zajęć wirtualnych)
- rozwój doradztwa zawodowego
- wsparcie psychologiczne i pedagogiczne osób uczących się na każdym etapie nauki
- działania informacyjne i świadomościowe dotyczące zdrowia psychicznego realizowane jako element szerszego projektu
- działania edukacyjne z zakresu edukacji ekologicznej i przyrodniczej, a także tożsamości regionalnej w szczególności uwrażliwiającej na problem zmian klimatycznych i zagrożeń z nich wynikających
- wsparcie rodziców i opiekunów w zakresie pełnienia funkcji rodzicielskich i wspierania rozwoju dzieci na każdym etapie (np. możliwość konsultacji psychologicznej lub pedagogicznej)
- regionalny program stypendialny dla uczniów zdolnych i potrzebujących wsparcia oraz studentów kierunków medycznych, a także wsparcie doktorantów w szczególności w kierunkach zgodnych z RSI (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
- działania z zakresu transformacji cyfrowej szkół (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
- wykorzystanie Małopolskiej infrastruktury naukowej, szkoleniowej i kulturalnej (np. Cogiteon, Fablaby) w celach edukacyjnych (realizacja zajęć dodatkowych), w tym tworzenie oferty edukacyjnej dla szkół i placówek oświatowych przez te podmioty (*częściowo planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
- **kształcenie zawodowe zgodnie z regionalną mapą potrzeb, w tym:**
  - kompleksowe wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w zakresie przedmiotów ogólnych i zawodowych z uwzględnieniem specjalnych potrzeb, deficytów i uzdolnień uczniów, w tym poprzez doposażanie warsztatów szkolnych oraz poprzez wsparcie nauczycieli i kadry szkół
  - wsparcie współpracy szkół i placówek ze środowiskiem pracodawców w szczególności kształcenia praktycznego w miejscu pracy tj. staży zawodowych u pracodawców
  - poprawa dostępności szkół i placówek dla osób z niepełnosprawnościami (w tym likwidacja barier architektonicznych, odpowiednie przygotowanie nauczycieli do wsparcia osób o różnych potrzebach)
  - koordynacja kształcenia zawodowego w regionie oraz wsparcie doradztwa edukacyjno-zawodowego (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
  - rozwój kształcenia zawodowego w branżach kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy

- działania z zakresu transformacji cyfrowej szkół (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
- wykorzystanie Małopolskiej infrastruktury naukowej, szkoleniowej i kulturalnej (np. Cogiteon, Fablaby) w celach edukacyjnych (realizacja zajęć dodatkowych), w tym tworzenie oferty edukacyjnej dla szkół i placówek oświatowych przez te podmioty (*częściowo planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
- **budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego poprzez realizację lokalnych inicjatyw edukacyjnych w obszarze kształcenia dzieci i młodzieży.**

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Planowane jest wykorzystanie stawki jednostkowej dotyczącej realizacji staży uczniowskich w ramach projektów współfinansowanych z EFS+.

Główne grupy docelowe

- dzieci w wieku przedszkolnym;
- osoby uczące się w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe
- studenci kierunków medycznych
- nauczyciele ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe
- rodzice i opiekunowie
- OWP, szkoły i placówki prowadzące kształcenie ogólne i zawodowe;
- doktoranci

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w

tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wsparcie osób uczących się będzie zaprojektowane z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji i potrzeb w szczególności związanych ze specjalnymi potrzebami i niepełnosprawnością. Dodatkowo szkoły i placówki oświatowe zachęcane będą do realizacji zajęć z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Celem każdego projektu z obszaru edukacji jest stworzenie przestrzeni wolnej od dyskryminacji, przyjaznej, wspierającej i otwartej na osoby w różnej sytuacji, od wczesnej edukacji, poprzez wszystkie jej etapy, aż do kształcenia na poziomie wyższym.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego +. Wsparcie tego rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansową zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	(f)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLFCO01	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	Os.		
5	(f)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLFCO03	Liczba uczniów objętych wsparciem	Os.		
5	(f)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLFCO07	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	szt.		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	(f)	EFS+		PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu	Os.					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	145	9 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	148	27 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	149	108 611 763
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	150	10 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	01	150 611 763

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f		

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	02	9 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	07	1 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	08	4 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	10	

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	f	02	60 244 705

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach tego celu szczegółowego wspierana będzie:

- **kształcenie osób dorosłych** w zakresie kompetencji przekrojowych, jak i kwalifikacji zawodowych w tym działania promujące udział osób w kształceniu przez całe życie oraz poradnictwie zawodowym. Wsparcie realizowane będzie przede wszystkim z wykorzystaniem podmiotowego systemu finansowania (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*)
- **budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego poprzez realizację lokalnych inicjatyw edukacyjnych dla dorosłych**

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

- osoby dorosłe z własnej inicjatywy zainteresowane zmianą/nabyciem kompetencji lub kwalifikacji
- mieszkańcy Małopolski

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o

tw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego +. Wsparcie tego rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansową zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS.

WSKAŹNIKI

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	Os.		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLGCR 01	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Os.					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	g	145	5 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	g	151	30 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	g	01	30 000 000

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	g		

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	g	02	5 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	g	07	1 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	g	08	4 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	g	10	30 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	g	02	12 000 000

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

- Aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna i zdrowotna osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społeczny;
- Wsparcie bezpośrednio podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych; w tym zwiększenie efektywności zatrudnieniowej podmiotów reintegracyjnych;
- Projekty realizowane w celu wzmocnienia partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Działania podejmowane w ramach aktywnego włączenia społecznego dotyczyć będą osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo w celu poprawy ich funkcjonowania w społeczeństwie, jak również zwiększenia ich szans na zatrudnienie. Równorzędną kwestią będzie praca z tą grupą osób, które ze względu na uwarunkowania środowiskowe jak i osobowościowe wykonują niskopłatną pracę, która z trudem pozwala na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb materialnych. W kontekście włączenia społecznego istotne jest, aby w ramach interwencji EFS położyć nacisk na uzyskanie efektów w postaci możliwości uzyskania lepszego zatrudnienia przez osoby z równoległymi deficytami z zakresu umiejętności społecznych tj. zwiększenia szans na wyższe wynagrodzenia za wykonywaną pracę, czy uzyskanie pracy dającej perspektywę rozwoju zawodowego.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów. Planowane jest wykorzystanie stawki jednostkowej na utworzenie miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym w ramach projektów dotyczących wsparcia bezpośredniego podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych. Dopuszcza się realizację projektów grantowych

Główne grupy docelowe

- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osoby biernie zawodowo;
- otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w tym rodziny);

- podmioty ekonomii społecznej, w tym m.in. przedsiębiorstwa społeczne oraz podmioty o charakterze reintegracyjnym;
- partnerzy społeczni i organizacje społeczeństwa obywatelskiego działające na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Wsparcie tego rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansowaną zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	<i>h</i>	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	osoby		
5	<i>h</i>	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO04	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	osoby		
5	<i>h</i>	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO12	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby		
5	<i>h</i>	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLHCO01	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	podmioty		

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	<i>h</i>	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR01	Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby		2020			
5	<i>h</i>	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby		2020			
5	<i>h</i>	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby		2020			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	<i>h</i>	138	23 031 807
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	<i>h</i>	153	23 809 691
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	<i>h</i>	152	5 000 000

Tabela 2: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	h	01	51 841 498

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	h	32	

Tabela 7: Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	h	07	1 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	h	08	4 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	h	02	20 736 599

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

- Aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna obywateli państw trzecich (w tym migrantów i uchodźców) oraz reemigrantów, mająca na celu poprawę ich sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie jedynie pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

- obywatele państw trzecich, ich rodziny i otoczenie;
- migranci i reemigranci zarobkowi oraz członkowie ich rodzin,
- osoby objęte ochroną międzynarodową, w tym uchodźcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Wsparcie tego rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansowaną zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	<i>i</i>	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO14	Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie	osoby		

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	i	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 01	Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby		2020			
5	i	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby		2020			
5	i	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby		2020			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	i	156	7 830 933
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	i	157	7 830 933

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	i	01	7 830 933

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	i	32	

Tabela 7: Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	i	05	7 830 933

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	i	02	3 132 373

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(j) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

- Aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna społeczności romskiej, mająca na celu poprawę jej sytuacji na rynku pracy, zwiększenia aktywności w wymiarze społecznym oraz poprawę integracji z otoczeniem.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie jedynie konkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

- Członkowie społeczności romskiej oraz ich otoczenie zamieszkujący terytorium województwa małopolskiego

Działania mające na celu zapewnienie równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Wsparcie tego rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansowaną zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	j	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO15	Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności zmarginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie	osoby		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	j	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby		2020			
5	j	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby		2020			
5	j	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR 02	Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu	osoby		2020			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	j	154	1 000 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	j	155	500 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	j	01	1 000 000

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	j	32	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	j	05	1 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	j	02	400 000

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowe

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

- Usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz/lub kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą,
- Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- Usługi w zakresie zapewnienia opieki osobom niesamodzielnym, w tym ze względu na wiek, oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnym,
- Upowszechnienie innowacyjnych usług społecznych (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym przy wykorzystaniu systemu grantów*),
- Usługi opiekuńcze przy wykorzystaniu teleopieki wraz z elementami usług zdrowotnych przy pomocy telemedycyny (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*),
- Usługi w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego,
- Usługi w zakresie interwencji kryzysowej,
- Szkolenie i doskonalenie kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym*),
- Usługi w zakresie poradnictwa specjalistycznego (*w połączeniu z innymi typami projektów*),
- Usługi w zakresie psychiatrii środowiskowej skierowanej do osób dorosłych, w tym wykorzystanie modelu CZP,
- Usługi domowej opieki długoterminowej zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w tym wykorzystanie modelu DDOM,
- Regionalne programy zdrowotne dotyczące profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, kierowane do dzieci i młodzieży; w

szczegółności w zakresie wad wzroku, słuchu i mowy, wad postawy oraz w zakresie wczesnej interwencji,

- Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych poprzez tworzenie Centrów Usług Społecznych w gminach (*planowana realizacja w trybie pozakonkursowym przy wykorzystaniu systemu grantów*).

W związku z postępującym procesem zmiany struktury demograficznej Małopolski związanej ze zwiększonym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w populacji regionu istotną kwestią jest organizacja systemu dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług opieki rodzinnej, środowiskowej jak i opieki długoterminowej w formie opieki domowej. Równolegle rozwijane będą także usługi społeczne adresowane do osób niesamodzielnych oraz ich opiekunów, rodzin przeżywających trudności, osób z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających interwencji kryzysowej. Dodatkowo rozwijane będą usługi wsparcia systemu pieczy zastępczej w formule zdeinstytucjonalizowanej. Upowszechnione zostaną nowe rozwiązania wypracowane w zakresie usług opiekuńczych w projektach innowacyjnych oraz wykorzystane zostaną nowe rozwiązania technologiczne w postaci teleopieki w usługach opiekuńczych oraz telemedycyny w usługach zdrowotnych. W odpowiedzi na istotne problemy zdrowotne dzieci i młodzieży kontynuowane będą regionalne programy zdrowotne w zakresie profilaktyki wad wzroku, słuchu i mowy, wad postawy oraz w zakresie wczesnej interwencji. Istotnym elementem interwencji będzie podniesienie jakości oferowanych usług poprzez szkolenie kadr podmiotów świadczących usługi w społeczności lokalnej oraz upowszechnianie nowego modelu świadczenia usług w postaci Centrów Usług Społecznych.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie konkursowej oraz pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów. Dopuszcza się realizację projektów grantowych

Główne grupy docelowe

- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w tym rodziny),
- dzieci i młodzież do 18 roku życia przebywające w pieczy zastępczej oraz ich rodziny biologiczne i zastępcze,
- osoby z niepełnosprawnościami i ich otoczenie,
- usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym z powodu wieku, stanu zdrowia, niepełnosprawności) i ich otoczenie,
- opiekunowie nieformalni osób potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,

- osoby w kryzysie i ich otoczenie,
- osoby z problemami zdrowia psychicznego i ich otoczenie.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Wsparcie tego rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansowaną zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCO02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby		
5	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDKCO02	Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej	sztuki		
5	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCO03	Liczba opiekunów faktycznych/nieformalnych objętych wsparciem w programie	osoby		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych [200]	Uwagi [200]
5	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	sztuki		2020			
5	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCR03	Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	podmioty		2020			
5	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCR04	Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie	osoby		2020			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	k	158	109 316 440
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	k	159	30 528 169
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	k	161	5 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	k	01	109 316 440

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	k	32	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	k		

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	k	02	43 726 576

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Cel szczegółowy

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych

4(I) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Integracja społeczna osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej oraz z największymi deficytami w zakresie kompetencji społecznych. Wsparcie kierowane będzie do osób, już będących klientami pomocy społecznej, w tym szczególnie do osób w kryzysie bezdomności oraz dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej sytuacją rodzinną lub zdrowotną. Projekty realizowane będą bez wymogu efektywności zatrudnieniowej przez Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie jedynie pozakonkursowej ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

- klienci ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie,
- osoby w kryzysie bezdomności,
- dzieci zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone

zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cel szczegółowy adresowany jest do całego obszaru województwa małopolskiego, a inwestycje lub wsparcie adresowane będą zarówno do obszarów miejskich jak i wiejskich.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie przewiduje się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach Programu regionalnego nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych przy udziale Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Wsparcie tego rodzaju, w obszarach w których wykazano w ramach badania oceny ex-ante lukę finansowaną zostaną wdrożone w ramach programu krajowego FERS.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	I	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO01	Całkowita liczba osób objętych wsparciem EFS+	osoby		
5	I	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO12	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	I	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLH LCR 01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby		2020			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	I	163	18 252 539

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	I	01	18 252 539

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	I	32	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	I	06	9 126 269

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięte	I	02	7 301 015

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Priorytet 6. Małopolska bliżej mieszkańców

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy działań innowacyjnych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ²¹
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie połączeń teleinformatycznych określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Cel szczegółowy

Cel polityki 5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych

5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

W ramach celu szczegółowego 5 (i) (ii) wspierana będzie interwencja, **na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (tj. na poziomie gmin i powiatów)**, która ma na celu zwiększanie wpływu wspólnot lokalnych na rozwój danego terytorium. Wsparcie zaplanowano dwutorowo:

- z jednej strony biorąc pod uwagę endogeniczne zasoby Małopolski tj. cenne zasoby dziedzictwa kulturowego oraz niezwykły potencjał przyrodniczy i krajobrazowy, przewiduje się wsparcie na obszarze całego województwa Małopolskiego w obszarze **kultury, dziedzictwa kulturowego i turystyki i wsparcia uzdrowisk** na obszarach charakteryzujących się takimi zasobami,
- z drugiej strony biorąc pod uwagę występowanie obszarów zdegradowanych, w których koncentrują się niekorzystne zjawiska społeczne w zaniedbanej przestrzeni miejskiej, przewiduje się ich **rewitalizację**, uwzględniającą głos społeczności lokalnej przy planowaniu działań z zakresu fizycznej odnowy i poprawy bezpieczeństwa przestrzeni publicznych.

Wsparcie oddolnych inicjatyw z możliwością wykorzystania narzędzi terytorialnych przyniesie nowe perspektywy dla rozwoju obszarów miejskich i wiejskich, będzie

²¹ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

szansą na odnowę zdegradowanych przestrzeni miejskich, rozwój przedsiębiorczości lokalnej i tworzenia trwałych miejsc pracy. Wsparcie lokalnych społeczności z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych zwiększy współpracę między władzami lokalnymi i partnerami społeczno-gospodarczymi w ramach terytoriów funkcjonalnych, oraz przyczyni się do niwelowania różnic rozwojowych na poziomie wewnątrzregionalnym. Zaplanowana interwencja pozwoli również na dalszy rozwój kompetencji samorządów w zakresie planowania i realizacji polityki rozwoju, budowania ponadlokalnych partnerstw, wspierania oddolnych inicjatyw społeczności lokalnych i wspólnych projektów samorządów.

Wszystkie inwestycje realizowane w CP 5 muszą być **wdrażane poprzez instrumenty terytorialne** (wskazane w art. 28 rozporządzenia ogólnego). Interwencja wspierana z CP 5 będzie realizowana z wykorzystaniem INT (tzw. innych narzędzi terytorialnych). Aby móc aplikować o środki w ramach CP 5 właściwe władze lokalne muszą przygotować *strategię terytorialną* (zgodnie z art. 29 rozporządzenia ogólnego). Strategie powinny być przygotowywane z wykorzystaniem lokalnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych oraz bazować na potencjałach i potrzebach terytoriów.

Dokumenty te powinny w zintegrowany i kompleksowy sposób odpowiadać na potrzeby społeczności lokalnych, wykorzystywać potencjały danych terytoriów oraz co do zasady powstawać we współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość realizacji działań rozwojowych pojedynczych JST.

Wsparcie ukierunkowane będzie w szczególności na realizację działań przyczyniających się do rozwoju lokalnych podmiotów prowadzących działalność kulturalną. Realizowana interwencja przyczyni się do podniesienia jakości **infrastruktury kultury** poprzez stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności tych instytucji. Rezultatem interwencji będzie wzrost jakości oferty kulturalnej i poprawa jej dostępności dla lokalnych społeczności, wzrost uczestnictwa w ofercie kulturalnej, zwiększenie stopnia wykorzystania zasobów sektora kultury oraz efektywności działania instytucji kultury.

Dodatkowo planuje się realizację działań przyczyniających się do **ochrony i rozwoju lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego** dzięki wspieraniu prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkach. Rezultatem interwencji będzie ochrona i rozwój zasobów dziedzictwa kulturowego oraz zwiększenie jego udziału w gospodarczym rozwoju Małopolski m.in. poprzez wzrost ruchu turystycznego co w konsekwencji przełoży się na tworzenie nowych miejsc pracy. Wzmocnienie potencjału ekonomicznego dziedzictwa kulturowego pozwoli na zmniejszenie koncentracji środków publicznych na ich utrzymanie, które w większym stopniu będą przeznaczone na działania tworzące nowe miejsca pracy i włączające dziedzictwo kulturowe w obieg gospodarczy. Inicjatywy na rzecz zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu, stanowiących fundament tożsamości

lokalnej, korzystnie wpłyną na rozwój społeczny oraz kulturalny mieszkańców gmin i powiatów.

Ponadto planuje się działania przyczyniające się do rozwoju **oferty turystycznej i rekreacyjnej**, bazującej na lokalnych potencjałach turystycznych oraz walorach kulturowych i przyrodniczych. Rezultatem interwencji będzie podniesienie atrakcyjności poszczególnych gmin i powiatów, co z kolei wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców, gdyż turystyka to sektor, który tworzy rynek pracy i umożliwia nie tylko wzrost dochodów mieszkańców, ale także zwiększa produktywność i zatrudnienie w całym województwie.

Wsparcie ukierunkowane będzie również na realizację działań przyczyniających się do **rozwoju turystyki uzdrowiskowej i prozdrowotnej** obejmującej wszelkie pobyty związane z wykorzystaniem bogactw naturalnych w celach zdrowotnych, profilaktycznych, rekreacyjnych oraz odnowy biologicznej, stanowiącej doskonałe uzupełnienie oferty całego regionu.

W ramach celu szczegółowego 5 (i) zostało zaplanowane wsparcie dotyczące także **odnowy obszarów zdegradowanych, zapewniające kontynuację dotychczasowych działań rewitalizacyjnych**. Realizowane będą przedsięwzięcia kompleksowe, koncentrujące się na problemach zdiagnozowanych w programie rewitalizacji, w szczególności na potrzebach społeczności lokalnej, uzgodnione wcześniej z samorządem województwa oraz uzupełnione działaniami społecznymi mającymi na celu przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Interwencja zostanie skoncentrowana w ośrodkach miejskich wskazanych przez Zarząd Województwa Małopolskiego. Wsparcie będzie miało na celu trwałą zmianę tych obszarów, poprzez ożywienie społeczne i gospodarcze przy zaangażowaniu szerokiego grona interesariuszy, zwłaszcza mieszkańców obszaru. Interwencja będzie prowadzona na podstawie programów rewitalizacji pełniących funkcję strategii IIT a wszystkie projekty planowane do wsparcia muszą być ujęte w programie rewitalizacji uzgodnionym z Instytucją Zarządzającą.

Podejmowane działania inwestycyjne będą przyczyniać się do zrównoważonego i odpornego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego, w tym do realizacji wyzwań środowiskowych i klimatycznych i przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu do 2050 r. Co ważne, przedsięwzięcia infrastrukturalne będą powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i redukcji ubóstwa oraz będą prowadzić do zwiększenia szans na zatrudnienie i jakości życia mieszkańców.

Wspierane będą w szczególności następujące rodzaje działań:

- **Rozwój infrastruktury kultury:**
  - budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury, m.in. domów kultury, bibliotek (mediatek), muzeów, teatrów, w tym wyposażenie w nowe technologie oraz zapewnienie warunków technicznych i programowych w zakresie dostępności m.in. dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów i rodzin z małymi dziećmi. W zakresie rozwoju infrastruktury kultury, możliwe będzie również

wsparcie obiektów, które mają charakter zabytkowy m.in. poprzez realizację prac konserwatorskich, restauratorskich, prac zabezpieczających wraz z ich otoczeniem, umożliwiających zachowanie ich dotychczasowych funkcji, a także służących nadaniu im nowych funkcji użytkowych z przeznaczeniem w szczególności na cele kulturalne czy edukacyjne.

- dokumentowanie, zachowanie i upowszechniania dziedzictwa niematerialnego m.in. poprzez badania terenowe, sporządzanie wywiadów i dokumentacji etnograficznej, upowszechniania kultury ludowej.

- **Ochrona i opieka nad zabytkami:**

- wspieranie prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkach nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków) **na terenie istniejących i rekomendowanych do utworzenia parków kulturowych** (zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego). Objęte wsparciem zabytki, będą mogły pełnić funkcje użytkowe w szczególności kulturalne, edukacyjne i gospodarcze, służące lokalnej społeczności oraz turystom. Nie wyklucza się również wsparcia w zakresie ochrony zabytków archeologicznych czy rozwoju i udostępniania szlaków kulturowych.

- **Rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej:**

- budowa, renowacja i rozwój szlaków turystycznych i rekreacyjnych, które przyczynią się do dywersyfikacji i ukierunkowania strumienia ruchu turystycznego w regionie (np. szlaki górskie, trasy rowerowe, biegowe, wodne, narciarskie: biegowe i zjazdowe wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą).
- budowa, rozbudowa i przebudowa wielofunkcyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz stref aktywności takich jak np. tężnie, punkty widokowe, kąpieliska, baseny korzystające ze źródeł geotermalnych, wód leczniczych i mineralnych, siłownie na wolnym powietrzu, skateparki, tory pumptrackowe.
- budowa, przebudowa i rozwój infrastruktury turystycznej wokół zbiorników wodnych
- budowa, przebudowa i rozwój schronisk.

- **Wsparcie miejscowości uzdrowiskowych:**

- rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej w miejscowościach uzdrowiskowych (**posiadających status uzdrowiska lub status obszaru ochrony uzdrowiskowej**). Możliwe będzie m.in. wyposażanie infrastruktury uzdrowiskowej, tworzenie urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, takich jak pijalnie wód mineralnych, tężni solnych, parków zdrojowych. Kompleksowy rozwój miejscowości uzdrowiskowych powinien być uzupełniany działaniami wzbogacającymi ofertę kulturalną i turystyczną tych obszarów m.in. poprzez: ochronę i opiekę nad zabytkami nieruchomymi (wpisanymi do rejestru zabytków), rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej, w tym tworzenie i promocję produktów turystycznych czy rozwój infrastruktury kultury.

- **Kompleksowe działania rewitalizacyjne**

- przebudowa i adaptacja zdegradowanych budynków, obiektów, którym zostaną przywrócone lub nadane nowe funkcje społeczne, kulturalne, edukacyjne, rekreacyjne lub gospodarcze. Wsparcie może dotyczyć obiektów zabytkowych, zagospodarowania terenu funkcjonalnie związanego z obiektem, wyposażenia, stwarzania przestrzeni dla przedsiębiorstw, w szczególności dla przedsiębiorstw społecznych,
- przebudowa, uporządkowanie przestrzeni publicznych wymagających zagospodarowania, w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji, realizacji działań wpływających na bezpieczeństwo publiczne (jak na przykład instalacja oświetlenia, monitoringu, uspokojenie ruchu samochodowego) mające bezpośredni wpływ na podniesienie poczucia bezpieczeństwa u użytkowników tych przestrzeni, rozwój zielonej i zielono-błękitnej infrastruktury,
- wsparcie wielorodzinnych budynków mieszkalnych i poprawa warunków technicznych w częściach wspólnych. Szczególnie istotne jest zadbanie o poprawę efektywności energetycznej i redukcję emisji gazów cieplarnianych, w ramach prowadzonej renowacji budynków,
- Prowadzenie działań animujących, aktywizujących i mobilizujących lokalną społeczność, w szczególności dla zwiększenia zaangażowania mieszkańców w sprawy najbliższej okolicy, w tym prowadzenie procesu rewitalizacji (jako mniejszościowy element projektu),
- Działania dotyczące podstawowej infrastruktury komunalnej oraz dróg lokalnych zapewniające dostęp do obiektów i terenów rewitalizowanych będą mogły zostać objęte wsparciem, jako mniejszościowy element projektu.

Wsparcie obejmujące przestrzenie publiczne oraz wsparcie uzupełniające dotyczące bezpośredniego otoczenia wspieranych budynków i obiektów, na którym istnieją tereny zielone, będzie uwzględniało potrzebę adaptacji miast do zmian klimatycznych, poprzez co najmniej zachowanie zielonego charakteru tych obszarów i rosnących na nich drzew (miejsca zapewniające ulgę podczas upałów, zmniejszające zanieczyszczenie powietrza) przy jednoczesnym zakazie tworzenia dużych, uszczelnionych powierzchni (miejsca wchłaniające wodę deszczową). Podejmowane działania powinny sprzyjać ograniczaniu gleb zasklepionych.

Wsparcie mieszkalnictwa chronionego i wspieranego zostało zaplanowane w CP4 ze środków EFRR.

Przedsięwzięcia infrastrukturalne będą powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i redukcji ubóstwa. Inwestycje będą uzupełnione odpowiednimi działaniami z CP 1-4 oraz 6, ze szczególnym uwzględnieniem działań finansowanych ze środków EFS+ lub realizujących cele EFS+, uzupełniających interwencje o charakterze infrastrukturalnym o niezbędne działania społeczne, co oznacza iż kompleksowo będą wspierać przede wszystkim aktywizację i integrację społeczno-

zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów i prowadzić do podniesienia ich jakości życia.

Ponadto zaplanowano wsparcie w zakresie dostosowania obiektów infrastruktury kultury, obiektów turystycznych czy szlaków **do potrzeb osób z niepełnosprawnościami** (m.in. działań dotyczących likwidacji barier architektonicznych).

W ramach celu szczegółowego przewiduje się wykorzystanie **konkursowej oraz pozakonkursowej** ścieżki wyboru projektów.

Główne grupy docelowe

Głównymi odbiorcami wsparcia będą mieszkańcy województwa małopolskiego, turyści oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Główną grupą docelową w ramach rewitalizacji są mieszkańcy zdegradowanych obszarów miejskich oraz użytkownicy tych obszarów.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy projektowe działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na poziomie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno na etapie kontraktacji, jak i w procesie monitorowania, a także kontroli, czy ewaluacji. Produkty projektu/operacji dostępne będą na równych zasadach dla wszystkich osób.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W ramach celu szczegółowego wsparcie będzie wdrażane z wykorzystaniem innych instrumentów terytorialnych (IIT).

Działania wspierane w ramach celu szczegółowego będą skierowane m.in. do szczególnych fragmentów miast czyli obszarów wymagających rewitalizacji, dla których

właściwa jest opracuje program rewitalizacji. Wspierane działania będą się koncentrowały na obszarach zdegradowanych czyli takich, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z co najmniej jednym z negatywnych typów zjawisk spośród gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe

W ramach niniejszego celu szczegółowego nie wyklucza się możliwości realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych ani transnarodowych. Na etapie tworzenia programu operacyjnego nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar geograficzny niniejszego programu regionalnego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach celu szczegółowego 5 (i) (ii) nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Planowane do realizacji projekty w ramach celu szczegółowego będą niedochodowe a pożądane z punktu widzenia lokalnej społeczności lub też realizowane przez instytucje publiczne i co do zasady nie będą generować dochodów/oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	(i, ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne		
6	(i, ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 135	Długość wspartych szlaków turystycznych	km		
6	5(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 76	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	Szt.		
6	5(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 146	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha		

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość pośrednia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
6	(i, ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający/rok					

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 i, ii	165	43 831 377
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 i, ii	166	32 000 000
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 i, ii	083	12 337 248
6	ERFF	Słabiej rozwinięte	5(i)	079	44 084 309
6	ERFF	Słabiej rozwinięte	5(i)	168	37 471 665
6	ERFF	Słabiej rozwinięte	5(i)	172	6 612 647

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 i, ii	01	176 337 246

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	ERFF	Słabiej rozwinięte	5(i)	17	88 168 621
6	ERFF	Słabiej rozwinięte	5(i)	18	88 168 625
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 i, ii	20	
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 i, ii	21	

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFRR	Słabiej rozwinięte		09	-

Tabela 8: Wymiar 7 - wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	ERFF	Słabiej rozwinięte	5(i)	02	176 337 246
6	EFRR	Słabiej rozwinięte	5 i, ii	03	

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.2 Pomoc techniczna

Priorytet 7. Pomoc techniczna [EFRR, EFS+]

Interwencja w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań

Realizacja priorytetu ma na celu zapewnienie efektywnego systemu zarządzania i wdrażania *Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027. Małopolska przyszłości.*

Opierając się na doświadczeniach realizacji pomocy technicznej w perspektywie 2021-2027 wsparte zostaną następujące obszary:

1. Zapewnienie potencjału instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie, zarządzanie, wdrażanie, certyfikację, monitoring, ocenę i kontrolę programu.
2. Upowszechnienie wiedzy nt. programu i korzyści płynących w związku z jego realizacją, dla regionu i jego mieszkańców, w tym wsparcie dla potencjalnych beneficjentów.

Zakupione/wykorzystywane w perspektywie 2014-2020 zasoby będą w miarę możliwości wykorzystywane w bieżącej perspektywie finansowej z poszanowaniem zasady konieczności wymiany zakupionego sprzętu po naturalnym jego zużyciu/zaprzestaniu spełniania przez niego niezbędnych funkcji technicznych/upływie okresu amortyzacji.

W ramach priorytetu będzie udzielane bezzwrotne dofinansowanie na działania zapewniające prawidłowe zarządzanie, wdrażanie i certyfikację programu, w szczególności istotnym będzie zapewnienie niezbędnego potencjału kadrowego, w tym także stałego podnoszenia jego kwalifikacji, a także zabezpieczenie niezbędnej powierzchni biurowo-magazynowej i technicznej wraz z kosztami eksploatacji, jak również przygotowanie stanowisk i narzędzi pracy oraz budowy, wdrożenia i utrzymania sprawnego systemu informatycznego pozwalającego na uczestnictwo w jednolitym komputerowym systemie monitoringu. Z punktu widzenia zapewnienia realizacji programu istotne jest też zapewnienie organizacji i obsługi prac Komitetu Monitorującego, jak również innych gremiów zaangażowanych w realizację programu.

Kluczowym będzie także zapewnienie właściwego procesu naboru, oceny i selekcji projektów, które będą miały otrzymać dofinansowywanie w ramach programu, a także prowadzenia bieżącego monitoringu projektów, jak i programu oraz weryfikacji płatności, kontroli projektów, a także rozpatrywania skarg i odwołań w zakresie programu. Nie bez znaczenia będzie też prowadzenie badań ewaluacyjnych, a także analiz, ekspertyz czy ocen, których celem będzie usprawnienie systemu zarządzania i wdrażania funduszami unijnymi zarówno w bieżącej jak i przyszłej perspektywie finansowej.

Bardzo istotnym będzie również zabezpieczenie środków pomocy technicznej na finansowanie zadań związanych z zakończeniem i rozliczeniem RPO WM 2014-2020 oraz programowanie nowej perspektywy po 2027 roku, a także zapewnienie płynnego przejścia pomiędzy perspektywami. W tym również wsparcie działań wspomagających aplikowanie w ramach Programu poprzez finansowanie dokumentacji i doradztwa.

W obszarze dotyczącym prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych będą finansowane przedsięwzięcia, które mają na celu zwiększenie poziomu wiedzy beneficjentów o możliwości uzyskania wsparcia z zakresu programów pomocowych, a także zasad realizacji projektów, m.in. poprzez prowadzenie punktów kontaktowych m.in. świadczących bezpłatne usługi konsultacyjne oraz szkolenia, co wpłynie na jakość i sprawniejszą realizację składanych w ramach PR FEM 2021-2027 projektów w konsekwencji przyczyniając się do maksymalnego wykorzystania środków dostępnych w ramach programu. Ponadto, działania w ramach tego obszaru mają też na bieżąco informować opinię publiczną o postępach wdrażania programu, m.in. poprzez stronę internetową poświęconą programowi, co zagwarantuje przejrzystość jego procedur oraz przyczyni się do upowszechnienia wiedzy o efektach udzielonego wsparcia.

Prowadzone działania informacyjne i promocyjne będą komplementarne z działaniami finansowanymi z programu *Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich* oraz zachowają zgodność z jednolitym systemem informowania o funduszach.

Cel priorytetu będzie realizowany m.in. poprzez:

- zatrudnienie pracowników i zapewnienie im dostępu do różnych form kształcenia;
- zapewnienie odpowiednich warunków pracy zarówno w zakresie pomieszczeń, jak również sprzętu i wyposażenia wraz z kosztami eksploatacji;
- budowę, rozbudowę i utrzymanie lokalnego systemu informatycznego oraz innych systemów informatycznych;
- zapewnienie funkcjonowania gremiów wspomagających bieżące zarządzanie i wdrażanie programu;
- finansowanie kosztów procesu ewaluacji, realizacji niezbędnych analiz, ocen, ekspertyz, badań i opracowań, a także pomocy ekspertów zewnętrznych;
- prowadzenie bieżącego monitoringu projektów jak i programu oraz weryfikacji płatności, kontroli projektów, a także rozpatrywanie skarg i odwołań w zakresie programu;
- finansowanie archiwizacji i przechowywanie dokumentacji, także w ramach MRPO 2007-2013 oraz RPO WM 2014-2020,
- realizację przedsięwzięć związanych z zakończeniem i rozliczeniem RPO WM 2014-2020;
- finansowanie przedsięwzięć związanych z przygotowaniem kolejnej perspektywy finansowej po 2027 roku;

- wsparcie w zakresie przygotowania beneficjentów jak i potencjalnych beneficjentów w ramach interwencji strukturalnych;
- prowadzenie w szczególności szkoleń, konsultacji, spotkań informacyjnych, które docelowo zwiększają poziom wiedzy beneficjentów i potencjalnych beneficjentów o możliwości uzyskania wsparcia, zasad realizacji i rozliczania projektów;
- bieżące informowanie opinii publicznej o postępach wdrażania programu oraz możliwościach jego wykorzystania przez potencjalnych beneficjentów;
- upowszechnianie efektów wdrażania programu poprzez działania promocyjne;
- zapewnianie wymiany doświadczeń oraz ułatwienie koordynacji działań informacyjno-promocyjnych realizowanych przez instytucje wdrażające program.

Decyzja o przyznaniu dofinansowania na działania prowadzone w ramach niniejszego priorytetu będzie podejmowana przez IZ w trybie pozakonkursowym. Jeżeli beneficjentem jest IZ, IP lub IW roczne limity wydatków na finansowanie zadań prowadzonych w ramach osi priorytetowej:

- w przypadku Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczącej i Instytucji Wdrażającej, będą zapisane w formie zadań budżetowych w budżecie Województwa Małopolskiego,

lub

- będą określone w porozumieniu (umowie), zawartej pomiędzy Instytucją Zarządzającą a Instytucją Pośredniczącą.

Zapotrzebowanie na środki finansowe zostało oszacowane w oparciu o system instytucjonalny funkcjonujący w perspektywach 2007-2013 oraz 2014-2020 z uwzględnieniem zmian uwarunkowań pomiędzy perspektywami, jak również mając na uwadze inflację oraz inne zmiany społeczno-gospodarcze.

Główne grupy docelowe

Główni beneficjenci:

1. Instytucja Zarządzająca
2. Instytucja Pośrednicząca
3. Instytucja Wdrażająca

Wskaźniki

Wskaźniki produktu wraz z odpowiednimi celami pośrednimi i celami końcowymi

Tabela 2. Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7		Słabiej rozwinięte					
7		Słabiej rozwinięte					

Orientacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7		Słabiej rozwinięte	179	
7		Słabiej rozwinięte	180	
7		Słabiej rozwinięte	181	
7		Słabiej rozwinięte	182	

Tabela 7: Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7		Słabiej rozwinięte		

Tabla 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	kod	Kwota (w EUR)
7		Słabiej rozwinięte		

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w

przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Priorytet dotyczący pomocy technicznej

Opis pomocy technicznej w ramach finansowania niepowiązanego z kosztami

Orientacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE)

Tabela 4: Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
		Słabiej rozwinięte		

Tabela 7: Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
		Słabiej rozwinięte		

Table 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	kod	Kwota (w EUR)
		Słabiej rozwinięte		

3. Plan finansowy

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 wyłącznie EFMRA	2027		2027 wyłącznie EFMRA	Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności		Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności		
Zasoby FST na podstawie art. 7 (powiązane z zasobami FST na podstawie art. 4)													
Ogółem													
Fundusz Spójności	nie dotyczy												
EFMRA	nie dotyczy												
Ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2 320 280 381

* Kwoty po przesunięciu uzupełniającym do FST.

3.6 Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

W przypadku programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, gdy w umowie partnerstwa wybrano pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 4 RWP.

Cel polityki / cel szczegółowy FST Nr celu polityki lub pomocy technicznej (PT)	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia UE (łącznie koszty kwalifikowalne lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy	Orientacyjny podział wkładu krajowego		Ogółem	Stopa współfinansowania
					(a) = (g)+(h)	Wkład Unii pomniejszony o kwotę elastyczności	Kwota elastyczności		publiczny	prywatny		
						(g)	(h)					
CP1	Priorytet 1. Inteligentny i konkurencyjny region	P/O	EFR R	Stabiej rozwinięte	346 976 380	346 976 380	0	61 231 126			408 207 506	85%
CP2	Priorytet 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa	P/O	EFR R	Stabiej rozwinięte	645 968 138	645 968 138	0	113 994 377			759 962 515	85%
CP3	Priorytet 3. Mobilna Małopolska	P/O	EFR R	Stabiej rozwinięte	200 844 461	200 844 461	0	35 443 140			236 287 601	85%
CP4	Priorytet 4. Małopolska infrastruktura społeczna	P/O	EFR R	Stabiej rozwinięte	298 846 736	298 846 736	0	52 737 659			351 584 395	85%
CP4	Priorytet 5. Społeczna Małopolska	P/O	EFS +	Stabiej rozwinięte	558 210 156	558 210 156	0	98 507 675			656 717 831	85%

CP5	Priorytet 6. Małopolska bliżej mieszkańców	P/O	EFR R	Słabiej rozwinię te	176 337 246	176 337 246	0	31 118 338			207 455 584	85%
PT	Priorytet 7. Pomoc techniczna PT na podstawie art. 36 ust. 4	P/O	EFR R	Słabiej rozwinię te	69 636 525	69 636 525	0	12 288 799			81 925 324	85%
PT	Priorytet 7. Pomoc techniczna PT na podstawie art. 36 ust. 4	P/O	EFS +	Słabiej rozwinię te	23 460 739	23 460 739	0	4 140 130			27 600 869	85%
EFRR ogółem				Słabiej rozwinię te	1 738 609 486	1 738 609 486	0	306 813 439	0	0	2 045 422 925	0%
EFS+ ogółem				Słabiej rozwinię te	581 670 895	581 670 895	0	102 647 805	0	0	684 318 700	0%
Suma całkowita					2 320 280 381	2 320 280 381	0	409 461 244	0	0	2 729 741 625	0%

* W odniesieniu do EFRR: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególna alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, dodatkowa alokacja dla regionów najbardziej oddalonych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

** Należy wskazać łączne zasoby FST, w tym wsparcie uzupełniające przesunięte z EFRR i EFS+. W tabeli nie podaje się kwot na podstawie art. 7 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku pomocy technicznej finansowanej z FST zasoby FST należy podzielić na zasoby związane z art. 3 i zasoby związane z art. 4. W odniesieniu do art. 4 FST nie ma żadnej kwoty elastyczności. - **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji – do uzupełnienia na późniejszym etapie**

PT	Priorytet 5 PT na podstawie art. 37		EFRR lub EFS+ lub FST lub Fundusz Spójności											
			EFRR ogółem	Lepiej rozwinęte										
				W okresie przejściowym										
				Słabiej rozwinęte										
				Najbardziej oddalone lub północne słabo zaludnione										
			EFS+ ogółem	Lepiej rozwinęte										
				W okresie przejściowym										
				Słabiej rozwinęte										
				Najbardziej oddalone lub północne słabo zaludnione										

		FST**	Zasoby na podstawie art. 3											
			Zasoby na podstawie art. 4											
		Fundusz Spójności ogółem												
Suma całkowita														

* W odniesieniu do EFRR i EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególna alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

** Należy wskazać łączne zasoby FST, w tym wsparcie uzupełniające przesunięte z EFRR i EFS+. W tabeli nie podaje się kwot na podstawie art. 7 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku pomocy technicznej finansowanej z FST zasoby FST należy podzielić na zasoby związane z art. 3 i zasoby związane z art. 4. W odniesieniu do art. 4 FST nie ma żadnej kwoty elastyczności.

4. Warunki podstawowe

Tabela 12: Warunki podstawowe

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
1.1. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji	EFR R	Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i	~~Tak/Nie~~	Aktualna analiza wyzwań związanych z upowszechnianiem innowacji oraz cyfryzacją;	~~T/A~~	<p>RSI WM 2030 (2021)</p> <p>OECD (2019) Platformy specjalizacyjne (2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> Platformy specjalizacyjne Analizy specjalistyczne (na bieżąco) Analiza IOB (2021) Analiza Przemysł 4.0 (2021) 	<ul style="list-style-type: none"> Wyzwania dotyczące upowszechniania innowacyjności opisane, w układzie regionalnych inteligentnych specjalizacji (ISM), w rozdz. 6 przyjętej przez ZWM w '21 r. RSIWM 2030. Ustalenia analityczne powiązane są w logicznym ciągu z diagnozą domen ISM (rozdz. 5). Uzupełniająca analiza uwarunkowań dla obszaru cyfryzacji została przeprowadzona w formule TOWS (zał. 1) Wyzwania w zakresie dyfuzji innowacyjności w Młp., w szczególności w gronie start-upów, MSP i wschodzących branż, zidentyfikowane w '19 r. wspólnie z OECD Identyfikacji barier, wąskich gardeł oraz szans prowadzona cyklicznie (od '20 w formule pilotażu), oddzielnie dla każdej ISM, w drodze panelowych badań z interesariuszami tzw. platform specjalizacyjnych, będących docelowym instytucjonalnym zapleczem PPO Analizy specjalistyczne, w zakresie barier oraz potrzeb rozwojowych podmiotów uczestniczących w PPO oraz w transferze i dyfuzji innowacji, prowadzone na bieżąco (obecnie w gronie IOB oraz firm w obliczu wyzwań Przemysłu 4.0)

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		przedsiębiorczości		Istnienie właściwej regionalnej lub krajowej instytucji lub podmiotu odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji;	<i>T/A</i>	<p>RSI WM 2030 (2021)</p> <p>Zespół ds. Zarządzania ISM</p> <p>Platformy specjalizacyjne (2020)</p> <p>Platformy specjalizacyjne</p> <p>Małopolska Rada Innowacji</p> <p>Małopolska Rada Gospodarcza</p> <p>Małopolska Rada ds. Społeczeństwa Informacyjnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Konfiguracja instytucjonalna i zależności między podmiotami odpowiedzialnymi za zarządzanie RIS3 opisane w rozdz. 8 i 9 przyjętej przez ZWM w '21 r. RSIWM 2030 • Zarządzaniu RIS3 dedykowany, funkcjonujący w strukturach UMWM, Zespół ds. Zarządzania Inteligentnymi Specjalizacjami, którego zakres działania obejmuje: a); programowanie i koordynację prac związanych z przygotowaniem, aktualizacją, monitoringiem i ewaluacją dokumentu RIS3; b) koordynację wdrażania RIS3; c) prowadzenie PPO d); współpracę z partnerami regionalnymi, krajowymi i zagr. w zakresie wdrażania ISM • Region dąży do decentralizacji zarządzania RIS3, poprzez wypracowanie zewnętrznego, wobec struktur administracji reg., modelu PPO. Rozwiązanie to jest testowane w ramach tzw. platform specjalizacyjnych, będących docelowym instytucjonalnym zapleczem PPO <p>Zarządzanie RIS3 wspiera - Małopolska Rada Innowacji - gremium opiniodawczo-doradcze dla ZWM w zakresie polityki innowacyjności oraz Rada Gosp. i ds. Społ. Informacyjnego</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunków podstawowych	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				Narzędzia monitorowania i ewaluacji w celu pomiaru realizacji celów strategii;	<i>T/A</i>	RSI WM 2030 (2021) Ewaluacja wdrażania RIS3 (2019) MORR	<ul style="list-style-type: none"> System monitoringu i ewaluacji RIS3 szczegółowo opisany w rozdz. 8 przyjętej przez ZWM w '21 r. RSIWM 2030. Zespola on monitoringu RIS3 z prowadzeniem PPO. Monitorowanie zaplanowane na trzech poziomach: monitoring IS, monitoring celów RIS3, monitoring innowacyjności System monitoringu jest rezultatem analizy dobrych praktyk regionalnego PPO i monitorowania z regionów krajowych i zagranicznych, przeprowadzonej w ramach ewaluacji wdrażania RIS3 w '19 r. Monitorowanie RIS3 oparte o realizacje cykliczne, jak badanie wpływu IS w gronie firm z obszarów ISM, roczne przeglądy wskaźników celów RIS3 i szereg badań kontekstowych dot. innowacyjności <p>Jednostka zarządzająca RIS3 prowadzi współpracę z instytucjami jak Młp. Obserwatorium Rozwoju Regionalnego (MORR), Zespół Badań, Analiz i Programowania Rynku Pracy WUP czy Referat ds. Analiz Młp. Centrum Przedsiębiorczości, polegającą na wymianie danych analitycznych i wzajemnym konsultowaniu planów badawczych w poszukiwaniu obszarów synergii</p>
				Funkcjonowanie współpracy z zainteresowanymi stronami („proces przedsiębiorczego odkrywania”)	<i>T/A</i>	RSI WM 2030 (2021) Platformy specjalizacyjne (2020)	<ul style="list-style-type: none"> Regionalne rozumienie i sposób realizacji PPO opisane w rozdz. 8 przyjętej przez ZWM w '21 r. RSIWM 2030. Przyjętym kryterium sukcesu wprowadzanego modelu PPO jest wysoka, naturalna aktywność interesariuszy, gwarantowana ich realnym, wysoce uprawdopodobnionym i precyzyjnie określonym wpływem na agendę regionalną w zakresie B+R+I Instytucjonalnym zapleczem dla proponowanej formuły PPO są tzw. platformy specjalizacyjne,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						<p>Platformy specjalizacyjne</p> <p>Działania uzupełniające</p> <p>Upowszechnienie ISM</p>	<p>mające charakter zdecentralizowany, zarządzane przez operatorów i animatorów zewnętrznych</p> <ul style="list-style-type: none"> Proponowane w RSIWM 2030 podejście do PPO jest obecnie testowane na jednej z ISM (life science) jako pilotaż. Celem jest wypracowanie rozwiązań i wdrożenie nowej formuły, animacja interesariuszy i pozyskanie szerokiej inf. Implementacja, w oparciu o doświadczenia z pilotażu, na skalę wszystkich ISM, planowana od początku '22 r. PPO wspierane przez działania uzupełniające, jak Młp. Festiwal Innowacji, Innowacyjne Safari, Młp. na Targach Innowacji, i upowszechniające koncepcje ISM
				Działania mające na celu poprawę krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji, w stosownych przypadkach	T/A	<p>Projekt SPIN</p> <p>Baza Małopolska Nauka</p> <p>Inicjatywa Awangarda</p> <p>Małopolska Rada Innowacji</p> <p>Platformy specjalizacyjne (2020)</p> <p>Platformy specjalizacyjne</p>	<p>Wybrane, bieżące działania służące, przy zaangażowaniu administracji regionalnej, poprawie regionalnych systemów badań i innowacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> projekt SPIN, w ramach którego funkcjonuje Baza Małopolska Nauka, koordynuje 6 Centrów Transferu Wiedzy zajmujących się kreowaniem innowacji, zdobywaniem wiedzy, współpracą ze środowiskiem naukowym, i transferowaniem wiedzy do firm udział w partnerstwie międzynarodowym Inicjatywa Awangarda, stymulującym innowacje przemysłowe poprzez budowanie łańcuchów wartości w oparciu o komplementarne ogniwa partnerskich regionów. Młp. aktywnie wpiera udział przedsiębiorstw i klastrów w Inicjatywie, poprzez organizację konkursu ograniczającego ich bariery udziału organizowanie posiedzeń Małopolskiej Rady Innowacji

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunków podstawowych	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							W testowanym w regionie modelu PPO, opartym o tzw. platformy specjalizacyjne od interesariuszy oczekiwane jest przekładanie własnych interesów na dopracowane, spójne i akceptowalne z punktu widzenia schematów wdrożeniowych, koncepcje agend badawczych
				(w stosownych przypadkach), Działania wspierające transformację przemysłową	<i>T/A</i>	SRWM (2020) RSI WM 2030 (2021) GOZ Inicjatywa Awangarda Piloty IA Hub4industry Projekt SYMBI	<ul style="list-style-type: none"> Wyzwania P4.0 są diagnozowane w SRWM - przejście do modelu P4.0 podane jako jedna z szans rozwojowych. Z P4.0 łączony jest szereg wyzwań (rozdz. diagnost.) Podniesienie poziomu technol. jest jednym z celów strategicznych (2B) przyjętej przez ZWM w '21 r. RSIWM 2030. Wypełnia on z kolei obszar interwencji, sformułowany jako Innowacyjność i transformacja przemysłowa przedsiębiorstw. RSI postuluje też wprowadzanie bonów na usługi doradcze na wdrożenia zgodne z P4.0 – cyberbezp. i GOZ Młp. jest jednym z założycieli i partnerem Inicjatywy Awangarda, stymulującej innowacje przemysłowe. Bierze udział w trzech pilotach IA: Biogospodarka, Efektywne i zrównoważone wytwarzanie i Produkcja wysokiej klasy dzięki drukowi 3D W Młp. działa hub innowacji cyfrowych (Hub4industry). Dysponuje m.in. grantem dla firm w ramach projektu z H2020 o akronimie BOWI Młp. realizuje projekt SYMBI włączający podmioty publiczne i prywatne w tworzenie reg. rynków surowców wtórnych oraz przetwarzania odpadów

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunków podstawowych	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				Środki służące zacieśnieniu współpracy z partnerami spoza danego państwa członkowskiego w obszarach priorytetowych wspieranych w ramach strategii inteligentnej specjalizacji.	<i>T/N</i>	RSI WM 2030 (2021) Digital Dragons, LS Open Space Inicjatywa Awangarda Piloty IA Partnerstwo Berry+ Partnerstwo Bio-based Industries	<ul style="list-style-type: none"> W przyjętej przez ZWM w 2021 r. RSIWM 2030 postuluje (działanie 3B.8) podtrzymywanie i rozwijanie aktywnego udziału regionu w inicjatywach o zasięgu międzynarodowym (np. Digital Dragons, Life Science Open Space) Młp. jest jednym z założycieli i partnerem Inicjatywy Awangarda, stymulującej innowacje przemysłowe poprzez budowaniu łańcuchów wartości w oparciu o komplementarne ogniwa partnerskich regionów. Bierze udział w trzech pilotach IA: Biogospodarka, Efektywne i zrównoważone wytwarzanie i Produkcja wysokiej klasy dzięki drukowi 3D Młp. jest członkiem partnerstwa Berry+ zawiązanego w ramach Platformy S3 dotyczącej modernizacji przemysłowej. Berry+ dąży do wspierania międzyreg. inwestycji, oraz ustanowienia międzyreg. klastra zorientowanego na przetwarzanie odnawialnych zasobów naturalnych Młp. jest uczestnikiem pub-priv. partnerstwa Bio-based Industries, umożliwiającego przedsiębiorcom współpracę z europejskim programem badawczym, który wspiera rozwój sektora biogospodarki
Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFR R	Zrównoważona, inteligentna i intermodalna mobilność odporna na zmianę klimatu na	<i>Tak/ Nie</i>	1. zawiera ocenę ekonomiczną planowanych inwestycji, opartą na analizie zapotrzebowania i modelach przepływów transportowych, które powinny uwzględniać spodziewany wpływ	<i>T/N</i>	<i>do uzupełnienia na późniejszym etapie</i>	Analiza będzie oparta na danych dot. przepływów transportowych pochodzących z opracowań studialnych znajdujących się w toku: trwa realizacja przez PKP PLK S.A. opracowania pn. "Wstępne Studium Wykonalności kolejowych inwestycji infrastrukturalnych w Małopolsce" (czas realizacji 3,5 roku); wykonywane jest „Opracowanie studium transportowego dla obszaru oddziaływania nowej linii kolejowej Podłęże – Szczyrzyc

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, obejmująca lepszy dostęp do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej		otwarcia rynków usług kolejowych;			– Tymbark/Mszana Dolna oraz modernizowanej istniejącej linii kolejowej nr 104 Chabówka – Nowy Sącz wraz z aktualizacją modelu ruchu Województwa Małopolskiego w celu przygotowania przyszłych interwencji strukturalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2021-2027” - z uwagi na zakres i wpływ inwestycji zakłada się badania transportowe na terenie całego województwa; zawarto umowę z CUPT na udzielenie licencji na korzystanie ze Zintegrowanego Modelu Ruchu; powyższe dokumenty dostarczą aktualne wyniki w zakresie przepływów transportowych oraz aktualny model ruchu; dodatkowo zaplanowano do wykonania analizy na potrzeby zadań zgłoszonych do programu Kolej Plus.
				2. jest spójne z elementami zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu dotyczącymi transportu;	T/N	do uzupełnienia na późniejszym etapie	Plany będą zgodne z założeniami krajowych Programów dot. ww. kwestii. Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął w dniu 28 września 2020 r. Uchwałę Nr XXV/373/20 ws. Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, wprowadzając konkretne działania w tym kierunku. RPT komplementarnie zaimplementuje ww. zasadny do treści dokumentu.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				3. obejmuje inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T zgodnie z definicją w rozporządzeniu w sprawie CEF, zgodnie z odpowiednimi planami prac dotyczącymi korytarzy sieci bazowej TEN-T;	T/N	<i>do uzupełnienia na późniejszym etapie</i>	Przeanalizowano ogłoszone plany PKP PLK S.A., CPK Sp. z o.o. oraz GDDKiA jak również przewoźników w tym zakresie. RPT WM będzie odzwierciedlał zamierzenia kompetentnych organów w tej kwestii dla zobrazowania komplementarności działań. Konieczne ostateczne wersje programów krajowych.
				4. w przypadku inwestycji poza korytarzami sieci bazowej TEN-T, w tym na odcinkach transgranicznych, zapewnia komplementarność przez zapewnienie wystarczającego rozwoju połączeń sieci miejskich, regionów i lokalnych społeczności z siecią bazową TEN-T i jej węzłami;	T/N	<i>do uzupełnienia na późniejszym etapie</i>	Zakłada się spełnienie warunku stosownie do istniejących możliwości. Zainicjowano współpracę z Województwem Śląskim, Województwem Podkarpackim oraz niektórymi samorządami lokalnymi w zakresie rozwoju sieci kolejowej w ramach „Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej + do 2028 roku”. Rozpoczęto prace dot. zlecenia studium planistyczno-prognostycznego dla każdego ze zgłoszonych projektów. Docelowo, RPT komplementarnie zaimplementuje ww. analizy do treści dokumentu.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				5. zapewnia interoperacyjność sieci kolejowej oraz, w stosownych przypadkach, przedstawia sprawozdanie z wdrażania europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/61;	<i>T/N</i>	<i>do uzupełnienia na późniejszym etapie</i>	Zakłada się spełnienie warunku stosownie do istniejących możliwości i uwzględnienie aktualnych postanowień w tej kwestii.
				6. wspiera multimodalność, określając potrzeby w zakresie transportu multimodalnego lub przeładunkowego oraz terminali pasażerskich;	<i>T/N</i>	<i>do uzupełnienia na późniejszym etapie</i>	Przeanalizowano ogłoszone plany w tym zakresie przez odpowiedzialne podmioty (PKP S.A. , samorządy). Zakłada się spełnienie warunku stosownie do istniejących możliwości.
				7. obejmuje środki istotne z punktu widzenia planowania infrastruktury, mające na celu promowanie paliw alternatywnych zgodnie z odpowiednimi	<i>T/N</i>	<i>do uzupełnienia na późniejszym etapie</i>	Zakłada się spełnienie warunku stosownie do istniejących możliwości. Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął w dniu 28 września 2020 r. Uchwałę Nr XXV/373/20 ws. Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, wprowadzając konkretne działania w tym kierunku. RPT

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				krajowymi ramami polityki;			komplementarnie zaimplementuje ww. zasady do treści dokumentu.
				8. przedstawia rezultaty oceny ryzyk dla bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z istniejącymi krajowymi strategiami bezpieczeństwa ruchu drogowego, wraz z mapowaniem dróg i odcinków narażonych na takie ryzyka oraz ustaleniem związanych z tym priorytetów inwestycyjnych;	<i>T/N</i>	<i>do uzupełnienia na późniejszym etapie</i>	Zakłada się spełnienie warunku stosownie do istniejących możliwości. Opracowano analizę bezpieczeństwa ruchu na drogach wojewódzkich oraz przygotowano propozycje rozwiązań służących podnoszeniu bezpieczeństwa ruchu.
				9. dostarcza informacji na temat zasobów finansowania odpowiadających planowanym inwestycjom, koniecznych do pokrycia kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania	<i>T/N</i>	<i>do uzupełnienia na późniejszym etapie</i>	Inwestycje przewidziane do realizacji w oparciu o środki RPO WM 2021-2027 zostaną zobrazowane danymi finansowymi w wymaganym zakresie.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				istniejącej i planowanej infrastruktury.			

5. Instytucje programu

Do uzupełnienia na późniejszym etapie prac.

Tabela 13: Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji [500]	Imię i nazwisko osoby do kontaktów [200]	E-mail [200]
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Małopolskiego	Marszałek Województwa	marszalek@umwm.malopolska.pl
Instytucja audytowa	Ministerstwo Finansów, Departament Audytu Środków Publicznych	Minister właściwy ds. finansów publicznych/Szef Krajowej Administracji Skarbowej	sekretariat.DAS@mf.gov.pl
Organ otrzymujący płatności od Komisji	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	Minister właściwy ds. finansów publicznych	sekretariat.IP@mf.gov.pl
W stosownych przypadkach organ lub organy otrzymujące płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5			
Zadania w zakresie rachunkowości w przypadku gdy są powierzone podmiotowi innemu niż instytucja zarządzająca			

Podział kwot zwracanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5, jeżeli wskazano więcej niż jeden organ otrzymujący płatności od Komisji

Tabela 13A: Część wartości procentowych określonych w art. 30 ust. 5 lit. b), która byłaby zwrócona organom otrzymującym płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej zgodnie z art. 30 ust. 5 (w punktach procentowych)

Organ 1	p.p
Organ 2*	p.p

*Liczba organów określonych przez państwo członkowskie.

6. Partnerstwo

Pole tekstowe [10 000]

Do uzupełnienia na późniejszym etapie prac.

7. Komunikacja i ekspozycja

Komunikacja o Programie to informowanie o jego ofercie, rezultatach i wpływie polityki spójności na rozwój regionu i UE w zakresie rozwijania i wzmacniania zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywania zaawansowanych technologii, działania na rzecz efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii oraz dostosowanie do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe, wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej oraz przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym, zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu połączeń teleinformatycznych, poprawie dostępu do zatrudnienia dla wszystkich osób poszukujących pracy oraz biernych zawodowo, wspierania aktywnego włączenia społecznego, zwiększanie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, integracji społecznej i innowacjach społecznych, wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach wiejskich i miejskich.

Szczególne miejsce w komunikacji mają działania podnoszące świadomość ogółu społeczeństwa o roli i wartości dodanej wsparcia UE w ww. zakresie.

Informowanie o Programie stanowi element krajowego systemu komunikacji marki FE, który podkreśla cele i znaczenie UE. Działania komunikacyjne wiążą cele programu z głównymi celami polityki spójności, które są zgodne z celami UE.

Działania komunikacyjne dla programu prowadzi IZ ustanowiona dla niniejszego programu, współpracując z instytucjami europejskimi, instytucjami w systemie wdrażania oraz partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami.

Szczegóły założeń przedstawionych w tym rozdziale znajdują się w strategii komunikacji, która doprecyzowuje unikalny wkład programu w komunikację o FE.

Cele

Działania komunikacyjne mają na celu:

- aktywizację do sięgania po FE,
- wsparcie w realizacji projektów,
- zapewnienie wysokiej świadomości działań rozwojowych regionu, realizowanych przy pomocy FE i roli UE.

Działania prowadzone są wyłącznie w obszarze FE w zakresie ww. celów, z wyłączeniem działań mających inny zakres np.: promowania instytucji lub osób.

Grupy docelowe

- potencjalni beneficjenci (w tym m.in.: jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy, instytucje kultury, podmioty lecznicze działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, jednostki naukowe, organizacje pozarządowe),
- beneficjenci (osoby i organizacje, które korzystają z FE i realizują projekty, w tym podmioty wdrażające instrumenty finansowe),
- ogół społeczeństwa (mieszkańcy regionu, którzy korzystają z efektów projektów z FE, w tym młodzież – osoby w wieku 15-24 oraz potencjalni uczestnicy projektów – osoby, które mogą uczestniczyć w projektach realizowanych przez beneficjentów FE).

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji będą dobierane do grupy docelowej i będą wynikały z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów przez poszczególne grupy odbiorców.

Planowane działania będą koncentrować się na wszystkich grupach docelowych, a wybór konkretnych kanałów i narzędzi będzie powiązany z wyznaczonymi celami. Priorytetowe kanały to m.in.:

- media o szerokim zasięgu (np. telewizja, radio, prasa, Internet, kino),
- media społecznościowe (kanały własne oraz kampanie w kanałach płatnych),
- wydarzenia informacyjne i promocyjne,
- reklama zewnętrzna,
- publikacje i materiały audio-video,
- portal Funduszy Europejskich – wspólna platforma internetowa dla wszystkich programów,
- serwis internetowy Programu,
- sieć PIFE.

Planowany budżet

Szacunkowy budżet na realizację działań komunikacyjnych na lata 2021-2027 wynosi 8,14 mln EUR (tj. ok. 36 mln zł), w tym ... EUR (tj. ok. ... zł) wsparcia z .... Kwoty przeznaczone na ten cel w podziale na poszczególne działania określone są w rocznych planach.

Indykatywny plan finansowy

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SUMA
...										

Monitoring i ewaluacja

Działania komunikacyjne podlegają stałej ocenie i monitoringowi pod kątem ich jakości, trafności w realizacji celów komunikacyjnych i skuteczności w dotarciu do grup docelowych. Służą temu m.in. bieżące badania ankietowe, badania jakościowe, analizy użyteczności.

Ocena strategiczna obejmuje systematyczne monitorowanie osiągania założonych celów i wskaźników na podstawie regularnych badań społeczeństwa polskiego pod kątem oceny wiedzy i świadomości oraz rozpoznawalności FE i dostarczenia użytecznych rekomendacji dla prowadzonych działań.

Monitoringowi i ocenie podlega szereg wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania w tym m.in.: **wskaźniki oddziaływania**

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Sposób pomiaru	Częstotliwość pomiaru
Odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój województwa	%	badania społeczne	Co 2 lata
Znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w Programie	%	badania społeczne	Co 2 lata
Odsetek mieszkańców województwa uważających, że osobiście korzystają z FE	%	badania społeczne	Co 2 lata

8. Stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Do uzupełnienia na późniejszym etapie prac w oparciu o dane przekazane przez MFiPR w zakresie obszarów EFS+

Tabela 14: Stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane zastosowanie artykułów 94 i 95	Tak	Nie
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał zwrot wkładu Unii w oparciu o koszty jednostkowe, płatności ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 RWP (jeżeli tak, proszę wypełnić dodatek 1)		
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał zwrot wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 RWP (jeżeli tak, proszę wypełnić dodatek 2)		

Pełne informacje zostaną podane zgodnie ze wzorami załączonymi do RWP.

DODATEK 1: Wkład Unii w oparciu o koszty jednostkowe, płatności ryczałtowe i stawki ryczałtowe

Do uzupełnienia na późniejszym etapie prac

Wzór formularza na potrzeby przekazywania danych do przeanalizowania przez Komisję (art. 94)

Data złożenia propozycji	

Niniejszy dodatek nie jest wymagany w przypadku stosowania uproszczonych metod rozliczania kosztów na poziomie UE ustanowionych w akcie delegowanym, o którym mowa w art. 94 ust. 4.

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(e) operacji objętej(-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający zwrot kosztów		Jednostka pomiaru wskaźnika uruchamiającego zwrot kosztów	Rodzaj SCO (standardowa skala kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowe lub stawki zryczałtowane)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek zryczałtowanych) SCO
					Kod ²²	Opis	Kod ²³	Opis			

²² Oznacza kod dotyczący wymiaru „Dziedzina interwencji” w tabeli 1 załącznika I do RWP oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

²³ Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

B. Szczegółowe informacje w podziale na rodzaj operacji (należy wypełnić dla każdego rodzaju operacji)

Czy instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia poniższych kosztów uproszczonych?

Jeśli tak, proszę podać nazwę firmy zewnętrznej:

1. Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram realizacji ¹	
2. Cel(e) szczegółowy(-e)	
3. Wskaźnik uruchamiający zwrot kosztów ²	
4. Jednostka pomiaru wskaźnika uruchamiającego zwrot kosztów	
5. Standardowa skala kosztów jednostkowych, płatność ryczałtowa lub stawka zryczałtowana	
6. Kwota na każdą jednostkę pomiaru lub wartość procentowa (w przypadku stawek zryczałtowanych) SCO	

¹ Przewidywana data rozpoczęcia wyboru operacji i przewidywana data ich ukończenia (zob.art. 63 ust. 5).

² W przypadku operacji, w ramach których stosowanych jest kilka uproszczonych metod rozliczania kosztów, obejmujących różne kategorie kosztów, różne projekty lub kolejne etapy operacji, pola 3–11 należy wypełnić dla każdego wskaźnika uruchamiającego zwrot kosztów.

7. Kategorie kosztów objęte kosztami jednostkowymi, płatnościami ryczałtowymi lub stawkami zryczałtowanymi	
8. Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji? (T/N)	
9. Metoda korekt(y) ³	
10. Weryfikacja osiągnięcia jednostek – należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki – należy opisać, co będzie sprawdzane w trakcie kontroli zarządczych i przez kogo – należy opisać, jakie ustalenia zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów	
11. Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące ⁴ oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)	
12. Łączna kwota (krajowa i UE) oczekiwanego na tej podstawie zwrotu od Komisji	

³ W stosownych przypadkach należy wskazać częstotliwość i termin korekty oraz wyraźne odniesienie do konkretnego wskaźnika (w tym, w stosownych przypadkach, link do strony internetowej, na której opublikowano ten wskaźnik).

⁴ Czy istnieją jakiegokolwiek potencjalne negatywne skutki dla jakości wspieranych operacji, a jeśli tak, to jakie środki (np. zapewnienie jakości) zostaną podjęte w celu ograniczenia tego ryzyka?

C: Obliczanie standardowej skali kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych lub stawek zryczałtowanych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowej stawki jednostkowej, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował dane, kto je zgromadził i zapisał, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art.94 ust. 2 są właściwe dla danego rodzaju operacji:

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności wszelkie założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości. W stosownych przypadkach należy zastosować dowody statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowej skali kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych lub stawek zryczałtowanych:

5. Ocena instytucji audytowej w zakresie metody obliczania i kwot oraz ustaleń mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania:

DODATEK 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

Do uzupełnienia na późniejszym etapie prac

Wzór formularza na potrzeby przekazywania danych do przeanalizowania przez Komisję (art.95)

Data złożenia propozycji	

Niniejszy dodatek nie jest wymagany w przypadku stosowania kwot finansowania na poziomie UE niepowiązanego z kosztami ustanowionych w akcie delegowanym, o którym mowa w art. 95 ust.

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Kwota objęta finansowaniem niepowiązanym z kosztami	Rodzaj(e) operacji objętej(-ych) finansowaniem		Warunki, które należy spełnić / rezultaty, które należy osiągnąć, uruchamiające zwrot przez Komisję	Wskaźnik		Jednostka pomiaru warunków, które należy spełnić / rezultatów, które należy osiągnąć, uruchamiających zwrot przez Komisję	Przewidywany rodzaj metody stosowanej do zwrotu kosztów beneficjentowi lub beneficjentom
					Kod ²⁸	Opis		Kod ²⁹	Opis		

²⁸ Oznacza kod dotyczący wymiaru „Dziedzina interwencji” w tabeli 1 załącznika I do RWP oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

²⁹ Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

B. Szczegółowe informacje w podziale na rodzaj operacji (należy wypełnić dla każdego rodzaju operacji)

1. Opis rodzaju operacji			
2. Cel(e) szczegółowy(e)			
3. Warunki, które należy spełnić, lub rezultaty, które należy osiągnąć			
4. Termin przewidziany na spełnienie warunków lub osiągnięcie rezultatów			
5. Definicja wskaźnika			
6. Jednostka pomiaru warunków, które należy spełnić / rezultatów, które należy osiągnąć, uruchamiających zwrot przez Komisję			
7. Zakładane wyniki pośrednie (o ile mają zastosowanie) uruchamiające zwrot kosztów przez Komisję wraz z harmonogramem zwrotów	Zakładane wyniki pośrednie	Przewidywana data	Kwoty (w EUR)
8. Łączna kwota (w tym finansowanie unijne i krajowe)			
9. Metoda(-y) korekty			
10. Weryfikacja osiągnięcia rezultatu lub spełnienia warunku (oraz, w stosownych przypadkach, zakładanych wyników pośrednich) – należy opisać, jaki(e) dokument(y) / system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto rezultat lub spełniono warunek (oraz, w stosownych przypadkach, zakładane wyniki pośrednie) – należy opisać, w jaki sposób będą przeprowadzane kontrole zarządcze (w tym na miejscu) i przez kogo. – należy opisać, jakie ustalenia zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów			
11. Wykorzystanie dotacji w formie finansowania niepowiązanego z kosztami Czy dotacja udzielona beneficjentom przez państwo członkowskie ma formę			

finansowania niepowiązanego z kosztami? [T/N]	
12. Ustalenia służące zapewnieniu ścieżki audytu Proszę wymienić instytucję lub instytucje odpowiedzialne za te ustalenia.	

DODATEK 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym w wraz z harmonogramem

Do uzupełnienia na późniejszym etapie prac

WYKAZ SKRÓTÓW

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus

EUR – euro

FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego Program na lata 2021-2027

IOB – instytucje otoczenia biznesu

KE – Komisja Europejska

KSRR 2030 – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

SRWM 2030 – Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Instrumenty terytorialne w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Małopolska Przyszłości

W perspektywie finansowej 2021-2027 będą wykorzystywane wszystkie, określone w rozporządzeniu ogólnym, instrumenty terytorialne, tj.:

- zintegrowane inwestycje terytorialne ZIT
- rozwój lokalny kierowany przez społeczność – RLKS
- oraz inne instrumenty terytorialne (IIT)

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

W związku z trwającymi obecnie przygotowaniem do nowej perspektywy na lata 2021-2027, jednym z elementów prac nad nowym Programem Regionalnym jest kwestia wsparcia tzw. terytorializacji, a w tym zakresie wypracowanie wykorzystania mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (tzw. ZIT).

Istotą ZIT w perspektywie 2021-2027 jest realizacja projektów przyczyniających się do rozwiązania problemów i wspólnego bądź skoordynowanego zaspakajania potrzeb obszaru objętego ZIT. Instrument ten będzie wykorzystywany do wspierania miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF), które optymalnie zostały wskazane w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. W ramach prac nad projektem SRWM „Małopolska 2030” wskazane zostały potencjalne miejskie obszary funkcjonalne i one też są podstawą do rozpoczęcia współpracy z samorządami zainteresowanymi utworzeniem ZIT. Podstawą budowania mechanizmu powinna być wola współpracy JST wyrażona zawiązaną prawną formą współpracy wynikającą z tzw. ustaw samorządowych (stowarzyszenie gmin, porozumienie międzygminne lub związek międzygminny / gminno-powiatowy / powiatowy).

Zatem realizacja ZIT ma przede wszystkim na celu promowanie partnerskiego modelu współpracy JST w miejskim obszarze funkcjonalnym oraz zwiększenie efektywności podejmowanych interwencji poprzez realizację zintegrowanych projektów odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby oraz problemy rozwojowe miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie.

Zasięg geograficzny planowanych ZIT

1. **ZIT Chrzanowa** – miasto Chrzanów, Trzebinia, Libiąż, gminy: Alwernia, Babice
2. **ZIT Krakowa** – obszar: miasto Kraków, Biskupice, Czernichów, Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca, Liszki, Michałowice, Mogilany, Niepołomice, Skawina, Świątniki Górne, Wieliczka, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki oraz Krzeszowice, Jerzmanowice-Przegonia, Sułoszowa, Skąpa, Iwanowice, Słomniki, Koniusza, Siepraw, Myślenice
3. **ZIT Gorlic** – miasto Gorlice, gminy: Gorlice, Sękowa
4. **ZIT Tarnowa** – miasto Tarnów, gminy: Tarnów, Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Tuchów, Lisia Góra, Pleśna, Radłów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, Szerzyny, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno, Zakliczyn oraz Powiat Tarnowski.
5. **ZIT Podhala** – miasto Nowy Targ i Zakopane, gminy: Nowy Targ, Rabka-Zdrój, Szaflary, Biały Dunajec, Bukowina Tatrzańska, Poronin, Kościelisko, Czarny Dunajec, Łapsze Niżne oraz Powiat Tatrzański i Nowotarski.
6. **ZIT Nowego Sącza** – miasta Nowy Sącz, Grybów gminy: Chelmec, Grybów, Łososina Dolna, Gródek nad Dunajcem, Korzenna, Kamionka Wielka, Łącko, Łabowa, Muszyna, Nawojowa, Podegrodzie, Piwniczna Zdrój, Rytro, Stary Sącz.

Potencjalne obszary wsparcia realizowane w ramach ZIT są elementem nadal wypracowywanym przez partnerów ZIT. Zgodnie z przyjętymi zasadami w ramach ZIT nie będą realizowane inwestycje przyporządkowane Celowi Polityki 5, czyli inwestycje w ramach turystyki, kultury, dziedzictwa kulturowego uzdrowisk i rewitalizacji.

Finansowanie ZIT

1. Alokacja przeznaczona na ten instrument wynosi 12% alokacji Programu – **268 mln euro** (EFRR i EFS)
2. Podział środków na poszczególne ZIT:

	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	Alokacja na ZIT w mln euro	Alokacja na ZIT w euro/ mieszkańca
1	ZIT Chrzanowa	21,87	176,88
2	ZIT Gorlic	15,44	313,90
3	ZIT Krakowa	123,32	100,64
4	ZIT Nowego Sącza	37,94	133,56
5	ZIT Podhala	28,02	151,05
6	ZIT Tarnowa	41,41	129,02

3. Metodologia podziału alokacji na poszczególne ZIT:

	Wskaźnik	Udział zagadnienia %	mln euro
1	Ludność (liczba ludności wg stanu na 31.XII.2020 (stymulanta))	80%	214,4
2	Zamożność (niedobór dochodów własnych gmin z PIT na mieszkańca w stosunku do najwyższej wartości gminnej (stymulanta))	5%	13,40
3	Infrastruktura, środowisko (odsetek ludności korzystająca z kanalizacji (destymulanta))	5%	13,40
4	Kondycja społeczna (odsetek osób objętych zasiłkami w tytułu ubóstwa w stosunku do liczby ludności (stymulanta))	5%	13,40
5	Atrakcyjność obszaru (saldo migracji - średnia z ostatnich 5 lat (destymulanta))	5%	13,40

Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność – RLKS

Jest to instrument dedykowany przede wszystkim do wsparcia obszarów wiejskich oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na obszarach objętych RLKS.

Instrument ten jest planowany do wprowadzenia do Programu Regionalnego w perspektywie 2021-2027.

Finansowanie RLKS jest przewidywane z Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie 20 mln euro. RLKS będzie instrumentem monofunduszowym.